İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
2013-2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER-I DERSİ ARA SINAV CEVAP ANAHTARI

"İyi" Olmak Kolaydır; Zor Olan "Adil" Olmaktır. V. Hugo

Olay 1. 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un 111. maddesine göre, *"…(Y)aşayış tarzları mal bildirimine uymayanlar üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."*. **Bu hükmü ceza hukukuna hâkim temel ilkeler bağlamında değerlendiriniz? (5 P)**

"Yaşayış tarzının …uymaması" belirsiz bir ifadedir. Oysa suçta ve cezada kanunilik ilkesi uyarınca, suç sayılan eylemin "BELİRLİ" olması gerekir. Belirlilik ilkesine aykırı bir kanun hükmüdür. (Suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırıdır denilir ise 5 puan)

Olay 2. X Anonim Şirketi Yönetim Kurulu Başkanı A, şirketin borçlarının çoğalması ve mevcut alacakların ve malvarlıkların borçları karşılayamayacağının açık olması nedeniyle, 01.01.2011 tarihinde hileli bir kısım işlemlerle şirketteki bir kısım parayı güvenilir arkadaşlarının hesaplarına aktarmıştır. Yine bu maksatla 02.04.2011 tarihinde şirketin kıymetli bir taşınmazını teyzesinin oğlunun üzerine geçirmiştir. X Anonim Şirketi hakkında da, ….Ticaret Mahkemesi tarafından 05.11.2013 tarihinde iflas kararı verilmiştir. A hakkında, hileli iflas suçunu işlediğinden bahisle TCK m. 161 kapsamında soruşturma başlatılmıştır. Buna göre, olayda faile isnat edilen suçun işlendiği tarihi belirleyiniz (gerekçenizle birlikte). **(10 P)**

Hileli iflas suçu objektif cezalandırılabilirlik şartı (iflas kararı) içeren bir suç tipidir. Şart gerçekleşmedikçe (iflas kararı) fail hakkında ceza ilişkisi doğmayacağından suçun, 05.11.2013 tarihinde işlendiğini kabul etmek gerekir.
(Bu soruda son hareketin yapıldığı 02.04.2013 tarihi cevabını verenler için de 5 Puan)

Olay 3. 20.11.2013 tarihinde, Suriye kara sınırından Türkiye kara sınırına 5.8 deniz mili yaklaşan bir hava aracı tespit edilmesi üzerine, Malatya 7. Ana Jet Üssü'nden kalkan iki Türk savaş uçağı (F-16) Suriye hava aracına engelleme yapmış ve görev sonrasında Akdeniz üzerinde devriye görevini ifade ederken, uluslararası hava sahasında, Suriye'nin Lazkiye Limanı'ndan ateşlenen bir füzenin isabet etmesi sonucunda uçaklardan birisinde maddi hasar meydana gelmiş ve bu uçaktan atlayan pilotlar yaralı olarak kurtarılmıştır. Buna göre, Türk hava savaş aracına karşı işlenen suçun nerede işlendiğini ve hangi ülke kanununa ve hangi ilkeye göre yargılama yapılacağını belirtiniz. (Olay kurgulanmıştır.) **(10 P)**

Olay, uluslararası hava sahasında ve Türk Savaş uçağına karşı gerçekleştiği için "mağdura göre şahsilik ilkesi" uyarınca Türkiye'de yargılama yapılır. Savaş aracıyla veya bu araç içinde işlenmediği için mülkilik (farazi) ilkesi uygulanamaz.
Ayrıca, Türkiye'nin egemenlik alanı dışında işlenmiş olmakla birlikte, suçun mağduru Türk Vatandaşı olduğu için, suçun işlendiği yer/yabancı ülke kanununun dikkate alınabilmesi de mümükn değildir.

Olay 4. Türk Vatandaşı Nizamettin, çalışmak üzere gittiği Kazakistan'da, yine kendisi gibi çalışmak için orada bulunan Türk ve aynı zamanda Rus vatandaşı olan Hayrettin ile bir alacak meselesi yüzünden tartışmış ve tartışma sonrasında Hayrettin'i bıçaklayarak öldürmüştür. Nizamettin olaydan hemen sonra Türkiye'ye dönmüştür. Kazakistan'da kasten öldürme suçunun cezası, ölüm cezasıdır. Buna göre, Nizamettin'in Türkiye'de yargılanıp yargılanamayacağını, yargılanabilecek ise hangi ilkeye göre yargılanabileceğini ve hangi ülke kanununa göre cezalandırılması gerektiğini (Kazakistan Ceza Kanunu'nun dikkate alınıp alınamayacağını) açıklayınız. **(10 P)**

Nizamettin,Türk Vatandaşı olduğu için vatandaş geri verilmez. Faile göre şahsilik ilkesi uyarınca Türkiye'de yargılanır. Ancak, yurt dışında işlenen suçun mağduru yine Türk Vatandaşı olduğu için (çifte vatandaş olması önemsizdir), yabancı ülke kanunda belirlenen ceza üst sınırı dikkate alınmaz.

Olay 5. Fail A, 20.11.2005 tarihinde, rüşvet alma suçunu işlemiş ve A hakkında bu suç nedeniyle kovuşturma başlatılmıştır. Olay tarihinde yürürlükte olan kanun hükümlerine göre, rüşvet suçunun cezası 3 yıldan 8 yıla kadar hapis cezası gerektirmekte ve suç için 8 yıllık zamanaşımı öngörülmektedir. Mahkemece, 01.11.2013 tarihinde 5 yıl hapis cezası verilmiş ve karar A'nın avukatı tarafından temyiz edilmiş olup, **halen temyiz aşamasındadır.** Yargıtay'da temyiz sürerken, 20.11.2013 tarihinde bir kanun değişikliği yapılmış ve rüşvet suçunun cezası 2 yıldan 6 yıla kadar kadar hapis cezası ve 15 yıl dava zamanaşımı öngörülmüştür. Buna göre, bu gün (**21.11.2013**) itibariyle 20.11.2013 tarihinde yürürlüğe giren kanun değişikliğinin fail A hakkında uygulanıp uygulanamayacağını tartışınız. **(10 P)**

Temyiz aşamasında, henüz infaz tamamlanmadığı için lehe kanun uygulaması yapılmak zorundadır (re'sen). Her ne kadar sonradan yürürlüğe giren kanun ceza alt ve üst sınırını düşürmüş olsa da, eski kanuna göre yargılamanın yapıldığı gün zamanaşımı dolmuştur. Eski ve yeni kanunlar bir bütün olarak değerlendirileceği için, bütün halinde eski kanun lehedir çünkü zamanaşımı nedeniyle düşme kararının verilmesi gerekir. Bütün olarak değerlendirildiğinde, sonradan yürürlüğe giren kanun failin aleyhinedir ve fail hakkında uygulanamaz.

Olay 6. T kendisini haksız yere işten atan D'yi öldürmeye karar verir. D'nin evinde çalışan yardımcı Y ile anlaşır. Y, D'ye her gün bir miktar zehir vermektedir. 17.03.2004 tarihinden 01.05.2004 tarihine kadar her gün zehirlenen D, 01.05.2004 tarihinde hastaneye kaldırılır. 05.06.2004 tarihinde ölür. 04.06.2004 tarihinde çıkarılan ve aynı gün yürürlüğe giren bir kanun ile de, kasten öldürme suçunun cezası müebbet iken; ağırlaşmış müebbet olarak değiştirilmiştir. Buna göre, suçun işlendiği "anı" ve T ve Y'nin eylemine hangi kanunun uygulanacağını tespit ediniz**. (10 P)**

Öldürme suçu son hareketin yapıldığı anda işlenmiş sayılacağı için (01.05.2004), neticenin ne zaman meydana geldiği suçun işlendiği an bakımından önem taşımaz. Kanun, 04.06.2004 tarihinde çıkarılmıştır ve suçtan sonra yürürlüğe giren ve cezayı ağırlaştıran "aleyhe" kanundur ve fail hakında uygulanamaz.

Olay 7. Türkiye'deki eğitim kurumları ve dünyadaki gelişmelere paralel olarak yapılacak değişikliklere ilişkin çalışmalar yürüten TBMM Milli Eğitim Komisyonu üyesi, Milletvekili K, TBMM tarafından, TBMM adına araştırma ve incelemelerde bulunmak üzere İngiltere'ye gönderilmiştir. K, İngiltere'de çalışma ziyaretinde bulunduğu bir sırada, kendisiyle birlikte İngiltere'ye gelen Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşarı'na (M) "*Senin gibi üç kuruşluk İngilizcesi olan geri zekâlılar da müsteşar oluyorsa herhalde ben de Başbakan olabilirim. Senin sıfatın bende bu inancı uyandırıyor*" demiştir. Ayrıca, İngiltere'nin Leeds kentinde kiraladığı araç ile gezerken, bir yayaya çarpmış (İngiliz vatandaşı İ) ve ölümüne neden olmuştur. K hakkında, Leeds mahkemesince yargılama yapılmış ve hüküm verilmiştir. **Buna göre:**

1. K, işlediği taksirle öldürme suçu için diplomatik dokunulmazlıktan faydalanabilir mi? **(5 P)**

K, milletvekilidir ve milletvekilleri diplomatik dokunulmazlıktan faydalanamaz.

2. K'nın, Müsteşar M'ye yönelik sözlü eylemi suç mudur? K, bu eylem nedeniyle cezalandırılabilir mi? **(5 P)**

Çalışma bir Meclis Çalışması olup, K'nın bu çalışma sırasında M'ye yönelik olarak söylediği sözler, yasama sorumsuzluğu kapsamındadır. Yasama sorumsuzluğu kişisel bir cezasızlık nedeni olduğu için K cezalandırılamaz.

3. K, yurt dışında işlediği ve yargılandığı taksirle öldürme suçu nedeniyle Türkiye'de yeniden yargılanabilir mi? Yargılanabilir ise hangi ilkeye göre yargılanabilir? Non bis in idem ilkesi bu durumda geçerli midir? **(5 P)**

Faile göre şahsilik ilkesi uyarınca, eylem nedeniyle yurt dışında yargılama yapılmış ise, yeniden yargılama yapılamaz (non bis in idem). K'nın görevi ile işlenen suç arasında sebep sonuç ilişkisi olmadığı için TCK m. 10'da yer alan görev suçları nedeniyle her halde yeniden yargılama prensibi geçerli değildir.

4. K'nın, İ'ye yönelik olarak işlediği taksirle öldürme suçu nedeniyle Türkiye'de yargılanabileceğini kabul edersek, hangi ülkenin ceza kanuna göre yargılama yapılacaktır? **(5 P)**

Eğer K'nın Türkiye'de yargılanabileceği kabul edilir ise, mağdur yabancı olduğu için ve suç da yabancı ülkede işlendiği için K, Türkiye'de ve TCK'ya göre yargılanır. Ancak K'ya verilecek ceza İngiliz Ceza Kanununda o suç için belirlenen cezadan daha ağır olamaz.

Olay 8. Libya Vatandaşı Hamza Ali, Libya'nın Fizan şehrinde trafik kazası sonucu İsmet'in ölümüne neden olmuş ve öldürüleceği korkusuyla olaydan hemen sonra kaçarak hava yoluyla Türkiye'ye (Malatya'ya)gelmiştir. Türkiye'ye giriş yaptıktan sonra, dedesinin Türk olmasını da gerekçe göstererek Vatandaşlığa girme talebinde bulunmuştur. Libya'da yürütülen soruşturma sonucunda, Libya devleti tarafından "taksirle öldürme suçu nedeniyle" geri verme talebi hazırlanmış ve Türk Makamlarına iletilmiştir. Türk makamları tarafından dosyanın ilgili mahkemeye gönderilmesi düşünülmektedir. Libya Ceza Kanunlarında taksirle öldürme suçu bakımından 1 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası öngörülmektedir. Ayrıca, bu ülkenin Ceza Kanunu'nda, bir ceza türü olarak "ölüm cezası" bulunmaktadır. **Buna göre:**

1. İşlediği iddia olunan fiil nedeniyle Hamza Ali geri verilebilir mi? Geri verilebilir ise hangi şartlarda bu mümkündür? Gerekçenizle birlikte açıklayınız. **(5 P)**

- İsmet Türk Vatandaşı ise, Hamza Ali, Türk Vatandaşına karşı suç işlediği için Türkiye'nin yargılama yetkisi vardır ve mağdura göre şahsilik ilkesi uyarınca Türkiye'de yargılanır, geri verilmez.
- İsmet, Libya Vatandaşı ise, taksirli suç nedeniyle de geri verime mümkün olacağı için, Hamza Ali geri verilebilir.

(Bu cevaplardan herhangi birisini verenin cevabı doğru kabul edilecek. Soruda İsmet'in vatandaşlığı yazılmamış)

2. Hamza Ali hakkında, Libya devletinin geri verme talebinin kabul edilebilir olup olmadığını inceleyecek merci neresidir? **(5 P)**

İlgili yabancının bulunduğu yer ağır ceza mahkemsi. (Malatya Ağır Ceza Mahkemesi)

3. İlgili merciin, "*Hamza Ali' hakkındaki geri verme talebinin kabul edilebilir olmadığına*" karar vermesi halinde, bu karara karşı herhangi bir başvuru yolu var mıdır? Bu karara rağmen Bakanlar Kurulu, Hamza Ali'yi Libya'ya iade edebilir mi? **(5 P)**

Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararına karşı sadece TEMYİZ yoluna başvurulabilir. Mahkeme'nin geri verme talebinin kabul edilebilir olmadığına karar vermesi halinde, Bakanlar Kurulu ilgilinin geri verilmesine karar veremez.

4. İlgili merci, Hamza Ali'nin durumunu değerlendirir iken, Hamza Ali hakkında kişi hürriyetini kısıtlayan herhangi bir karar verebilir mi? **(5 P)**

Geri verme talebinin değerlendirilmesi ve kararın kesinleşmesi sonrasında geri verme işleminin gerçekleşmesi bakımından tutuklama ve diğer kişi hürriyetini sınırlayan koruma tedbirlerine başvurulabilir.

5. İlgili merciin 20.11.2013 tarihinde talebi değerlendirdiğini ve talebin kabul edilebilir olduğuna karar verdiğini düşünürsek, **bu aşamadan sonra (geri verme gerçekleşinceye kadar),** Hamza Ali'nin, Türkiye'ye girişte yapmış olduğu vatandaşlık talebinin kabul edilerek, Türk Vatandaşı olduğunu dikkate aldığımızda, Hamza Ali'nin geri verilmesi kararı icra edilebilir mi? **(5 P)**

TCK'da fiilin işlendiği sırada vatandaşlığın esas alınması sebebiyle, TCK'ya göre geri verilebilir sonucu çıkıyor olsa da, aynı konuda SİDAS'ta hüküm bulunduğundan ve SİDAS a göre, geri verme anındaki vatandaşlık esas alınacağından, Anayasa m. 90/son uyarınca, temel hak ve hürriyetlere ilişkin bu konuda kanun ile çatışan SİDAS'ın üstün tutulması gerekir ve Hamza geri verilmez.

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
2013-2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER-I DERSİ
ARA SINAV CEVAP ANAHTARI

Olay 1. Niğde İli Hacıabdullah Kasabası'nda ortaya çıkan "tavuk gribi" salgını üzerine (salgın nedeniyle 3 kişi ölmüştür), Niğde Valiliği Umum Hıfzısıhha Meclisi tarafından Umum Hıfzısıhha Kanunu'nun verdiği yetkiye dayanılarak, tavuklarla çıplak elle temas etmek yasaklanmış ve ayrıca hastalık şüphesi bulunan tavukların da kolluk mercilerine teslim edilmesi gerektiği bildirilmiştir. Ancak A, 02.01.2013 tarihinde bu tedbire aykırı davranarak, iki tane tavuğa çıplak elle dokunup onlara buğday yedirirken yakalanmış ve kolluğun istemesine rağmen tavukları kolluk makamlarına teslim etmemiştir. Buna göre, **A'nın eyleminin TCK m. 195 kapsamında cezalandırılıp cezalandırılamayacağını, suçta ve cezada kanunilik ilkesi ve "beyaz hüküm-çerçeve yasa" kavramları bağlamında cevaplandırınız. (15 P)**

A, Valilik Hıfzısıhha Meclisi'nin aldığı tedbirlere aykırı davranmıştır. TCKm. 195 ise, "yetkili makamlar tarafından alınan tedbirlere uymamayı" suç olarak kabul etmiştir. A'nın eylemi bu hüküm kapsamındadır.

Ancak, suçta ve cezada kanunilik ilkesi uyarınca, failin suç sayılan eyleminin ve bu eyleme uygulanan yaptırımı mutlaka "kanunda" gösterilmesi gerekiyor. Eğer suç sayılan eylemi belirleme yetkisi "idari mercilere" verilir ise "beyaz hüküm/çerçeve yasa" söz konusu olur. Bu nedenle, TCK m. 195 beyaz hüküm örneği olup, suçta ve cezada kanunilik ilkesine aykırıdır. Ancak, TCK m. 195 ilga edilmedikçe veya Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmedikçe uygulanacak ve A, bu madde hükmüne göre cezalandırılacaktır.

Olay 2. Niğde MEDAŞ İşletme Şefliği'nde görevli olan ve özel kanun hükmü gereğince kamu görevlisi sayılan M, **31.10.2003 tarihinde** görevi gereği kendisine devredilmiş olan 100 TL tutarındaki abonelik ücretini zimmetine geçirmiştir (mal edinmiştir). 1 Haziran 2005 tarihinde de 5237 Sayılı TCK yürürlüğe girmiştir. Fiilin işlendiği tarihte yürürlükte olan TCK (765 Sayılı) hükümlerine göre, zimmet suçunun temel cezası 6 yıl olup (cezanın alt sınırı), malın değerinin azlığı durumunda ½ ceza indirimi öngörülmekte ve ayrıca bu suça ilişkin olarak 10 yıllık dava zamanaşımı ve ömür boyu kamu görevinden yasaklanma güvenlik tedbirini düzenlenmektedir. **1 Kasım 2013, Cuma** günü yargılama yapıldığını dikkate alarak, 5237 Sayılı TCK'nın 247 (failin cezalandırılması bakımından 247. maddede yer alan temel cezanın alt sınırını dikkate alarak), 249, 66/1,d ve 53/1,2 hükümlerini de dikkate alarak, M hakkında hangi kanunun uygulanması gerektiğini gerekçenizle birlikte açıklayınız. **(20 P)**

5252 Sayılı Kanun m. 9/3'e göre önceki ve sonraki kanunun bütün hükümleri olaya "ayrı ayrı" uygulanmak suretiyle lehe olan yasa belirlenir. Önceki ve sonraki kanun hükümleri birlikte uygulanarak karma uygulama yapılamaz.

M hakkında ilk olarak fiilin işlendiği sırada yürürlükte olan TCK'ya göre bir ceza belirlenir. Temel ceza 6 yıl (72 Ay), ½ değer azlığı indirimi (-36 Ay): sonuç ceza 36 ay hapis ve zamanaşımı 10 yıl, ömür boyu hak yasaklığı.

Sonraki kanun açısından ise, 5 yıl (60 ay) temel ceza, yine TCK m. 249'a göre ½ ya da 1/3 değer azlığı indirimi (20 ya da 30 ay indirim): sonuç ceza 30 veya 40 ay. (20 ay indirim yapılırsa 40 ay, 30 ay indirim yapılırsa 30 ay). Yine yeni kanuna göre infaz tamamlanıncaya kadar hak yoksunluğu ve TCK m. 61/1-d ve 66/4 gereği15 yıl dava zamanaşımı söz konusu.

İki sonuç ceza karşılaştırıldığında, yeni kanunun hak yoksunlukları bakımından daha lehe olduğu görülür. Çünkü yeni kanunda hak yoksunluğu eski kanundan farklı olarak ömür boyu değil cezanın infaz süresi ile sınırlı olarak uygulanacaktır. Yine eğer 249. Maddedeki indirim oranı 1/2 olarak uygulanır ise yeni kanun ceza miktarı açısından da lehe olur (indirim 1/3 olarak uygulandığında ise yeni kanun ceza miktarı açısından aleyhe olur). Bununla birlikte yeni kanuna göre zamanaşımı dolmadığı halde (15 yıl geçmemiş) eski kanuna göre 10 yıllık zamanaşımı dolmuştur ve eski kanuna göre düşme kararı verilmelidir. Eski kanuna göre zamanaşımı dolduğundan ve dolayısıyla eski kanuna göre düşme kararı verileceğinden 765 sayılı kanun lehedir. Yani M hakkında 765 sayılı eski TCK uygulanacaktır.

Olay 3. Sinop sahilinden 10 deniz mili uzaklıkta bulunan ve Türkiye'nin petrol arama faaliyetleri sırasında kullanılan sabit bir platformun 50 metre yakınında bir tur teknesi içerisinde, Alman Vatandaşı A, Türk Vatandaşı T'yi bıçakla yaralamıştır. Buna göre, Alman Vatandaşı A'nın Türkiye'de yargılanıp yargılanamayacağını, yargılanabilecek ise, hangi ilke kapsamında yargılanabileceğini açıklayınız. **(15 P)**

Karadeniz'de Türkiye'nin karasuları 12 milidir. 10 deniz mili uzaklıkta bulunan alan Türk karasuları içinde olduğu için mülkilik ilkesi uygulanacaktır. Alman Vatandaşı A, mülkilik ilkesi uyarınca Türkiye'de suç işlemiştir ve failin ve mağdurun vatandaşlığına bakılmaksızın Türk Ceza Kanunlarına göre yargılanır.

Olay 4. T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Amerikan Enerji Şirketi ENRON arasında yap işlet devret sözleşmesinin uygulanmasından doğan uyuşmazlığın Newyork Tahkim Mercii önünde görülmesine ilişkin olarak, T.C. Enerji Bakanlığı Türkiye adına savunma yapmak üzere, Danimarkalı Avukat A ile sözleşme imzalamıştır. Avukat A ise, ENRON şirketinden maddi menfaat sağlayarak (rüşvet alarak) gereği gibi savunma yapmamış ve Türkiye tahkim mercii önündeki davayı kaybetmiştir. Buna göre, Danimarkalı Avukat A'nın kendi ülkesinde rüşvet almak suçundan yargılanıp hakkında 5 yıl hapis cezası verildiğini ve cezasını da çektiğini göz önüne alınarak, failin aynı fiil nedeniyle Türkiye'de yeniden yargılanıp yargılanamayacağını ve cezalandırılıp cezalandırılamayacağınıaçıklayınız.. **(15 P)**

TCK m. 10 hükmüne göre, "Yabancı ülkede Türkiye namına memuriyet veya görev üstlenmiş olup da bundan dolayı bir suç işleyen kimse, bu fiile ilişkin olarak yabancı ülkede hakkında mahkûmiyet hükmü verilmiş bulunsa bile, Türkiye'de yeniden yargılanır.".

A, Türkiye namına bir "görev" üstlendiği için Türk Vatandaşı olmasa dahi, Türkiye'de yeniden yargılanır. A'nın yeniden yargılanması non bis in idem (tek fiile tek ceza ve tek yargılama) ilkesine aykırı değildir. Çünkü, AİHS Ek Protokol 7 hükmüne göre, aynı fiil nedeniyle kesin hüküm verildikten sonra "aynı ülkede" ikinci kez yargılama yapılamaz. Somut olayda ise, ilk yargılama Danimarka'da, ikicni yargılama Türkiye'de yapılmaktadır.

TCK m. 16 hükmü uyarınca, A'nın Danimarka'da geçirdiği özgürlük kısıtlamaları Türkiye verilecek cezadan indirilir.

Olay 5. Türk Vatandaşı ve aynı zamanda Alman Vatandaşı (çifte vatandaş) C., Almanya'nın Münih kentinde bir barda tartıştığı Türk Vatandaşı A ile Alman Vatandaşı Z'yi silahla vurarak öldürmüştür. Olaydan hemen sonra Türkiye'ye kaçan C, İstanbul Atatürk Havalimanın'da gözaltına alınmıştır. Buna göre, C'nin Almanya'ya iade edilip edilemeyeceğini, iade edilemeyecek ise, Türkiye'de yapılacak yargılamada hangi ilkeye göre yargılama yapılacağını ve yapılacak yargılamada Alman Ceza Kanunu'nda kasten öldürme suçu için belirlenen ve bu suç için en fazla 25 yıl hapis cezası öngören hükmünün dikkate alınıp alınamayacağını tartışınız. **(15 P)**

Somut olayda, suçun işlendiği yer Münih (Almanya) olduğu için mülkilik prensibi uygulanamaz. Faile göre şahsilik prensibi uygulanır ve fail TCK m. 11 uyarınca Türkiye'de yargılanır. Ancak fail her ne kadar çifte vatandaş olsa da, vatandaşlıklarından birisi Türk Vatandaşlığı olduğu için Anayasa m. 38/son uyarınca geri verilemez.

Fail, suçu yabancı ülkede işlediği için, Türkiye' de yapılacak yargılamada, Türk Vatandaşı A'yı öldürmesi bakımından bütünüyle TCK uygulanır ve Alman Ceza Kanunu'nda yer alan üst sınır dikkate alınmaz (TCK m. 19/2 uyarınca, mağdur Türk Vatandaşı ise, yabancı kanununun üst sınırı dikkate alınmaz).

Ancak, Alman Vatandaşı Z'yi öldürmesi bakımından ise, yine yargılama TCK'ya göre yapılır ancak, TCK m. 19/1 hükmü uyarınca C'ye, Z'yi öldürmesi bakımndan verilecek ceza, Alman Ceza Kanunu'nda bu suç için verilecek cezanın üst sınırından (25 yıldan) fazla olamaz.

Olay 6. Yunanistan Vatandaşı Yorgo Xpadilanos, Atina'da karıştığı trafik kazasında, Yunan Vatandaşı K. Yuannis'in ölümüne taksirle neden olmuştur. Yorgo, Atina'da yargılanmış ve taksirle öldürme suçundan dolayı 3 ay 25 gün hapis cezasına mahkum edilmiştir. Bunun üzerine Yorgo kaçarak, İzmir'e gelmiştir. Yunanistan makamları bu durumu öğrenip, Türkiye'den Yorgo'nun iadesini istemiştir. Yunanistan'ın geri verme talebini dikkate alarak, taksirli suçlar bakımından geri vermenin mümkün olup olmadığını ve TCK ve Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi hükümlerini dikkate alarak ilgilinin geri verilip verilemeyeceğini tartışınız. **(10 P)**

TCK ve SİDAS hükümlerine göre, geri verme talebine konu suç, kasıtlı bir suç olabileceği gibi taksirli bir suç da olabilir. Suçun ağırlığına ilişkin olarak TCK'da bir hüküm bulunmasa da bu yönde bir hüküm SİDAS'ta bulunuyor ve Anayasa m. 90/son hükmü uyarınca SİDAS'ın bu hükmü somut olayda uygulanır. SİDAS'a göre, geri verme talebi hükmün infazı için ise, en az 4 ay kesinleşmiş bir mahkumiyet gerekir; yargılama için isteniyor ise de, en az 1 yıl hapis cezası gerektiren bir suç olmalıdır. Olayda 4 aylık bir mahkumiyet söz konusu olmadığından fail iade edilemeyecektir.

Olay 7. İnternette "Counter Strike" oyununu oynayan 12 yaşındaki F, oyun yüzünden tartıştığı 17 yaşındaki T'yi bıçaklayarak öldürmüştür. Bunun üzerine F hakkında Erzurum Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi'nde nitelikli kasten öldürme suçundan kamu davası açılmış ve dava sonucunda mahkeme, fail ve mağdurun her ikisinin de çocuk olması ve failin mağdurdan daha küçük olması

nedeniyle "82. maddenin 1/e bendinde yer alan "*Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı öldürme*" suçunun değil, kasten öldürme suçunun temel şeklinin (81. madde) işlendiğine" karar vermiştir. Mahkemenin kararının yerinde olup olmadığını yorum ve kıyasa ilişkin kuralları da dikkate alarak tartışınız. **(10 P)**

Erzurum Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi, TCK m. 82/1,e bendinin yorumunda hataya düşmüştür. Somut hükmü öncelikle, lafzı yorum metoduna göre yorumlamalı, bu yorum yöntemiyle sonuç alamaz ise, amaca uygun yorum yapılmalıydı. Hüküm, lafzı itibariyle yorumlandığında (ki, bu yorum yöntemi sonuca ulaşmak için yeterlidir) konun koyucu, failin kim olduğunu dikkate almaksızın, mağdurun sadece çocuk olmasını (çocukları korumak için) ayrı bir nitelikli hal olarak düzenlemiştir. Lafzı ve amaçsal yorumdan çıkan sonuç budur.

Söz konusu hükümde, "Çocuğa…" karşı, öldürme suçunun işlenmesi mağdurun "şahsına" ilişkin bir nitelikle haldir. Kaldı ki, kanun koyucu "mağdurun çocuk olmasını" ayrıca düzenlemiştir. Eğer maksadı, mağdurun kendisini koruyamayacak durumda olması olsaydı, söz konusu hükümde çocuk ifadesine yer vermeyebilirdi. Mahkeme kanun hükmünün yorumunda hataya düşmüş ve suçta ve cezada kanunilik ilkesini ihlal etmiştir. Olayda, mevcut bir kanun hükmünün yorumunda hata söz konusu olduğu için, kıyas söz konusu değildir. Fail TCK m. 81/1,e hükmünden cezalandırılır.

ERÜ. HUKUK FAKÜLTESİ
2013/2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERSİ FİNAL SINAVI SORULARI

"**Suçu, toplum hazırlar; suçlu sadece işler.**"

Henry Thomas Buckle

Sınav Talimatı: Sınav süreniz **120 (yüz yirmi)** dakikadır. Sınav süresince gerekçeli ya da gerekçesiz kanun metni ya da kanun hükümlerini içeren çıktı kullanmak serbesttir. Sınav soruların cevaplanmasında sadece cevap için ayrılan bölümleri kullanınız. Cevaplarınızı açık, okunabilir ve gerekçeli bir biçimde yazınız. **Sadece kanun metininin tekrarından ibaret olan, yorum içermeyen veya "evet" ya da "hayır" ifadeleri cevap olarak değerlendirilmeyecektir. Lütfen, daha önceki sınavlara nazaran DAHA GENİŞ BIRAKILAN cevap alanlarını kötüye kullanarak, anlamsız söz öbekleriyle doldurmayınız!!!**

Olay 1. A, doğum yapmak üzere olan eşini hastaneye yetiştirebilmek amacıyla, hız sınırını aşmış ve kendisine kırmızı ışık yandığı ve önündeki bütün araçların durduğu bir sırada önünde duran araçların sağından geçerek ilerlemiş ve bu sırada yaya geçidinden karşıya geçmeye çalışan bayan B'ye çarparak yaralanmasına neden olmuştur. Buna göre:

1. A'nın ceza sorumluluğunu kaldıran/azaltan bir neden bulunup bulunmadığını tartışınız.

CEVAP: Olayda A, trafik güvenliğini tehlikeye sokma suçunu suçunu işlemiş olsa da; eşini hastaneye götürmek için söz konusu hareketi gerçekleştirdiğinden, üçüncü kişi lehine zorunluluk hali söz konusu olur ve fail cezalandırılmaz. Zorunluluk hali bir hukuka uygunluk sebebi olmadığı için, A, B'ye verdiği zararı karşılamak zorundadır.

A'nın işlediği ikinci suç (olası kastla yaralama, yayaya çarpma) bakımından ölçülülük (orantılılık) olmadığı için, zorunluluk haline ilişkin hükümler uygulanamaz.

2. A'nın her iki eylemi (tehlikeli araç kullanma ve B'yi yaralama) nedeniyle de cezalandırılıp cezalandırılamayacağını içtima hükümlerinden yola çıkarak açıklayınız.

CEVAP: TCK m. 179 hükmünde düzenlenen suç tehlike suçu; B'nin yaralanması ise zarar suçudur. Zarar suçları tehlike suçlarına nazaran tüketen norm olduğundan, fail sadece zarar suçu olan yaralamadan sorumlu tutulur (Tüketen- tüketilen norm ilişkisi), TCK m. 179 hükmünden ayrıca cezalandırılmaz. Doktrindeki bir diğer fikre göre, bu durumda fikri içtima uygulanmalıdır. (Her iki görüş de doğru cevap olarak kabul edildi. Gerçek içtima görüşü de doğru kabul edildi, tabiki gerekçelendirilmiş ise)

3. Bu olay nedeniyle B'nin kocası C'nin A'yı dövdüğünü varsayar isek; C, haksız tahrik hükümlerinden yararlanabilir mi?

CEVAP: A zorunluluk hali içinde hareket etse de; eylemi suç ve haksızlık vasfının korumaya devam etmektedir. Zira zorunluluk hali bir hukuka uygunluk sebebi değildir. Yine taksirli hareketlere karşı da haksız tahrik hükmü tatbik edilebildiğinden; C haksız tahrikten yararlanabilir.

Olay 2. Oto galericiliği yapan O, gerçeğe aykırı belgelerde yurt dışından ülkeye sokulmuş olan Mercedes C200 marka aracı, düzenlediği sahte belgelerden hareketle, yeni araç olduğu konusunda ikna ederek iş adamı İ'ye, 125.000 Euro karşılığında satmıştır. Aracı satın alan İ ise, 1 ay sonra aracını bakım için götürdüğü serviste aracın yeni olmadığını öğrenerek suç duyurusunda bulunmuştur. Buna göre, dolandırıcılık suçunu işleyen O'nun, belgede sahtecilik eyleminden ötürü ayrıca cezalandırılıp cezalandırılamayacağını tartışınız.

CEVAP: Özel bir içtima halinin düzenlendiği TCK m. 212 nazara alındığında, O'nun her iki eyleminden gerçek içtima kurallarına göre sorumlu tutulacağı sonucuna ulaşılır. Belgede sahtecilik suçları hiçbir suçun içerisinde erimez ve her durumda ayrıca cezalandırılır TCK m. 212'deki hüküm sebebiyle.

Olay 3. Yaklaşık iki yıldır duygusal ilişkileri bulunan Oktay ve Ayşe'nin, birlikte çok fazla para harcamaları nedeniyle, Oktay'ın çevresine borçlandığı, birlikte borçları nasıl ödeyecekleri konusunda düşündükleri, maktule M'nin sanık Oktay'ın çocukluk arkadaşı olduğu ve olaydan önce 3-4 kez sanıkların (Oktay ve Ayşe) birlikte M'nin evine ziyarete gittikleri ve bu esnada maktule M'nin kolundaki bilezikleri gördükleri, olaydan üç gün önce Oktay ve Ayşe'nin bir araya gelerek; sanık Ayşe'nin, M'nin işe girmesini bahane ederek M'nin evine gidip M'nin ziynet eşyalarını alma hususunda plan yaptıkları, olay günü sanıkların yaptıkları plan dahilinde M'nin evine geldikleri; Oktay'ın eve gelirken montunun içerisine özel olarak hazırladığı sopayı sakladığı, maktule M'nin sanıklara kahvaltı hazırladığı, Ayşe'nin M'yi konuşarak oyaladığı sırada, Oktay'ın önceden hazırladığı sopayı çıkartarak M'nin kafasına vurmaya başladığı, bir süre sonra maktule M hareketsiz kalınca üzerindeki altınları alarak Ayşe' ye verdiği, Ayşe'nin de M'nin çantasında bulunan paraları aldığı, maktule M'nin öldüğünden emin olmak için; Oktay'ın mutfaktan aldığı bıçakla maktulenin boğazını kestiği ve spor aletiyle kafasına vurduğu olayda:

1. Oktay ve Ayşe'nin ceza sorumlulukların suç tipi ve içtima hükümleri açısından tartışınız. (10 P)

Oktay ve Ayşe, mağdur üzerinde hakimiyet kurduklarından müşterek faildir. Her iki fail de, hem kasten öldürme hem de yağma suçundan sorumludur (gerçek içtima). Faillerin eylemleri bir bütün halinde değerlendirildiğinde, kasten öldürme ve yağma suçunu müşterek olarak işlemek istedikleri görülmektedir (Oktay'ın yanında sopa getirmesi ve Ayşe'nin bunu görmesine rağmen onunla birlikte olmaya devam etmesi ve olay sırasında mağdureyi oyalaması nedeniyle Ayşe müşterek faildir)

2. Oktay'ın, ölmüş olan M'nin boğazını kesmesi biçiminde gerçekleşen eyleminin, ceza sorumluluğuna bir etkisi olup olmadığını tartışınız. (5 P)

Ölmüş bir kimse, kasten öldürme ve yaralama suçlarının konusu olamaz. Ölmüş bir kimsenin başının gövdesinden ayrılması SUÇTAN SONRAKİ DAVRANIŞ olup, bu durum cezanın bireyselleştirilmesi ve belirlenmesinde (TAKDİR İNDİRİM SEBEBİNİN UYGULANMASINDA) dikkate alınır. (Failin eylemi, tahkir amacı taşımadığından ve cesedin bir parçası alınıp götürülmediğinden, ölenin hatırasına hakaret suçunu oluşturmaz, bu türden cevaplar yanlış kabul edilmiştir.)

Olay 4. Aynı mahallede oturan A ve B, aralarında önceye dayalı bir husumet bulunan 38 yaşındaki C ile mahallenin kahvehanesinde tartışmaya başlamıştır. C'nin, A'nın annesine hakaret etmesi üzerine, A ve B, C'ye yumrukla vurmaya başlamış ve C yumruk darbeleri sonucunda yere düşmüştür. Yerde A ve B'nin tekmelerine maruz kalan C, belindeki bıçağı çıkarıp rastgele sallamış ve bu bıçak darbelerinden bir tanesi A'nın boynuna isabet etmiş ve şah damarı kesilen A hemen yere düşmüştür, bıçak darbelerinden birisi de B'nin koluna isabet etmiştir. A'nın kanlar içerisinde yere düştüğünü gören C, hemen yerden kalkarak gömleğini çıkarıp –kanamayı durdurmak için- A'nın boğazına sıkıca bastırmış ve 112'yi aramıştır. Hastaneye kaldırılan A zamanında ameliyat edilmesin rağmen, hayatını kaybetmiştir. Bu sırada, A'nın yere düştüğünü gören B ise hemen olay yerinden kaçmış ve kahvehaneci K'nın kullandığı iç bölmeye saklanmış ve burada B'ye ait olduğunu düşündüğü bir pantolonun cebinden 100 TL para ve masanın üzerinde bulunan bir çantanın dış cebinde bulunan bir cep telefonunu alarak arka kapıdan çıkarak uzaklaşmıştır. Buna göre:

1. C'nin, A ve B'ye yönelik olarak gerçekleştirdiği "rastgele bıçak sallama" eylemi nedeniyle ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını (hukuka uygunluk sebepleri yönünden) tartışınız.

CEVAP: Öncelikle belirtmek gerekir ki, C'nin A ve B'ye küfrederek kendisine saldırmalarına sebep olması, meşru savunma hakkını ortadan kaldırmaz. Bununla birlikte, meşru savunma hali içinde olan kişinin, bu hakkını kullanırken sınırı aşmamış olması gerekir. Olayda C, sadece A ve B'nin **tekmelerine** maruz kalmış ve fakat öldürücü bir alet olan bıçağını rastgele sallamıştır. Bu nedenle, meşru müdafaada sınır kasten aşılmıştır. **Dolayısıyla fail meşru müdafaadan yararlanamaz. Tekmeyle yapılan bir saldıraya karşı, bıçağın bu şekilde öldürücü bir biçimde kullanılması ölçülü kabul edilemez.**

2. C'nin rastgele salladığı bıçak nedeniyle A'nın ölmesi ve B'nin de yaralanmasını içtima hükümleri yönünden değerlendiriniz.

CEVAP: Olaydan anlaşıldığı kadarıyla, C, A ve B'yi farklı hareketlerle yaralamıştır. Bu nedenle fikri içtima kuralının uygulanması mümkün değildir. İki farklı eylem vardır ve fail her iki eyleminden gerçek içtima kurallarına göre sorumlu tutulmalıdır.

3. A ve B'nin ceza sorumluluğu bulunup bulunmadığını ve A ve B yönünden ceza sorumluluğunu kaldıran/azaltan bir neden bulunup bulunmadığını tartışınız.

A yönünden…A, C'yi tekmelediğinden kasten yaralama suçundan sorumludur. Ancak, C, A'nın annesine hakaret ettiğinden, A, haksız tahrikten yararlanır ve cezası indirilir.

B yönünden… B, C'yi tekmelediğinden kasten yaralama suçundan sorumludur. Ancak, yukarıda da ifade edildiği üzere, C, A'nın annesine hakaret etmiştir. Kişiye haksız tahrik altında suç işleten haksız fiil, tepkide bulunanın kendisine yönelik olabileceği gibi. Başkasına yönelik de olabilir. (A'nın annesi ile yakın sosyal ilişki içerisinde ise, B haksız tahrik hükümlerinden faydalanabilir, bu türden bir yakınlık söz konusu değil ise, yararlanamaz). Bununla birlikte, hem A'nın hem de B'nin haksız tahrikten yararlanması için, C'nin kendilerine hakaret etmesine neden olmamış olmaları gerekir (tahrik e karşı tahrik olmaz kuralı). Yani ilk haksız hareketi bu iki kişi yapmışsa, A ve B haksız tahrikten yararlanamaz.

4. C'nin, yerden kalkarak gömleğini çıkarıp –kanamayı durdurmak için- A'nın boğazına bastırması ve 112'yi arayarak zamanında ameliyat edilmesini sağlamasının, C'nin ceza sorumluluğuna etkisinin bulunup bulunmadığını tartışınız. CEVAP: Gönüllü vazgeçmeye ilişkin TCK m. 36'nın uygulanması için, neticenin meydana gelmemesi gerekir. Olayda netice meydana geldiği için TCK m. 36 uygulanamaz. Ancak C'nin sözü edilen hareketleri yapması, TCK m. 62 açısından, takdiri indirim nedeni olarak kabul edilebilir .

5. B'nin, -kahvehaneci K'nın kullandığı odaya girme- eylemi nedeniyle ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını tartışınız.

CEVAP: K, işyeri dokunulmazlığını ihlal etmiştir (TCK m. 116- Kahvehanenin iç bölmesi, açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi mutat olan yerlerden olmadığı için, suçun oluştuğu kabul edilmelidir). Bu eylem açısından zorunluluk hali akla gelse de; zorunluluk halinin uygulanması için, tehlikeden başka türlü korunma olanağının bulunmaması gerekir. Halbuki, C saldırısını bitirmiş ve A ile ilgilenmeye başlamış, yani tehlike sona ermiştir. Yine tehlike sona ermemiş olsaydı bile, B bu tehlikeden başka türlü korunabilirdi. Bu nedenle, zorunluluk hali uygulanamaz. Yine zorunluluk halinden faydalanılabilmesi için, kişinin tehlikeye bilerek sebebiyet vermemiş olması gerekir. Olayda ise A ve B tehlikeye sebebiyet vermiştir.

6. B'nin, K'ya ait 100 TL parayı ve cep telefonunu alma eylemini içtima hükümleri yönünden tartışınız.

CEVAP: Olayda, 100 TL ve cep telefonunun aynı kişilere ait olup olmadığı ile ilgili bir bilgi bulunmamaktadır. Eğer 100 TL ve cep telefonu aynı kişilere ait ise, zaman ve mekân birliği nedeniyle, tek hırsızlık suçu oluşacaktır. Ancak bu eşyalar farklı kişilere ait ise ve K'da bu durumu biliyorsa artık iki hırsızlık suçu oluşacaktır.

Olay 5. "*Ezilen Halkların Kara Talihi Örgütü*"nün üyesi olan Ü, 03.01.2008 tarihinde şehir merkezinde insanların çokça bulunduğu işlek bir caddede, kendisine daha önceden hedef seçtiği askeri servis otobüsünün geçtiği sırada bomba yüklü aracı uzaktan kumanda ile patlatarak aracın yakınlarında bulunan 7 kişiyi öldürmüştür. Buna göre:

1. Meydana gelen 7 (yedi) ölüm neticesi açısından fail ile işlenen fiil arasındaki manevi unsuru belirleyiniz.

CEVAP: Eyleme zorunlu olarak bağlı olan neticeler açısından failin doğrudan kastla hareket ettiği kabul edilmektedir. Bu nedenle, meydana gelen bu 7 ölüm neticesinden fail doğrudan kastla sorumludur (İkinci dereceden kast)

2. Olayın gerçekleştiği sırada, olay yerinde bulunan ve her hangi bir zarar görmeyen diğer kişiler açısından fail E'nin sorumluluğuna gidilebilir mi? Nasıl? (5 P)

CEVAP: Zorunlu neticeler bakımında failin sorumluluğu sadece meydana gelen neticeler bakımındandır. Dolayısıyla, olay yerinde bulunan ve her hangi bir zarar görmeyen kişiler açısından teşebbüs hükmü uygulama alanı BULAMAZ.

3. 7 kişinin ölümü açısından fail E'ye aynı neviden fikri içtima kuralının uygulanıp uygulanamayacağını gerekçesiyle belirleyiniz.

CEVAP: TCK m. 43/3 hükmü nazara alındığında, kasten öldürme suçu açısından aynı neviden fikri içtima kurallarının uygulanamayacağı sonucuna ulaşılabilir.

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
2013-2014 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER-I (FİNAL) ve CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER (ARA SINAV)
DERSLERİ ORTAK SINAV SORULARI
14 Ocak 2014

"Hâkim, tabiata, olağana, gerçeğe uygun bir biçimde; katı kalpler ve katı kalıplar içerisinde sıkışıp kalmadan, uyuşmazlığa İNSAN KOKUSU taşıyan bir çözüm getirmek zorundadır." (Yargıtay Kararı)

Sınav Talimatı: Sınavda **gerekçeli veya gerekçesiz mevzuat kullanmak serbesttir**. **Sınav süreniz 75 (Yetmiş Beş) Dakikadır.** Sorulara ilişkin cevaplarınızı, **sadece cevap için ayrılan yerlere, açık, okunabilir ve gerekçeli olarak yazınız.** Gerekçesiz ve okunamayan cevaplar değerlendirmeye alınmayacaktır. Her sorunun doğru ve gerekçeli cevabının puan değeri ilgili soruda gösterilmektedir.

Olay 1. Macaristan'da yaşayan **Jake Fen**, eşi Maria'yı korkutmak için kendisini boynunda iple tavana asmış pozu vermiştir. Eve gelen Maria, kocasini o halde görünce bayılmıştır. Kapıyı açık gören komsusu Jessi ise evden içeri girmiş ve iki cesetle karşılaştığını sanıp evdeki bütün kıymetli eşyaları almaya koyulmuştur. Jessi, asılmış vaziyette duran Jake'nin arkadasındaki kıymetli vazyou alırken Jake, komşusu Jessi'nin omzuna dokunmuştur. Cesedin canlandığını zanneden Jessi kalp krizi geçirerek hayatını kaybetmiştir. Buna göre, Jake Fen'in ceza sorumluluğunu (fiil ve manevi unsur yönünden) tartışınız. (Haber için bkz. http://www.sabah.com.tr/fotohaber/dunya/ilginc_olumler/14515) **(10 Puan)**
Maria'nın bayılması yönünden Jake Fen'e izafe edilebilecek bir fiil bulunmamaktadır. Fiil suçun zorunlu unsuru olduğundan bayılma yönünden Jake Fen sorumlu değildir.
Hırsız Jessi'nin omzuna dokunmak ölüm veya yaralama suçu bakımından "önemsiz harekettir". Jessi'nin korkudan ölümü bakımından da, korunan hukuki değeri ihlal edebilecek bir "hareket" bulunmadığından, bu netice bakımından da ceza sorumluluğu yoktur.

Olay 2. Bursa'da ikamet eden ve üniversite öğrencisi olan Yasemin Y. (23 yaş) annesinden harçlık istemiş ancak annesi kızının lükse düşkünlüğü nedeniyle harçlık vermek istememiştir. Yasemin ile annesi Şükriye Y. (44 yaş) arasında bu sebepten tartışma çıkmış ve tartışmanın şiddetlenmesi üzerine Yasemin mutfaktan aldığı bıçağı annesinin bacağına saplamıştır. Annesi ise kızı Yasemin ile yerde boğuşmaya başlamış ve kızına yumruk vurmak suretiyle yere düşürmüştür. Anne Şükriye Y. bacağında bıçak saplı vaziyette mutfak dolabına yönelmiş ve oradan eline geçirdiği merdane ile yerde sehpaya çarptığı başını tutan kızı Yasemin'in başına 10 kez vurmuştur. Hastaneye kaldırılan Yasemin Y. Beyin kanaması nedeniyle hayatını kaybetmiştir. (**Kaynak, 4 Ocak 2014 tarihli takvim gazetesi**) Buna göre, anne Şükriye Y'nin eylemini hukuka uygunluk sebepleri kapsamında tartışınız. **(10 Puan)**

Yasemin'in bıçaklı saldırısına karşı Şükriye'nin kızının başına vurması meşru savunma kapsamındadır. Ancak, Şükriye'nin, kızının yerde olduğu ve ağrıyan başını tutuğu sırada, mutfaktan merdanayi alıp kızının başına 10 kez vurması, meşru savunma kapsamında değildir. Her ne kadar, saldırının tekrarlanma ihtimali bulunsa da, "savunmada zorunluluk bulunmadığından" bu eylem meşru müdafaa olarak değerlendirilemez. Şükriye, haksız tahrik altında kızını öldürmekten (kasten nitelikli öldürme) sorumludur.

Olay 3. Bir lojistik firmasında çalışan Gülfem Hande Türker (31) işten eve dönmek için belediye otobüsüne binmiştir. Otobüs Beşiktaş Meydanı'na geldiğinde ise, otobüs durağında A'ya ait aracın gelişigüzel parkedilmesi nedeniyle, otobüs şöförü durağa tam olarak yaklaşamamış ve duraktan 15 metre önce durmuş ve yolcuları indirmeye başlamıştır. Son yolcu olan Gülfem Hande, araçtan inmiş ve hemen aracın arkasına doğru yürümüştür. Son yolcunun da inmesi üzerine, sürücü B'nin kullandığı otobüs hareket etmiş ve önde hatalı park eden araç nedeniyle sola doğru manevra yapmıştır. Bu sırada aracın arkada tarafında bulunan Hande, aracın manevra yapması sonucu, aracın arka kısmı ile kaldırımda bulunan ağaç arasında sıkışmış ve başının ezilmesi nedeniyle hayatını kaybetmiştir.
Buna göre, **araç sürücüsü B ve aracını otobüs durağına park eden A'nın** ceza sorumluluğunu tartışınız. (Kaynak. http://www.youtube.com/watch?v=zWUWxmVfsEk) Erişim Tarihi. 09.01.2014.) **(10 Puan)**

Aracını otobüs durağına park eden A'nın eylemi ile ölüm neticesi arasında illiyet bağı otobüs sürücüsü B'nin kusurlu eylemi ile kesilmiştir (illiyet bağının kesilmesi. Rücu yasağı nedeniyle, A meydana gelen neticeden sorumlu değildir.

Otobüs sürücüsü ise, durağa tam yaklaşmadan ve kaldırımda ağaçın (veya aracın) yanında güvenli olmayan yerde indirdiği ve aracının sola ani manevrası nedeniyle de kuyruk kısmının yolcuyu sıkıştırmasını öngermesi ve yolcular tamamen otobüsün kenarından uzaklaştıktan sonra hareket etmesi gerekiyordu. Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranarak ölüme neden olmuştur, taksirle öldürme suçundan sorumuldur.

Olay 4. Evli olan Ayşen ve eşi Mehmet, iki yaşındaki kızları ve bir aylık ikiz oğulları ile birlikte bağ evinde bulundukları bir günde, Ayşen'in bebekleri (ve üç yaşındaki küçük çocuğu ile) havanın sıcak olması nedeniyle ikinci kat balkonda uyuduğu sırada (gece saat 04.00 sıralarında), Ayşen, bebeklerden birinin ağlaması üzerine uyanmış ve bebeğin altını değiştirmiş ve bebeğe mama yedirmeye başlamıştır. Tam bu sırada, salon kapısının yanında bir şahsın, diğer bebeği Ramazan'ı kucağında tuttuğunu görmüş ve söz konusu şahıs (H), Ayşen'e eliyle sus işareti yapmıştır. Bunun üzerine Ayşen bağırmaya başlamış ve yatak odasında uyuyan eşi Mehmet'i çağırmıştır. Ayşen'in bağırması üzerine H, elindeki bebeği koltuğun üzerine atarak yan odaya kaçmıştır. Mehmet hemen balkona çıkmış ve eşinden olanları öğrenerek, eşine mutfaktan bir bıçak getirmesini ve polisi aramasını söylemiş ve eşinin getirdiği bıçağı alarak H'nin geçtiği yan odaya yönelmiştir. Elbise dolabına giren H'nin bir eli dışarıda kalmış ve Mehmet H'nin bulunduğu dolabı farketmiştir. Bunun üzerine Mehmet, eşi Ayşen'e "*polisi aradın mı*?" diye bağırmış ve H'nin bulunduğu dolaba yönelmiştir. H ise, aniden dolap kapağını açıp dışarı çıkmış ve Mehmet'in yüzünü görmemesi için aksi yöne çevirip, hızla odanın açık olan penceresine doğru koşmuştur. Bu sırada Mehmet, elindeki bıçakla H'nin kalçasına bir kez darbe vurmuş ve H, kendisini pencereden atmıştır. Kaldırımın üzerine düşen H, başını zemine çarparak yaralanmış ve Mehmet ve komşuları tarafından kaldırıldığı hastanede "*beyin kanaması nedeniyle*" hayatını kaybetmiştir. (Yar. CGK. 16.04.2013 tarih, E. 2013/1-26, K. 2013/150) Buna göre:

1. Ölüm neticesi ile Mehmet'in eylemi arasında nedensellik bağı (ve objektif isnadiyet) bulunup bulunmadığını tartışınız. **(5 P)**

Mehmet'in eylemi ile ölüm neticesi arasında nedensellik bağı bulunmakla birlikte ölüm neticesi tek başına Mehmet'in eylemine yüklenemez. Ölüm, H'nin başını zemine çarpması nedeniyle meydana gelmiştir. Bu nedenle ölüm neticesi bakımından objektif isnadiyet bulunmadığı için, Mehmet sadece kasten yaralamadan sorumludur.

2. Bu olayın meşru müdafaa kapsamında olup olmadığını tartışınız. **(5 P)**

H, çocuğu elinden bırakıp yan odaya geçmiş ve dolaba saklanmıştır. O an itibariyle saldırı sona ermiştir. Her ne kadar saldırının tekrarlanma ihtimali olsa da, bu durum muhakkak olmadığı gibi, savunma bakımından da zorunluluk yoktur. Kaldı ki, H yüzünü çevirip doğrudan cama yöneldiğini göre, Mehmet'in eylemi, kendisini veya bir başkasını savunmak için değil, H'nin yakalanması amacına yöneliktir.

Olay 5. Kayseri-İncesu yönünde ilerleyen ve akaryakıt taşıyan, 15 yıldır ağır vasıta kullanan TIR sürücüsü M, önündeki aracın aniden fren yapması üzerine frene basmış ve taşıdığı sıvı akaryakıtın etkisiyle zamanında duramayarak önünde duran ve B'nin kullandığı araca arkadan çarpmış, çarpmanın etkisiyle B'nin kullandığı araç karşı şeride geçmiş ve ters yönden gelen ve hız sınırının 30 km üstünde seyreden ve T'nin kullandığı başka bir TIR'ın altında kalarak hayatını kaybetmiştir (Yar. CGK. E. 2008/275-49, **karar fotokopisi s. 73**). Buna göre:

1. Ölüm neticesi nedeniyle M'nin ceza sorumluluğu bulunup bulunmadığını manevi unsur yönünden açıklayınız **(10 P)**

M, tecrübesi ve kullandığı araç itibariyle aracın fren mesafesini bilebilecek durumdadır. A, aracının yük durumu ve özelliğine göre uygun mesafeden takip etmesi gerekirken bu konudaki özen yükümlülüğünü yerine getirmemiştir. Taksirle öldürme suçundan sorumludur.

2. Ölüm neticesi ile karşı yönden gelen tır sürücüsü T'nin eylemi (araç kullanma ve hız sınırlarının 30 km üstünde seyretme) arasında nedensellik bağı (ve objektif isnadiyet) olup olmadığını tartışınız. **(5 P)**

T'nin çarpma eylemi ölüm neticesi bakımından nedensel olmakla birlikte, netice T'ye yüklenemez. Ayrıca, T'nin hız sınırlarının 30 km üstünde seyretmesinin netice üzerine bir etkisi yok. Bu nedenle, 30 km hızla gitmekle netice arasında bir sebep-sonuç ilişkisi yoktur.

Olay 6. İngiliz vatandaşı olan ve Türkiye'deki bir şirketin de ortağı olan Adam (A), yıl içinde çok çalıştığından tatil için Almanya'ya gitmiştir. A'nın Türkiye'deki ortağı Birol (B), bütün işlerin kendi kontrolüne geçmesi için, Almanya'da faaliyet yürüten bir suç örgütünün lideri olan Alman vatandaşı L ile irtibata geçmiş ve L'ye para karşılığında A'yı öldürtme teklifi sunmuştur. Teklifi kabul eden L, A'yı öldürme işini örgüt üyesi ve Alman vatandaşı Ü'ye havale etmiş ve B'ye de bilgi vererek A'nın Ü tarafından öldürüleceğini söylemiştir. B, Ü ile de görüşmüş ve mail yoluyla A'nın fotoğrafını ve Almanya'da bulunduğu otelin adresini Ü'ye vermiştir. Ü'de A'yı silahla vurup öldürmüş ve B ile aralarındaki anlaşma gereği parasını almak için Türkiye'ye gelmiştir. Ancak Ü ile B paranın miktarı konusunda anlaşamamış ve Ü, B'yi de öldürerek kolluk kuvvetlerine teslim olmuştur. Buna göre,

1. Ü'nün, A'nın öldürülmesi bakımından Türkiye'de yargılanması mümkün müdür? Mümkünse Ü hangi ilkeye göre yargılanacaktır? **(5 P)**

Mülkilik sistemine göre, suçun Türkiye'de işlenmiş sayılabilmesi için Türkiye'den yapılmış bir hareket bulunmalıdır. Bu nedenle mülkilik sistemi uygulanamaz. Fail ve mağdur Türk Vatandaşı da olmadığından şahsilik prensibi de uygulanamaz. Somut olayda, şartları var ise, evrensellik prensibi (TCK m. 12/3) uyarınca, yargılama yapılabilir.

2. Ü'nün, **A'nın öldürülmesi bakımından** iade talep eden Alman makamlarına iadesi mümkün müdür? Mümkünse bu iade ne zaman yapılacaktır? **(5 P)**

Ü, yabancı olduğu için iade edilebilir. Ancak Ü, Türkiye'de işlediği suçtan (kasten öldürme) dolayı cezalandırıldıktan sonra iade edilebilir.

Olay 7. Önleyici Hizmetler Şube Müdürlüğü Motorize Ekipler Amirliği'nde görevli polis memuru Sezgin ve ekip arkadaşı Ahmet, Yunus ekibi (motorize) olarak görevli oldukları sırada, caddede ilerleyen ve durumundan şüphelendikleri motosiklete dur ikazı yapmışlar, motosiklet durmuş ve motosiklette arkada oturan Cengiz motosikletten inmiş ve fakat motosikletteki diğer kişi olan motosiklet sürücüsü Halit tekrar motosikleti harekete geçirmiş ve kaçmaya başlamıştır. Polis memurları Sezgin ve Ahmet kaçan Halit'i takibe başlamışlar, motosikletin durmayıp kaçmaya devam etmesi üzerine, Antalya ili Yeşildere Mahallesi 1173. Sokak üzerinde, gündüz sayılan zaman dilimi içerisinde, saat 15.00 sıralarında, polis memuru Sezgin hareket halinde iken, kaçmakta olan Halit'i durdurmak için, **Halit'in gittiği istikamete doğru** iki el ateş etmiş ve kurşunlardan birisi Halit'e isabet yaralanmasına neden olmuştur. Buna göre, Sezgin'in eyleminde bir hukuka uygunluk nedeni bulunup bulunmadığını ve ceza sorumluluğunu tartışınız. (Yar. 1. CD. E. 2010/2565) **(10 P)**

Olayda polis memurunun, öldürme veya yaralama suçları bakımından doğrudan kastının varlığını gösteren bir unsur bulunmamaktadır. Polis memuru, kanunen gerekmediği ve silah kullanmanın şartları oluşmadığı halde, kaçan şahsın (veya üçüncü kişilerin) ölebileceğini ve yaralanabileceğini öngördüğü halde silah kullanmıştır. Olası kast ile yaralama suçundan sorumludur.

Olay 8. İki yıllık evli olan öğretmen Ö'nün Erzurum'un P isimli köyüne tayini çıkmış ve Ö eşi E ile altı aylık oğlu O'yu da yanına alarak tayininin çıktığı köye gitmiştir. Köyde muhtarla görüşen Ö, okul lojmanının anahtarını almıştır. Lojman bir oda ile mutfak ve tuvaletten oluşmaktadır. Ö ve eşi E, bütün eşyalarını başka yer olmadığı için lojmanın tek odasına koyarak temizlik yapmaya başlamış, odada o anda uygun başka bir yer olmadığı için içinde çocukları O'nun bulunduğu beşiği kapının arkasına koymuşlardır. Kapı sağlam olmadığı için de, çocuğun üzerine devrilmemesini engel olmak maksadıyla bir sopayla desteklemişlerdir. O esnada köye misafir olarak gelen T, A'nın sahibi olduğu köpeğin saldırısına uğramış, saldırıdan korunmak için lojmana doğru hızla koşmaya başlamıştır. Bir anda T'nin eve doğru koştuğunu gören E, T'nin kapıya dokunması durumunda oğlu O'nun üzerine düşerek ona zarar vereceğini anlamış ve beşiği başka yere kaldıracak kadar zamanı bulanmadığı için kapının arkasına yaslanarak T'nin içeri girmesine engel olmuştur. T'ye yetişen köpek T'yi yaralamıştır. **Buna göre:**

1. Anne E'nin T'nin yaralanmasından sorumlu tutulup tutulamayacağını belirleyiniz.**(5 P)**

Anne, haksız bir saldırıya karşı (T'nin evin kapısına yüklenmesi zorunluluk halinde kaynaklansa bile, eylem haksızlık vasfını korur) savunmada (kapıya arkadan yüklenme) bulunmuştur. Anne E'nin eylemi, üçüncü kişi yararına meşru müdafaadır.

2. T'nin yaralanması açısından köpeğin sahibi A'nın sorumlu tutulup tutulamayacağını suçun hareket unsuru, nedensellik bağı ve manevi unsur açısından belirleyiniz. **(5 P)**

Köpek sahibi eğer, kasten veya taksirle hayvanını başkalarının hayatı, sağlığı veya malvarlığına karşı tehlike oluşturmasını engelleyebilecek önlemleri almamış ise, dikkat ve özen yükümlülüğünü yerine getirmediğinden, taksirle yaralamadan sorumlu tutulur.

3. Bu olayda, kapının arkasında bebeğin bulunmadığını varsayarsak, E'nin, köpek saldırısına maruz kalan T'nin eve girmesine engel olması durumunda, meydana gelen yaralanma neticesinden (T'nin yaralanması) sorumlu tutulup tutulamayacağını tartışınız**. (5 P)**

Kapının arkadasında bebeğin bulunmadığını varsayar isek, anne meşru savunmadan faydalanamaz. Hayatı veya beden dokunulmazlığı bakımından, hal ve koşulların elverdiği yardımı yapmadığı için yardım bildirim yükümlülüğünün ihlali suçundan sorumlu olur. Ancak köpek yakın mesafede ise, kendisinin de zarar görebileceğini düşünerek kapıyı açmamış ise sorumlu tutulamaz.

Olay 9. Avukat A,'nın borçlu Lizbeth Berk vekili olarak, Yargıtay'a gönderilmek üzere Tuzla (İstanbul) İcra Ceza Mahkemesi'ne gönderdiği temyiz dilekçesinde; müvekkilinin mal bildiriminde bulunmama suçundan dolayı mahkûmiyetine ilişkin kararı veren Tuzla İcra Ceza Mahkemesi Hâkimi H'yi kastederek; "**...***mahkeme beraat kararı vermesi gerekirken 10 günlük tazyik hapis cezası verdi. İnsan hukukçuluğundan utanıyor. Şu karar yurtdışında basına verilse bizi Afrika kanunları ile idare ediliyoruz zannederler. Hayret....! İstanbul vilayetindeki bir mahkeme hukukun inceliğini nasıl bilemez, bunu anlamak mümkün değil ve yine eyvah. Bu itiraz süresinde yapılsa, vah efendim sen bir de mal beyanında bulunacaksın diye hapis cezası mı vereceğim, bu hangi kanunda yazılı, hangi mantık ve hukuk anlayışı buna cevaz verir, kanunu iyi okumak gerekir ve anlamak gerekir diye düşünüyoruz..*" ifadelerine yer vermiştir. Bu ifadeleri inceleyerek, avukat A'nın iddia ve savunma hakık ve iddia ve savunma dokunulmazlığı sınırlarını aşıp aşmadığını tartışınız. (Yar. CGK. E. 1998/4-225) **(10 P)**

Bir bütün olarak değerlendirildiğinde, Avukat A'nın iddia ve savunmasını destekleyecek hususlardan bahsetmemiştir. Sadece kararı veren hâkimi hedef alarak onun şahsı hakkında değerlendirmede bulunmuştur. Altı çizili ifadeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, hakkında kullanılması (iddia ve savunma dokunulmazlığı) hukuka uygunluk sebebinin sınırlarının aştığı kabul edilmelidir.

KARAR TAHLİLİ

(Yar. C.G.K. 22.05.2012 tarih, E. 2011/1-480, K. 2012/207)

A ve B'nin içinde bulunduğu minibüsün geçişi sırasında, fail C'nin, **6-7 metrelik mesafeden, minibüsün içerisinde** cam kenarında oturan ve aralarında husumet bulunan babası A'yı hedef alarak av tüfeği ile atış ettiği ve bunun neticesinde babası A'nın öldüğü ve B'nin de, sol omuz ve kol bölgesinden, boyun bölgesinden yaralandığı olayda;

Fail C'nin, olayda kullandığı av tüfeğindeki fişeklerin (ve ölüme sebep olan fişeklerin), saçma ile sıkıştırılmış bilye içerikli özel yapım fişekler olduğu ve babası A'nın ölümüne ve yolcu B'nin de boyun bölgesinden yaralanmasına, dokuz gülle tabir edilen bilyelerin isabet etmesinin neden olduğu, otopsi raporunda belirtilmiştir.

Buna göre, Fail C'nin babası A ve babasının yanında oturan yolcu B'ye yönelik eylemini manevi unsur açısından tartışarak, ceza sorumluluğunu belirleyiniz. **(10 Puan)**

Cevap

Fail, 6-7 metrelik yakın bir mesafeden, av tüfeği ile ve özel yapım fişek (barut ve şevrotin) ile babasına ateş etmiş ancak yaptığı atışlar sonrasında, av tüfeğinin özelliği gereği bu mesafeden A'nın yanında bulunan yolcunun da isabet alabileceği muhakkak olduğundan failin B'ye yönelik olarak, doğrudan kastı (bilme unsuru yoğun) ikinci dereceden doğrudan kast)söz konusudur. Neticenin meydana gelmesi muhakkak olduğu için olası kast olarak değerlendirilemez.

Fail, A'ya karşı kasten öldürme ve B'ye karşı da kasten öldürmeye teşebbüsten sorumludur.

Bu çizgi altına yazılan cevaplar (hangi soruya ve hangi gerekçeyle olursa olsun) dikkate alınmayacaktır !!!

CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERSİ

PRATİK ÇALIŞMA

"*Hiç kimse, ten renginden, geçmişinden ya da dininden dolayı bir diğerinden nefret ederek dünyaya gelmez!*

İnsanlar nefret etmeyi öğrenirler ve eğer nefreti öğrenebiliyorlarsa o zaman onlara sevmeyi de öğretebiliriz"

Nelson Mandela

Olay 1. Bir tazminat davası sırasında davacının avukatı A, mahkemeye sunduğu dilekçede, "***Davalı vekilinin 3. Delili, faydalı model belgesi, diğer delilleri gibi şaibeli, tecavüz ve hırsızlık sonucu elde edilmiş haksız bir belgedir***" beyanına yer vermiştir. Buna göre, A'nın dilekçesinde yer verilen bu ifadelerin, hukuka uygunluk sebepleri içerisinde yer alıp almadığını tartışınız (Y. CGK. K. 2007/174).

Olay 2. Sürücü S, saat 21.50 sıralarında 2.70 promil alkollü olarak 'taşıt giremez' ve 'sola dönülmez' levhalarına rağmen Trabzon-Giresun bölünmüş yoluna ters yönden girerek yolun akışına göre sol şeritten aracın farları kapalı vaziyette seyir halinde bulunduğu sırada, mağdur B'nin kullandığı ve içerisinde maktul M ve mağdurlar T ve Z'nin bulunduğu araçla karşılaşmıştır. B'nin selektör yaparak sanığı uyarmasına ve frene basarak sanığın kullandığı araca çarpmamaya çalışmasına rağmen S, frene basmadan mağdur B'nin aracına çarpması sonucu kazaya, maktulün ölümüne ve mağdurların yaralanmasına neden olduğu olay bakımından S'nin ceza sorumluluğunu manevi unsur yönünden belirleyiniz. (Y. CGK., K. 2016/250).

Olay 3. A, aralarında husumet bulunan ve çay ocağı işleten Ç'yi öldürmek amacıyla, Ç'nin çay ocağının bulunduğu yere araç ile gelmiştir. İki elinde tabanca bulunan A, aracından inerek, çay ocağına yönelmiş ve çay ocağının dışından (yaklaşık 10 metre mesafeden), çay ocağında çay koymak üzere bulunan Ç'nin üzerine 20 el ateş etmiştir. Atışlardan 11'i mağdura isabet etmiş ve mağdur Ç hayatını kaybetmiştir. Olay sırasında, çay ocağının (tezgahının) önüde duran ve çay içmekte olan müşteriler M ve T'ye de üçer kurşun isabet etmiş ve olay sonrasında M hayatını kaybetmiş, T ise ağır bir şekilde yaralanmıştır. Buna göre, A'nın ceza sorumluluğunu her bir netice yönünden (manevi unsur açısından) tartışınız. (Y. CGK., K. 2015/164)

Olay 4. 23 Ekim 2011 tarihinde, Van'da meydana gelen deprem sonrasında, A'nın sahibi olduğu ve **1964 yılında inşa edilen ve üç büyük deprem görmesine rağmen herhangi bir güçlendirme yapılmayan otel** de hasar görmüştür. Belediye ve otelin sigortasını yapan şirket tarafından, otelde hasar tespit incelemesi yapılmış ve sonrasında "**hasarlı- oturulur**" biçiminde ön rapor düzenlenmiştir. İlk depremden sonra, sanık A, bu rapora istinaden otelini işletmeye devam etmiş ve 9 Kasım 2011 tarihinde meydana gelen ikinci depremde, otel yıkılmış ve otelde A'nın kardeşi C ve olay anında otelde konaklayan 23 kişi hayatını kaybetmiştir (Y. CGK. 17.6.2016, K. 2016/10443). Buna göre,

a. A'nın ceza sorumluluğunu manevi unsur yönünden tespit ediniz.

B. Olayda C'nin de öldüğü dikkate alındığında, TCK m. 22/6 hükümlerinin uygulanıp uygulanamayacağını tartışınız.

Olay 5. Esnaf M, kendisine ait boya dükkanının önünde oğlu ve komşuları K ve C ile birlikte, boya kutularının üzerinde yemek yerken, boya kutularından birisi patlamış ve içerisindeki boya esnaf komşusu Z'nin dükkanının önüne akmıştır. Olay nedeniyle M ve Z arasında tartışma çıkmıştır. Kavgaya dönüşen tartışma sırasında M ve Z birbirlerine yumruk vurmuş ve araya girenler kavgayı ayırmıştır. Z, kendi dükkanına giderek, bir bıçak almış ve boya dükkanına giren M'nin kapısını zorlamıştır, kapının kapalı olması üzerine elindeki bıçağı cama fırlatmıştır. Bu sırada, boya dükkanının içinde bulunan M, kendisinde bulunan kronik kalp ve damar hastalığının etkisiyle ve olaydan meydana gelen efor ve stres nedeniyle kalp krizi geçirmiş ve hayatını kaybetmiştir (Yar. 1. CD., K. 2016/351). Buna göre:

a. Z'nin ceza sorumluluğunu manevi unsur yönünden tespit ediniz.

b. Z'nin haksız tahrik hükümlerinden faydalanıp faydalanamayacağını tartışınız.

c. Ölüm neticesi ile Z'nin eylemleri arasında illiyet bağı bulunup bulunmadığını tartışınız.

Olay 6. Bir barda alkol alan A, gece 00.00 sıralarında 238 promil alkollü bir şekilde yoldan geçen araç olup olmadığına bakmaksızın karşıdan karşıya geçmeye çalışmıştır. Sürücü B, aniden yola çıkan A'ya çarpmamak için direksiyonu kırmış ve yoldan çıkmış ve yol kenarında bulunan ve park halindeki araca çarpmıştır. Olay nedeniyle, B ağır bir şekilde yaralanırken, park halindeki araçta bulunan D hayatını kaybetmiştir. Buna göre, olay nedeniyle A'nın ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını, manevi unsur ve kusurluluğu kaldıran/ azaltan sebepler yönünden tartışınız. (Y. CGK., 9.2.1016, K. 2016/45)

Olay 7. 29.08.2007 tarihinde A, aralarında husumet bulunan B'yi tüfekle ateş ederek bacağından yaralamıştır. Bu olaydan 3 gün sonra, B'nin yaralanmasının intikamı almak isteyen kardeşi C de, A'nın kardeşi D'ye –D, evinin önünde araca bindiği sırada- av tüfeği ile ateş ederek yaralamış, olayı gören D'nin annesi E olay yerine koşarak oğlunun üzerine kapanmıştır. C atışlarına devam etmiş ve bu sırada avlu içerisinde bulunan baba Z ve A, D ve E'yi avulunun içerisine çekmiştir.

Z ve A, avlu içerisinden ve evin birinci katından C'ye ateş etmiştir. Karşılıklı çatışma sırasında, C'nin amcası F de olay yerine gelmiş ve çatışmaya dahil olmuştur. Olay sırasında, Z ve A, C ve F'yi öldürmüş ve olay yerine gelerek, C ve F'nin ölümünden duydukları acıyla silahla ateş eden F'nin yeğenleri Y ve T'yi de yaralamışlardır. Olay sırasında, olay yerinin 100 metre ötesinde bulunan ve olayı seyreden Ç'de kolundan yaralanmıştır (Y. CGK., K. 2015/1-256)

. Buna göre:

a. Z ve A'nın C, F,Y ve T'nin ölümünden dolayı ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını tartışınız.

b. Ç'nin yaralanması nedeniyle Z ve A'nın ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını tartışınız.

Olay 8. A, hamile olan eşinin doğum sancılarının başlaması üzerine onu hastaneye götürmek istemiş ancak herhangi bir sağlık güvencesi olmadığı için kardeşi B'nin eşinin kimliği ile hastaneye giriş yapmıştır. Doğum sonrasında yapılan incelemede, hastanın gerçek kimliği ortaya çıkmıştır. Doğuma ilişkin bütün giderler de SGK tarafından karşılanmıştır. Buna göre, A ve B'nin resmi belgede sahtecilik ve dolandırıcılık suçlarından cezalandırılıp cezalandırılamayacağını tartışınız (Y. 15. CD. K. 2014/4909).

Olay 9. Leyla'nın abisine ait evde yalnız bulunduğu sırada, komşuları Hakan kapıyı çalmış ve Leyla'nın kapıyı açması üzerine Hakan zorla eve girmiştir. Hakan, Leyla'yı kiler olarak kullanılan yere götürerek cinsel davranışlarda bulunmaya başlamış, Leyla'nın karşı koymaya çalışmasına rağmen eylemine devam etmiştir. Leyla da, daha önceden buğday çuvalının yanına koyduğu silahı alarak, Hakan'a doğrultmuş ve gitmesini istemiş, Hakan ise, silahı Leyla'nın elinden almak için hamle yaptığı sırada silah ateş almıştır. Hakan, boynundan yaralanarak evden uzaklaşmış ve yoldan geçen bir akrabası tarafından hastaneye yatırılmıştır. Olay sonrasında alınan raporda, Leyla'nın el, yüz ve kol bölgelerin sıyrık ve çizikler, sırt ve göğüs kısımlarında morlukların bulunduğu tespit edilmiştir. Hakan'daki yaralanmanın da, yakın mesafe (bitişik atış) olduğu tespit edilmiştir.

Buna göre, meydana gelen yaralanma eylemi nedeniyle Leyla'nın ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını tartışınız. (Y. CGK. K. 2015/2)

Olay 10. Gece 01.00'da , devriye görevi ifa eden polis memurları P ve A, hırsızlık ihbarı üzerine, D'ye ait işyerinin önüne gitmiş ve T ve Z'nin, D'nin işyerinin kapısından ellerinde bir poşetle çıktıklarını görmüştür. T ve Z'ye dur ihtarında bulunulmasına rağmen T ve Z araca binerek aracı çalıştırmıştır. P ve A ise, aracın hareket etmeye başlaması üzerine aracın camına ve kaportasına ateş etmiştir. Araç kaçmak için geri geri hızla gitmiş ve polis memuru P'ye çarpmıştır. Yerden kalkan P, şüphelileri yakalamak amacıyla aracı kovalamaya başlamış ve aracın ön tarafında doğru silahla ateş etmiştir. Olay nedeniyle ön koltukta oturan T ağır bir şekilde yaralanmıştır.

Buna göre, olay nedeniyle silah kullanma şartlarının oluşup oluşmadığını ve T'nin yaralanması nedeniyle P'nin cezalandırılıp cezalandırılamayacağını tartışınız. (Y. 3. CD., K. 2016/19864)

TEST SORULARI

1. Aşağıdakilerden hangisi Türk Ceza Kanunu bağlamında fiil olarak kabul edilir?

A. Mücbir sebep altında gerçekleştirilen eylem
B. Akıl hastası tarafından gerçekleştirilen eylem
C. Tam şuur kaybında gerçekleştirilen eylem
D. Refleks mahiyetindeki davranışlar
E. Uyku halinde gerçekleştirilen eylem

2. Ceza kanunlarının uygulanmasına ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A. Kanunda kural içi boşluk bulunan hallerde hâkim kıyas yoluyla boşluk doldurabilir.
B. Ceza kanunlarının uygulanmasından yorum yapılamaz.
C. Ceza kanunlarının uygulanmasında geniş yorum yapılamaz.
D. Failin lehine kıyas yapılabilir.
E. Failin lehine ya da aleyhine olup olmadığına bakılmaksızın kıyas yasaktır.

3. Polisin kovaladığı hırsız A, aracını ileride barikat kuran polis memurlarından birinin üzerine sürerek çarpmış ve polis memurunun ölmesine neden olmuştur.

Buna göre, A'nın fiili işleyiş şekliyle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A. Tasarlama
B. Bilinçsiz Taksir
C. Olası Kast
D. Bilinçli Taksir
E. Doğrudan Kast

4. Özgü suça ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A. Kamu görevlilerinin işlemiş oldukları bütün suçlar özgü suçtur.
B. Özgü suç, ceza sorumluluğunu hafifleten bir haldir.
C. Özgü suçlara iştirak eden ve özel faillik sıfatı taşımayan kimseler azmettiren veya yardım eden sıfatıyla sorumlu tutulur.
D. Özgü suç, ceza sorumluluğunu ağırlaştıran bir haldir.
E. Özgü suçlar ancak özel kast ile işlenebilir.

5. Kesintisiz (mütemadi) suçla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A. Kesintisiz suçta, suçun tamamlanması ile sona ermesi aynı anda meydana gelir.
B. Kesintisiz suç cezayı hafifleten bir haldir.
C. Ani suç şeklinde işlenen bir suç kesintisiz suç şeklinde işlenemez.
D. Kesintisiz suçta zamanaşımı süresi neticenin gerçekleştiği andan itibaren başlar.
E. Kesintisiz suç, kesintinin gerçekleştiği yerde işlenmiş sayılır ve yargılama bu yer mahkemesinde yapılır.

6. A, ormanda avlanırken az ilerideki çalıların kıpırdadığını görür ve tavşan zannederek ateş eder, ancak çalıların arasında saklanmış olan ve av hayvanı bekleyen bir başka avcıyı yaralar. **Buna göre işlenen suç bakımından, aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

A. İnsan öldürmeye teşebbüs
B. Kasıtlı insan yaralama
C. Olası kastla insan yaralama
D. Bilinçli taksirli insan yaralama
E. Bilinçsiz taksirli insan yaralama

7. Sonucu sebebiyle ağırlaşan suçlarla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A. Meydana gelen sonuç kastedilenden daha ağır olmalıdır.
B. Ağır sonuç mutlaka istenmiş olmalıdır.
C. Ağır sonuç yönünden en azından taksir olmalıdır.
D. Bazı hâllerde sonuç istenmiş olsa bile fail sonucun oluşturduğu suçtan değil, sonucu nedeniyle ağırlaşan suçtan sorumlu tutulur.
E. Bazı hâllerde ağır sonuç istenmişse, fail sonucu nedeniyle ağırlaşan suçtan değil, ağır sonucun oluşturduğu suçtan sorumlu tutulur.

8. Türk Ceza Kanunu'na göre, taksirle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A. Basit taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla sonucun öngörülemeyerek gerçekleştirilmesidir.
B. Öngörülü (bilinçli) taksir, öngörülen sonucun kabullenilmesidir.
C. Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda herkes kusuru oranında sorumludur.
D. Bilinçli taksirli suçlarda, fail de kişisel durumu yönünden fiilden mağdur olmuşsa faile ceza verilir ancak bu cezadan indirim yapılabilir.
E. Kanunda hüküm bulunmadıkça taksirli fiiller cezalandırılamaz.

9. Hukuka uygunluk sebeplerine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A. Hukuka uygunluk sebeplerinin varlığı halinde faile ceza verilmez.
B. Fail hukuka uygunluk sebebini kasten oluşturmuş ise, hukuka uygunluk halinde faydalanamaz.
C. Hukuka uygunluk sebepleri içerisinde mağdura verilen zarar sebebiyle failin tazminat sorumluluğu doğmaz.
D. Hukuka uygunluk sebepleri fail hakkında güvenlik tedbiri uygulanmasına engel olmaz.
E. Hukuka uygunluk sebepleri objektiftir, fail ile birlikte fiili gerçekleştiren kimseler de hukuka uygunluk sebebinden faydalanır.

10. Mağdurun rızasına ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A. Mağdurun üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakka ilişkin olmalıdır.
B. Rıza eylemden önce veya en geç eylem sırasında gösterilmiş olmalıdır.
C. Rıza, bütün suç tipleri bakımından bir hukuka uygunluk nedenidir.
D. Rıza, hile, cebir veya tehdit ile sakatlanmış ise geçerli bir rıza olarak kabul edilemez.
E. Rıza geri alınmış ise veya rıza ile belirlenen sınırlar aşılmış ise eylem hukuka uygun kabul edilemez.

11. Failin kastettiği neticeden daha ağır bir netice meydana gelmesi halinde bu neticeden sorumlu tutulabilmesi için aşağıdakilerden hangi zorunludur?

A. Ağır netice bakımından mutlaka kasten hareket etmiş olmalıdır.
B. Ağır netice bakımından en azından taksirli olmalıdır.
C. Ağır netice bakımından her halde sorumludur.
D. Ağır netice bakımından sadece olası kast ile hareket etmelidir.
E.Ağır netice bakımından ayrıca cezalandırılır.

Cevap Anahtarı

§	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A											
B											
C											
D											
E											

DOĞRU/ YANLIŞ SORULARI

1. Kamyon şoförü A, Karadeniz Sahil Yolunda hız sınırlarının üstünde seyrederken, lastiklerinden birinin patlaması sonucu uçuruma yuvarlanmış ve yanında oturan yardımcısı Y'nin yaralanmasına neden olmuştur. Bu olay nedeniyle A, zorunluluk halinde bulunduğu için cezalandırılmaz. ( )

2. A, gece karanlığında kendi kardeşi K'yı hasmı B zannederek ateş etmiş ve kardeşi K'yı öldürmüştür. Buna göre, A kasten hareket etmiş sayılamayacağı için K'yi taksirle öldürmeden dolayı sorumludur. ( )

3. A'dan bir satım sözleşmesi sebebiyle alacağı bulunan B, A'ya, borcunun ödememesi halinde kendisine karşı icra takibinde bulunacağı ve evini haczettireceğini söylemiştir. Bunun üzerine A sinirlenmiş ve B'yi bacağından yaralamıştır. Bu olay nedeniyle A'nın ceza sorumluluğu hafifleten bir durum söz konusu değildir. ( )

4. İşlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişinin mahkûm olduğu ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir. ( )

5. Türk Ceza Kanunu'na göre, haksız tahrik halinde failin cezasında indirim yapılmasının sebebi, mağdurdan kaynaklanan haksız eylem nedeniyle, failin kusur yeteneğinin ortadan kalkmasıdır. ( )

6. Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişi hakkında güvenlik tedbirine hükmolunabilir. ( )

7. 12 yaşını tamamlamış çocuğun suç işlemesi halinde, kusur yeteneği olmadığı için ceza verilmez, ancak hâkim tarafından çocuklara özgü güvenlik tedbirinin uygulanması zorunludur. ( )

8. A, B'yi öldürmek amacıyla –yanılarak- içinde kurşun olmayan bir silahı doğrultmuş ve tetiğe basmıştır. Bu olay nedeniyle silahın içerisinde kurşun olmaması, nispi elverişsizlik kapsamında olduğu için, fail öldürmeye teşebbüsten sorumludur. ( )

9. Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen, suça teşebbüs hükümleri, ancak asıl suç tipi ile uygulanabilen yardımcı ve genel bir norm niteliğinde olmakla birlikte, belli suçlar bakımından suça teşebbüs tamamlanmış gibi kabul edilerek cezalandırılmaktadır. ( )

10. Türk Ceza Kanunu'nun benimsediği suç teorisine göre, akim kalmış azmettirme hiçbir zaman cezalandırılmamaktadır. ( )

Cevap Anahtarı

§	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D										
Y										

CEZA GENEL ARA SINAV CEVAP ANAHTARI

Soru -1 : Ceza hukukunda kişinin bir fiilinden sorumlu tutulabilmesi hareket ile netice arasında illiyet bağının bulunmasına bağlıdır. (Şart Teorisi+ Obj. İsnadiyet) Şart teorisine göre neticenin gerçekleşmesi için zorunlu olan her şart illi değere sahiptir. Bununla birlikte netice kişinin hakimiyetinde olmalı ve onun eseri olarak ortaya çıkmalıdır. Somut olayda, Z'nin üzerine düşen dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı şekilde kuyu etrafında önlem almaması nedeniyle İ yaralanmış onu kurtarmak isteyen T ise hayatını kaybetmiştir.

Somut olayda, İ'nin boğulma tehlikesi geçirmesi ve zatürre olması ile Z'nin tedbirsizliği arasında illiyet bağı vardır, her iki netice de Z'ye yüklenebilir. Ancak, T tamamen kendi özgür iradesiyle nedenselliğe katıldığı için, Z ölüm neticesinden sorumlu tutulamayacaktır. T'nin ölümü, objektif olarak Z'nin eylemine isnat edilemez (objektif isnadiyetin yokluğu).

Soru -2: a. Somut olayda, Ö tarafından bıçaklanan B, aracına binerek uzaklaşmış, kan kaybından dolayı şuurunu yitirmiş, bu nedenle yaptığı trafik kazasında hayatını kaybetmiştir. Ceza hukukunda herkes kendi fiilinden sorumludur. B kendi iradesiyle direksiyon başına geçtiği için, ölüm neticesi Ö'ye objektif olarak isnad edilemeyecektir. Atipik nedensel gelişim söz konusudur. Ölüm, Ö'nin öngöremeyeceği bir sebebin araya girmesi (öne geçmesi) nedeniyle meydana gelmiştir. Aracın camının B'nin boğazını kesmesi Ö'nün hakimiyet alanındaki bir eylem/netice değildir.

b. K ve Ş, B'nin gerçekleştirdiği trafik kazasında araç altında kalarak ölmüştür. Ö'nün gerçekleştirdiği yaralama fiilinden sonra B'nin fiilinin dâhil olması ile ölüm neticesi (atipik nedensellik) meydana geldiği için ilk hareketin sahibi olan Ö illiyet bağının bulunmaması nedeniyle sorumlu olmayacaktır.

Soru -3: K, S'nin kullandığı aracın hakimiyetini kaybetmesi ile dereye yuvarlanan aracın içinden annesi/babasının kucağında dışarı çıkmış ancak muhafaza edilemeyerek suya kapılmış ve hayatını kaybetmiştir. S'nin üzerine düşen dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı şekilde direksiyon hakimiyetini kaybetmesi ve aracın dereye yuvarlanması fiili tek başına K'nın ölümü neticesini gerçekleştirecek niteliktedir. Zira 2 yaşındaki K kendisini dereden akan sudan kurtaracak güç ve yetenekte değildir. K'nin araç içinde boğulması ile babasının elinden kayıp düşmesi arasında nedensellik bağı yönünden bir fark yoktur. Her iki durum da failin başlattığı sebepler serisi içerisindedir. (nedensellik bağında önemsiz sapmadır).

Soru -4 : Somut olayda, kanunen (Türk Medeni Kanunu) bebeğine bakmak ve onu korumakla yükümlü olan anne bu yükümlülüğünü kasten yerine getirmemiş ve çocuğunu "ölüm tehlikesini bilerek" açık arazide terk etmiştir. Terk eylemi, icrai davranışa eşdeğerdir. Anne yönünden kanundan doğan yükümlülüğün kasten ihmal edilerek ile ölüme sebep olma söz konusudur. Anne kasten ihmali davranışla öldürme suçundan sorumludur. (5 P)

Annenin garantör olması TCK m. 83 açısından olmazsa olmaz bir şarttır. Fail anne olmasaydı zaten garantör olmayacaktı. Bu nedenle annenin garantör olması kasten ihmali davranışla öldürme suçunun unsurudur. Failin anne olduğundan bahisle TCK m. 82'de yer alan nitelikle hali uyguladığımızda aynı neden (failin anne olması) hem suçun unsuru hem de ağırlaştırıcı nedeni olmuş olur ki, bir sebep failin cezalandırılmasında iki kez dikkate alınamaz. Bu nedenle failin cezası TCK m. 81'e göre belirlenmelidir. (5 P)

(Bu soruda Yargıtay'ın görüşünü esas alarak –gerekçesini de yazarak- ceza 82. Maddeye göre belirlenir görüşünü yazanlar da doğru cevap vermiş sayılacak).

Soru -5 : Türkiye'nin egemenlik sahası dışında bir yabancı tarafından işlenen, Türk kanunlarına göre suç olan (yağma ve uyuşturucu), düşünce-siyasi-askeri suç niteliğinde olmayan, bünyesinde "Türk" unsuru bulunmayan kişinin zararına işlenmeyen, Türkiye'nin yargılama yetkisine girmeyen, zamanaşımı ve affa uğramayan suç nedeniyle Fransız F, Almanya'ya iade edilebilecektir. **Somut olaydaki iade İNFAZ İÇİN iadedir. TCK'ya göre, hem soruşturma/ kovuşturma hem de infaz için iade mümkündür**. İade şartları oluşmuştur. İade usulü bakımından kişinin bulunduğu yer ağır ceza mahkemesi iadenin kabul edilebilir olduğuna karar verecektir. Bu kararın yerine getirilip getirilmemesi ya da Almanya-Fransa ülkelerinden hangisine iade edileceği Bakanlar Kurulu'nun takdirine bağlıdır.

Soru -6 : Somut olayda, A tarafından yumruklanarak ve tekmelenerek yaralanan B, hastanede tedavi altındayken böbrek ve karaciğer yetmezliği nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Ölüme sebep olan durum, A'nın başlattığı sebepler serisi olmayıp, B'de zaten bulunan kronik hastalıklardan kaynaklanan durumlardır. Bu yönüyle, A'nın eylemi, B'nin hastalıklarını tetiklememiş veya onun rahatsızlıklarını ağırlaştırmamış kısaca B'nin yaşamsal riskini yükseltmemiştir. A'nın eylemi ile ölümü doğuran sebepler arasında illiyet bağı bulunmamaktadır. Ö sadece kasten yaralama fiilinden dolayı sorumludur.

Soru -7 : a. Zaman bak. Uygulamada temel ilke, fiilin işlendiği tarihte yürürlükte olan kanunun derhal uygulanmasıdır. Somut olayda, kesintisiz (mütemadi) suç söz konus u olup, kesintisiz suçlar, kesintinin gerçekleştiği anda işlenmiş sayılır. **Kesinti, yakalanma anı olan 10.05.2015 tarihinde gerçekleşmiş** ve bu nedenle suç da, 10.05.2015 tarihinde işlenmiş sayılır. Suçun işlendiği tarihte, yürürlükte olan kanun 10.4.2015 tarihinde yürürlüğe giren kanun (15 yıldan 20 yıla kadar hapis cezası öngören kanun) olup, bu kanun uygulanmalıdır.

b. Güvenlik tedbirleri açısından kanunilik ilkesinin bir gereği olarak geçmişe yürümezlik ilkesi söz konusudur. Bu nedenle fiilin işlendiği tarihte yürürlükte olan kanunda (10.4.2015 tarihli kanun), ticari faaliyet yürütmek üzere şirket kurulmasının yasaklanması güvenlik tedbiri bulunmadığı için, sonraki kanun (20.06.2015 tarihli kanun) hükümleri A hakkında uygulanamayacaktır.

Soru -8 : a. A'nın **<u>seçim mitinginde</u>** yaptığı konuşmada sarf ettiği sözler meclis çalışmasındaki söz olarak kabul edilemez. Çalışma, meclis çalışması değildir.

<u>Ayrıca, Komisyon çalışmaları sırasında</u> M'ye yumruk atıp burnunu kırması da söz ve oy değil şiddete dayalı bir fiildir. Bu fiiller suç oluşturmasına rağmen ağır cezalık suçüstü hali oluşturmaması nedeniyle A dokunulmazlığı kaldırılmadan yargılanamayacaktır.

b. Somut olayda, M'nin komisyonda sarf ettiği sözler meclis çalışması esnasındaki **düşünce açıklaması** niteliğindedir. Yasama sorumsuzluğu kapsamındaki bu fiili nedeniyle M cezalandırılamaz. Zira yasama sorumsuzluğu şahsi cezasızlık sebebidir.

Soru -9 : a. TCK 8'e göre Türkiye'de (gerçek ülke) ve Türkiye sayılan yerlerde (farazi ülke) suç işleyen kişiler vatandaşlık bağlarına bakılmaksızın Türkiye'de yargılanacak ve Türk kanunlarına göre cezalandırılacaktır. Somut olayda, suç Türk Karasularında işlenmiştir ve Türkiye'de işlenmiş sayılır (Akdeniz de karasularımız 12 mile kadardır). Suç Türk Karasularında işlendiği için mülkilik ilkesi uygulanacak ve Türkiye'de yargılanacaktır. Gemi Trabzon Limanına kayıtlı olduğu için gemide arama yapılması zararsız geçiş hakkı kapsamında değerlendirilemez.

b. TCK 19'a göre yabancı kanunun göz önünde bulundurulması faile göre şahsilik ve evrensellik ilkesinin söz konusu olduğu hallerde uygulanabilir. Somut olayda, mülkilik ilkesi uygulandığından olaya tümüyle TCK hükümleri uygulanacak ve yabancı kanun dikkate alınmayacaktır.

c. TCK 9 gereği mülkilik ilkesinin uygulandığı hallerde yabancı ülkede hüküm verilmiş olsa da kişi Türkiye'de yeniden yargılanır. Adalet Bakanı'nın talebine gerek yoktur.

ERÜ. Hukuk Fakültesi
2015/2016 Eğitim Öğretim Yılı
Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersi Ara Sınav MAZERET SINAVI
18 Şubat 2016

Sınav Talimatı: Sınav süreniz **80 (Seksen)** dakikadır. Gerekçeli veya gerekçesiz mevzuat kitabı kullanmak serbesttir. Cevaplarınızı, her sorunun altında cevap için ayrılan boşluğa yazınız. **Bu alan dışına yazılan ifadeler "doğru dahi olsa" dikkate alınmayacaktır.** Gerekçesiz cevaplar dikkate alınmayacaktır.

Olay 1…..Hastanesi'nde uzman doktor olarak görev yapan U, muayene ettiği M'ye ağrı kesici bir ilacı 0,05 mg olarak yazmak istemiş ve sekreterine bu ilacı sistemden yazarak e reçete düzenlemesini istemiştir. Sekreter S ile ilacın dozunu 0,05 olarak değil 5 gr olarak girmiştir. Eczaneye giden M'ye, eczanede çalışan E, ilacın bu dozda ve teşhiste ödenmeyeceğini söyleyerek, doğrudan doktor U'nun sekreterini arayıp, ilacın dozunun değil, teşhisinin değiştirilmesini istemiş bunun üzerine S de doktor U'nun bilgisi olmadan sistem üzerinden teşhisi değiştirmiştir. Hatalı dozda ilacın yapılması nedeniyle M, iki gün sonra hayatını kaybetmiştir. **Buna göre, somut olay bakımından "illiyet bağını esas alarak" ölüm neticesinin doktor U, sekreter S ve eczane çalışanı M yönünden, ölüm neticesinden kimin ya da kimlerin sorumlu tutulması gerektiğini açıklayınız.** (**30 P**)

Olay 2. Fail A'nın 18.01.2015 tarihinde yağma suçunu işlediğinden bahisle soruşturma yürütülmektedir. Soruşturma sırasında 18.06.2015 tarihinde yapılan kanun değişikliği ile yağma suçunun cezası 2 yıldan 6 yıla kadar hapis ve 10.000 gün adli para cezası iken; 1 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası olarak değiştirilmiştir. Fail A'nın yargılaması devam ederken 19.12.2015 tarihinde ise, kamuoyundan gelen tepkiler üzerine bu suçun cezası 3 yıldan 8 yıla kadar hapis ve 3.000 gün adli para cezası olarak değiştirilmiştir. **Buna göre, A hakkında uygulanacak kanunu tespit ediniz. (20 P)**

Olay 3. Türkiye'de kasten yaralama, yağma ve belgede sahtecilik suçlarından hakkında soruşturma bulunan Türk Vatandaşı T, Gürcistan'da yakalanmıştır. T hakkında, Adalet Bakanlığı aracılığıyla iade talepnamesi gönderilmiş ve bu talepnamede sadece yağma suçuna yer verilmiştir. Gürcistan makamları T'nin Türkiye'ye iadesine karar vermiştir. Ancak, iade gerçekleşmeden T, kendi isteği ile Türk Vatandaşlığından ayrılarak, Alman vatandaşlığına geçmiştir. Buna göre:

1. İadenin gerçekleştiğini varsayar isek, T'nin belgede sahtecilik ve kasten yaralama suçlarından yargılanabilmesi mümkün müdür? Mümkün ise hangi şartlarda? (10 P)

2. T'nin iade gerçekleşmeden Türk vatandaşlığından ayrılmış (çıkmış) olmasının iade üzerine bir etkisi var mıdır? Gerekçenizle birlikte açıklayınız. (10 P)

Olay 4. 18/6/2014 tarihinde yapılan kanun değişikliği ile cinsel istismar suçunun (TCK m. 103/2) cezası 16 yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezası olarak belirlenmiştir. 11.07.2014 tarihinde fail A, mağdure M'ye karşı cinsel istismar suçunu işlemiş ve A hakkında yargılamaya başlanmıştır. A hakkında verilen mahkumiyet hükmü Yargıtay'da temyiz aşamasında iken, Anayasa Mahkemesi'nin 12/11/2015 tarihli ve E.: 2015/26, K.: 2015/100 sayılı Kararı ile cinsil istismar suçuna ilişkin hüküm iptal edilmiş ve iptal kararının Resmi Gazete'de yayımlandığı 11/12/2015 tarihinden başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi hüküm altına alınmıştır. Buna göre:

1. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının A'nın durumuna etki edip etmeyeceğini tartışınız. (15 P)

2. Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararından sonra, 12/12/2015 tarihinde fail Z'nin, mağdure T'ye karşı cinsel istismar suçunu işlediğini varsayar isek, fail Z için uygulanacak kanun hükmünü tartışınız. (15 P)

T.C.

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

2015/2016 Eğitim- Öğretim Yılı Bahar Dönemi

Ceza Hukuku Genel Hükümler ve Ceza Hukuku Genel Hükümler-II Dersleri Final Sınavı

18 Mayıs 2016

Sınav Talimatı: Sınav süreniz **100 (yüz)** dakikadır. Sınav süresince, **-üzerinde şahsi not tutulmamış-** gerekçeli veya gerekçesiz mevzuat kitabı kullanılabilir. Soruların cevaplanmasında tükenmez veya kurşun kalem kullanılabilir. Cevaplarınızı gerekçeli bir şekilde yazınız. Gerekçesiz cevaplar doğru olarak kabul edilmeyecektir.

Olay 1. K, aralarında alacak meselesi bulunan R'yi silahla başından vurarak öldürmüştür. Bunun üzerine R'nin Almanya'da ikamet eden dayısı D, R'nin 19 yaşındaki kardeşi Y'ye, telefon ederek; "*Bu leke kısa süre içinde temizlenmeli*" demiştir. Y, arkadaşı Z ve dayı D, 6 ay boyunca, katil K'nin oturduğu yeri ve akrabalarını araştırmaya başlamıştır. Bu maksatla, cezaevi ziyaretine giden ve K'nin eşi olan E'yi takip etmişlerdir. Ancak bu takip sırasında K'nin ne kardeşini ne de bir akrabasını bulamamışlardır. Bunun üzerine bir sonraki ziyaret gününde, K'nin kardeşlerinden ya da akrabalarından birisinin gelebileceğini düşünerek K'nin bulunduğu cezaevinin yakınlarına gitmeye karar vermişlerdir. Cezaevi yakınlarına gitmeden; Almanya'dan gelen dayı D, Y ve Z'yi, İ'ye yönlendirmiş ve ondan üç adet ruhsatsız silah temin etmesini sağlamıştır. Ziyaret günü, Y,Z ve dayı D araç içerisinde bekledikleri sırada, K'nin eşi E'nin de içinde bulunduğu aracın ziyaretçi park yerine yaklaştığını ve araç içerisinde yetişkin bir erkek (Ş) bulunduğunu görmüşlerdir. Bunun üzerine, D,Y ve Z araçtan inerek Ş'ye doğru yürümüş ve sadece D ve Y ikişer el ateş ederek Ş'yi "*K'nin kardeşi ya da akrabası zannederek*" öldürmüşlerdir. Z ise, silahını hiç ateşlememiştir. Olaydan sonra yapılan araştırmada Ş'nin, K'nin **yakın arkadaşı** olduğu anlaşılmıştır (Yar. CGK. E. 2013/530). Buna göre:

1. Somut olay bakımından tasarlamanın şartlarının oluşup oluşmadığını tartışınız. (5 P)

Cevap: Tasarlamadan söz edilebilmesi için, kişinin ruhi sükûnete ulaşabileceği kadar bir süre geçmesi ve failin buna rağmen suç işlemesi gerekir. Olayda, öldürme kararının ne zaman verdiği kesin olarak belirlenemediği için, tasarlama nitelikli halinin uygulanabilmesi mümkün değildir. Silah temin edilmesi ile suç işlenme arasındaki zaman dilimi ruhi sükûnet için yeterli bir zaman değildir.

2. Olayda, kasten öldürme suçunun kan gütme saikiyle işlenip işlenmediğini; faillerin kan gütme saiki konusundaki hatalarından faydalanıp faydalanamayacağını gerekçenizle birlikte yazınız. (10 P).

Kan gütme saikinden söz edilebilmesi için, ilk öldürme olayı ile ikinci öldürme olayı arasında çok kısa olmayan bir süre geçmeli ve ikinci öldürme fiilinin failinin bir "görev bilinciyle" hareket etmesi ve katili veya ailesinden birisini öldürmesi gerekmektedir. Olayda D tarafından kullanılan "bu leke sıra süre içinde temizlenmeli" ibaresi kan gütme saikiyle hareket edildiğine işaret etmektedir. Bununla birlikte olayda failler, akrabaları öldüren kişinin yakının öldürdükleri konusunda hataya düşmüşlerdir (yanlışlıkla katilin arkadaşını öldürmüşler). Yargıtay'ın yerleşik içtihatlarına göre bu durumda hataya düşen kişi bu hatasından yararlanır ve artık kasten öldürme suçunun temel halinden sorumluluk söz konusu olur.

3. Bu olay bakımından, ceza sorumluluğunu kaldıran/ azaltan sebepleri dikkate alarak:

a- D'nin ceza sorumluluğunu tartışınız. (5 P)

Olayda D, kafasında suç işleme düşüncesi bulunmayan Y'yi suç işlemeye sevk etmiştir. Bu açıdan bakıldığında D azmettirendir. Ancak D fiilin işlenişine de katıldığından aynı zamanda müşterek faildir. Failliğin şerikliğe önceliği ilkesi gereğince, D sadece müşterek fail olarak sorumlu tutulacaktır.

Burada D'nin haksız tahrikten yararlanıp yararlanamayacağı da tartışılmalıdır. Haksız tahrikten söz edilebilmesi için, kişinin önceki haksız eylemin etkisi altında kalarak suç işlemesi gerekir. Kan gütme saikinin uygulanması için ise ilk öldürme eyleminden belli bir süre geçmeli ve bu süre içinde fail, ilk öldürme olayından duyduğu her türlü acı, kızgınlık ve öfkeden arınarak geleneklerin etkisiyle bir görevi yerine getirmek istek ve bilinciyle hareket etmelidir. Olayda hata olmasaydı kan gütme saiki uygulanacağından, yani failler ilk olayın meydana getirdiği kızgınlıkla değil de öç alma duygusuyla hareket ettiğinden, D'nin haksız tahrikten yararlanması mümkün değildir.

b- Z ve Y'nin ceza sorumluluğunu tartışınız. (5 P)

Olayda Y, hem fiilin işlenişine katılmış hem de Z'nin suça katılmasını sağlamıştır. Failliğin şerikliğe önceliği ilkesi sebebiyle Z sadece müşterek fail olarak sorumludur. Z ise olayda silahı ateşlememiştir. Z olay yerinde bulunduğundan, mağdura yöneldiğinden, suç konusu üzerinde hâkimiyeti vardır ve müşterek fail olarak sorumludur. Haksız tahrik yukarıda D hakkında ileri sürülen gerekçe ile Y ve Z hakkında da uygulanamaz.

Olay 2. F, kendisine 100.000 TL borcu olan ve bu borcunu ödeyemeyen B'den, bir sabah vakti alacağını istemiş; B ise, "*Param yok, bir ara bakarız, hem sanki sana senet mi verdim? Biraz daha git gel*.." demiştir. Buna kızan F, evine dönmüş ve av tüfeğini alarak akşam olmasını beklemiştir. Akşam olup karanlık bastığında F, B'nin evinin önünde beklemeye başlamıştır. B ise, üç arkadaşı (T,M,Z) ile birlikte balkonda kağıt oyunu oynamaya başlamıştır. Gece yarısı olduğunda F, B ve arkadaşlarına doğru yönelmiş ve av tüfeği ile yakın mesafeden 4 el ateş etmiş ve bu atışlar sonrasında B hayatını kaybetmiş; isabet alan T, M ve Z ise ağır yaralanmıştır. Buna göre; B'nin ceza sorumluluğunu, suç tipi (nitelikli haller vs. dâhil), içtima ve ceza sorumluluğunu kaldıran/azaltan sebepler yönünden tespit ediniz (Yarg. 1. CD. E. 2007/831). (**10 P**)

F, B'ye karşı kasten öldürmeden, T, M ve Z'ye karşı ise yakın mesafeden av tüfeği ile birden fazla kez ateş ettiği için, bu neticeler zorunlu bağlı neticedir (İkinci dereceden kast). Bu nedenle, tek eylemle işlenmiş kasten öldürme ve öldürmeye teşebbüs suçları söz konusu olup, TCK m. 43/2 ve 43/3 hükümleri uyarınca bir kasten öldürme ve iki tane kasten öldürmeye teşebbüs suçundan sorumululuk söz konusudur.

Olayda B borçlarını ödemediği ve F ile dalga geçtiği için haksız tahrike ilişkin TCK m. 29 uygulanacaktır. Ancak T,M ve Z tarafından gerçekleştirilen haksız bir eylem bulunmadığından, F bu kişilere karşı gerçekleştirdiği eylemden dolayı haksız tahrikten yararlanamayacaktır.

Olay 3. M arkadaşı N ile ava çıkmıştır. Av sırasında M, çalılıkların ötesinde aralarında husumet bulunan B'nin uyuduğunu görmüş ve bunun üzerine N'ye, "*çalılıkların arkasında iri bir tavşan var sanki ben arkasını dolanıyorum sen tavşan kıpırdadığında kaçırma sakın*" demiştir. Bu sırada, uyumakta olan B kıpırdanmış, B'yi tavşan zanneden N ateş etmiş ve sonrasında isabet alan B hayatını kaybetmiştir. Buna göre, M ve N'nin ceza sorumluluğunu tartışınız. (**10 P**)

Olayda M, arkadaşı N'yi suçun işlenmesinde araç olarak kullandığı için "araç durumundaki kişinin hatasından faydalanarak" dolaylı faildir. Yani M, N'nin öldürülmesinden dolaylı fail olarak sorumludur. N ise taksirli hareket ettiği için taksirle öldürmeden sorumlu tutulacaktır. Dolaylı faillikte araç olarak kullanılan kişinin mutlak anlamda sorumsuz olduğuna ilişkin bir kural bulunmamaktadır.

Olay 4. A ve yakın arkadaşı Y, A'nın amcasının oğlu O ile A'nın evinde meyve yiyerek sohbet ettikleri sırada, O'nun cinsel içerikli sözler söylemesi üzerine A ve Y, O ile tartışmaya başlamıştır. Daha sonra O, evden ayrılarak, evin önündeki boş araziye giderek uzanmıştır. Bunun üzerine Y, arkadaşı A'ya: "*Ne biçim erkeksin, adam gelecek evinin içinde ağzına geleni söyleyecek sen de sadece kovmakla yetineceksin. Git dağıt şunun ağzını burnunu, haddini bilsin*" demiştir. A, mutfaktan ekmek bıçağı alarak O'nun yanına doğru gitmiş ve çayırda uzanmakta olan O'nun karnına bıçağı iki kez saplamıştır. A'nın, mutfaktan bıçak aldığını gören Y ise, A'nın peşinden koşmuştur. Y olay yerine geldiğinde: "*Ne yaptın oğlum, manyak mısın, insan bir iki tokat atıp bırakır, psikopat, adamı öldürmen mi gerekiyordu*" demiştir. Y, O'nun karnında şiddetli kanama olduğunu görmüş ve hemen A'ya çıkar ceketini çıkar adamın karnına saralım demiştir. A ise, **ceketini çıkarıp yere fırlatmış, elinde bıçakla O'nun yanına oturmuştur.** Y ise, ceketi O'nun karnına bastırmış ve O'yu kendi arabasına alarak, bir özel hastanenin kapısına bırakıp oradan uzaklaşmıştır. O, zamanında yapılan ameliyatla kurtarılmıştır. Buna göre;

- A'nın gönüllü vazgeçme hükümlerinden faydalanıp faydalanamayacağını tartışınız. (15 P)

Kişinin gönüllü vazgeçmeden yararlanabilmesi için kişinin kendi çabalarıyla neticenin meydana gelmesine engel olması gerekir. Bununla birlikte vazgeçen kişinin üçüncü kişilerden yararlanması (neticenin meydana gelmesine engel olan davranışı ihmali bir şekilde gerçekleştirmesi), gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanmasını engellemez. Olayda A ceketini çıkarıp Y'ye vermiş ve Y'nin O'ya müdahale etmesine de engel olmamıştır. Bu nedenle A gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanmalıdır.

- Y'nin ceza sorumluluğunu –gönüllü vazgeçme hükümlerini de dikkate alarak- tartışınız. (5 P)

Olayda Y, A'yı O'yu öldürmek için değil yaralamak için azmettirmiştir. A'nın kendi insiyatifi ile O'yü öldürmeye teşebbüs etmesi Y'nin sorumluluğunu doğurmaz. Y sadece kasten yaralamaya azmettirmeden sorumludur. Olayda yaralama neticesi de meydana geldiğinden, Y'nin O'yu hastaneye götürmesi vs gönüllü vazgeçme olarak değerlendirilemez. Zira gönüllü vazgeçmenin söz konusu olması için neticenin meydana gelmemesi gerekir. Olayda ise yaralama neticesi zaten meydana gelmiştir. Sadece TCK m. 61 bakımından dikkate alınabilir.

Olay 5. Aynı köyde ikamet eden Barış (19 yaş) ve Gökhan (19 yaş) bir yıl kadar önce arazi meselesi yüzünden kavga etmiştir. Kavganın üzerinden 1 yıl geçtikten sonra Barış ve kardeşi Burak (21 yaş), bir akşam vakti, hayvanlarını otlatmaktan gelen Gökhan'ın yolunu, köy girişinde kesmiştir. Barış, Gökhan'a "*geçen sene yediğin dayaktan akıllanmadın herhalde*" diyerek saldırmış ve onu başına yumruk vurarak yere düşürmüştür. Barış, yere düşen Gökhan'a tekme vurmaya başlamış ve boğazına sıkmıştır. Bu sırada, Barış'ın kardeşi Burak'da Gökhan'ın ayaklarına tutarak, direnmesine engel olmuştur. Darbelerden kurtulmaya çalışan Gökhan, gündelik işler için cebinde taşıdığı namlusu 13 cm olan bıçağı tek eliyle çıkarmış ve ucunu açarak üzerinde bulunan (boğazını sıkan) Barış'ın göğsüne rastgele sallamış, darbeler Barış'ın kalbinin üzerine, koltuk altına ve bacağına isabet etmiştir. Darbelerin etkisiyle Barış yere düşmüş (kardeşi Burak da Barış ile ilgilenmeye başlamış, sonrasında Barış hayatını kaybetmiştir) ve Gökhan'da, yerden kalkarak olay yerinden uzaklaşmıştır. (Yarg. CGK., E. 2012/1-1286). Buna göre, **Gökhan'ın ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını tartışınız.** (**5 P**)

Olayda Gökhan'a yönelik saldırı başlamış olduğundan, Gökhan'ın savunma hakkının doğduğu kabul edilebilir. Ancak Gökhan'ın savunma yaparken sınırı aşmamış olması gerekir. Gökhan olayda meşru savunmada sınırı aşmıştır. Bununla birlikte, kendisine saldıranlar iki kişi olduğu ve özellikle Burak Gökhan'ın ayaklarını tuttuğu için, Gökhan'ın meşru savunmada sınırı korku panikle aştığı kabul edilebilir. Bu nedenle, her ne kadar meşru savunmada sınır aşılmış ise de, TCK m. 27/2 sebebiyle Gökhan'ın cezalandırılması mümkün değildir.

Olay 6. Milletvekili M, milletvekili sonuçlarının açıklanmasından sonra yemin etmek üzere TBMM'ne gitmiş ve geçici başkanlık divanının oluşturulmasından sonra, yemin etmek üzere kürsüye çıkmıştır. Ancak, en çok oy alan siyasi partinin icraatlarına bir tepki olarak yemin metnini Rusça okumaya başlamıştır. Meclis (geçici) başkanının ikazına rağmen Rusça okumaya devam etmiştir. Bu sırada, ön sırada oturan milletvekili N, M'ye yönelik olarak "şov yapma, adam gibi oku yeminini" demiştir. Bunun üzerine M, N'ye yönelik olarak "*Suratsız pislik, adam mısın ki bana adamlıktan bahsediyorsun, sıfata bak çay demle, ucube seni!*" demiştir. Buna göre, M'nin eylemi nedeniyle cezalandırılıp cezalandırılamayacağını, gerekçenizle birlikte açıklayınız.(**5 P**).

Milletvekilinin yasama sorumsuzluğundan yararlanabilmesi için dokunulmazlıktan farklı olarak yemin etmesi gerekir. Çünkü, yemin etme eylemi TBMM çalışması olsa da, M henüz yemin edip milletvekilliği görevine başlamadığı için, bu çalışmaya katılmış sayılamaz.

Olayda M henüz yemin etmediği için sorumsuzluk söz konusu olmayacak ve dolayısıyla M eyleminden dolayı sorumlu olacaktır. Ancak dokunulmazlık, İl Seçim Kurulu'nca kişinin milletvekili seçildiğinin tutanak altına alınmasıyla başladığından, M'nin dokunulmazlığı kaldırılmadıkça bu eyleminden dolayı yargılanması mümkün değildir. Yine M ileride yargılansa bile, N tarafından kendisine yöneltilen sözler sebebiyle TCK m. 129/3 (özel haksız tahrik hali) uygulama alanı bulacaktır.

Olay 7. Kamyon şoförü K, toprak ocağından kamyonuyla toprak almak için sıra bekleyen diğer kamyon şoförü Ş'nin önüne geçmiştir. Buna çok kızan Ş, kamyonuyla geri manevra yaparak, K'nın kamyonuna çarparak, kamyonun yan tarafında ezilme (hasar) meydana getirmiştir. Bunun üzerine K, kamyondan inerek, kriko kolu (demir) ile Ş'ye saldırmış ve arkadaşlarının araya girmesine rağmen 5 metre mesafeden kriko kolunu Ş'ye doğru fırlatmıştır. Kriko kolu (demir), Ş'nin başına isabet etmiş ve yaralanan Ş yere düşmüştür. Aynı zamanda yüksek tansiyon hastası olan Ş, hastaneye kaldırılmış, yaralanma ve tansiyondan kaynaklanan beyin kanaması nedeniyle 4 hafta sonra hayatını kaybetmiştir. **Buna göre, somut olay nedeniyle K'nın ceza sorumluluğunu suç tipi ve haksız tahrik hükümleri yönünden değerlendiriniz.** (Yar. 1. CD., E. 2008/10288) (**5 P**).

Olayda K, 5 metre mesafeden Ş'ye demir levye fırlattığı için kastının öldürme olduğu sonucuna ulaşılabilir. Yani K, kasten öldürmeden sorumlu tutulacaktır. Olay açısından haksız tahrik hükümlerinin uygulanıp uygulanamayacağı da ayrıca tartışılmalıdır. Kural olarak haksız tahrike karşı haksız tahrik olmaz. Ancak haksız eylem ile bu haksız eyleme gösterilen tepki arasında açık bir orantısızlığın bulunduğu hallerde bu kural uygulanmaz. Olayda ilk haksız hareket K tarafından gerçekleştirilmiş olup, Ş'nin tepkisi açık orantısızlık olarak değerlendirilemeyeceğinden, K'nin ilk haksız eylemi gerçekleştiren kişi olarak haksız tahrikten yararlanması düşünülemez.

Ancak, kamyondaki hasar çok fazla ise, bu durumda orantısızlık söz konusu olur (haksız tahrik yön değiştirir) ve K haksız tahrik hükümlerinden faydalanabilir.

Olay 8. A, bir restoranda alkol aldığı sırada, yan masada bulunan M ile tartışmış ve küfürleşme neticesinde de kavgaya tutuşmuştur. M'nin kendisine yumruk vurmasına sinirlenen A, arkadaşı B'nin evine giderek B'den av tüfeğini alıp restoranın önüne dönmüştür. A, restoranın önüne geldiği sırada, restorandan çıkmak üzere olan M'ye av tüfeği ile bir el ateş etmiş ve bu atış sonrasında göğsünden yaralanan M hayatını kaybetmiştir. A'nın tüfekle ateş ettiği sırada restoranın kapısından çıkmak üzere olan ve mağdurdan 10 metre geride bulunan T ve Z, kendilerine isabet eden saçmalar (av fişeği içerisindeki şevrotin) nedeniyle yüzünden ve gözünden yaralanmıştır. **Buna göre, A'nın ceza sorumluluğunu, suç tipi ve içtima hükümleri yönünden tartışınız**. (Yarg. 1. CD. E. 2013/1957), (**5 P**).

A, M'ye karşı kasten öldürmeden (yakın mesafeden av tüfeği ile ateş ettiği için), T ve Z'ye karşı ise yaralamadan sorumludur. Ancak mağdurun 10 metre arkadasında bulunan T ve Z'nin yaralanması, zorunlu bağlı netice olmayıp, bu kişiler yönünden olası kastla yaralama söz konusudur.

Bu durumda (çift neticeli sapma halinde) bir görüşe göre, gerçekleşen suçlar farklı olduğu için fikri içtima hükümleri uygulanarak en ağır suçtan ceza verilmeli; diğer düşünceye göre ise, her netice yönünden ceza verilmeli ve gerçek içtima hükümleri uygulanmalıdır.

Olay 9. Fail K, …bank Kayseri Şubesi'nden kullandığı konut kredisinin taksidini ödeyebilmek için, 16 Mayıs 2016 tarihinde, 01.01.2016 ve 09.01.2016 keşide tarihli (tanzim/düzenleme tarihi) iki adet sahte bonoyu (kıymetli evrakı) imzalayarak teslim etmiştir. Banka tarafından, 16 Mayıs 2016 tarihinde, söz konusu bonolar kredi taksidine mahsuben kabul edilmiş ancak sonrasında sözü edilen bonoların sahte olduğu ortaya çıkmıştır. **Buna göre, fail K'nın ceza sorumluluğunu –sadece belgede sahtecilik suçu yönünden- içtima hükümleri yönünden tartışınız**. (Yarg. 11. CD. E. 2007/4495) (**5 P**).

Olayda her ne kadar iki adet bono düzenlenmişse de, zaman ve mekân birliği ve suç konusunun tek olması nedeniyle bu eylemler hukuki anlamda tek hareket olarak kabul edilmeli ve tek resmi belgede sahtecilik suçunun oluştuğu kabul edilmeli ve fail sadece tek bir belgede sahtecilik suçundan cezalandırılarak, belge sayısının fazlalığı TCK m. 61 kapsamında dikkate alınmalıdır.

Olay 10. T, merdivenden düşen kızı Ş.'nin beyin travması geçirmesi üzerine, kızını acil olarak A. Devlet Hastanesine götürmüştür. Ş.'nin sosyal güvencesi olmaması nedeniyle T, gelini N.'nin kimliği ile hasta yatışını yaptırarak tedavi ettirmiş, tedavi bitiminde hastane görevlilerince başkasının sağlık karnesi kullanıldığının fark edilmesi üzerine tedavi bedeli olan 105 TL'yi ödemiştir (Yarg. 15. CD., E. 2013/26645). **Buna göre, somut olay bakımından, T'nin dolandırıcılık suçu yönünden cezalandırılıp cezalandırılamayacağını –ceza sorumluluğunu kaldıran sebepler yönünden- tartışınız**. (**5 P**)

Failin, çocuğunun acil tıbbi müdahaleye ihtiyacı bulunduğundan, bu durumda üçüncü kişi olan kızı lehine ağır ve muhakkak bir tehlike söz konusudur. Bu tehlikenin ortadan kaldırılması için fail, gelininin sosyal güvencesinden kızını faydalandırmıştır. Bu nedenle failin eylemleri bakımından (dolandırıcılık ve resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan) zorunluluk haline ilişkin hükümlerin uygulanması gerekmektedir.

Olay 11. Fail F, mağdur M'ye ait işyerinden, 10.05.2009 tarihinde iki paket sigara; 24.05.2009 tarihinde ise, iki şişe içki çalmıştır. F'nin ilk hırsızlık eylemi nedeniyle, 13.05.2009 tarihinde iddianame düzenlenmiştir. (Yarg. CGK., E. 2014/37)

11.05.2009 tarihinde de hırsızlık suçuna ilişkin ceza; 3 yıl hapis cezası iken, bu cezanın üst sınırının 2 yıla indirildiğini varsaydığımızda, failin eylemini içtima (ikinci hırsızlık eyleminden dolayı ayrıca ceza verilip verilemeyeceği) ve sonradan yürürlüğe giren kanun hükümlerinin zaman bakımından uygulaması açısından değerlendiriniz. (**5 P**).

İlk hırsızlık eyleminden sonra iddianame düzenlenmiş ve dolayısıyla hukuki kesinti meydana gelmiştir. Hukuki kesintisin söz konusu olduğu hallerde artık zincirleme suç değil gerçek içtima uygulanacaktır. Yani, fail F her iki hırsızlık eyleminden gerçek içtima hükümlerine göre sorumlu tutulacaktır.

İlk eylemden sonra, lehe kanun yürürlüğe girmiştir. Dolayısıyla bu lehe kanun F bakımından, sadece ilk suç bakımından uygulanacaktır. İkinci hırsızlık eylemi ise zaten lehe kanunun yürürlükte olduğu dönemde işlenmiş olduğundan, bu eylem açısından lehe kanun aleyhe kanun değerlendirmesi yapılmasına gerek yoktur.

onedio Sosyal İçerik Platformu http://onedio.com

Erdil Yaşaroğlu © komikaze.net

Öğr.Adı Soyadı: ERÜ. Hukuk Fakültesi Olay Soruları :
Öğr. No. 2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı Test :
Ceza Hukuku Genel Hükümler Dersi **Final** Sınavı Doğru Yanlış :
30 Mayıs 2017 Toplam :

OLAY SORULARI

Olay 1. Alpargu ile Neslişah arasında duygusal ilişki bulunmaktadır. Neslişah, aynı evde birlikte yaşadığı sevgilisi Alpargu'dan ayrılmak istemiş ancak Alpargu bunu reddetmiştir. Aynı gün Alpargu, rızası dışında Neslişah ile cinsel ilişkiye girmiştir. Bunun üzerine Neslişah, **ertesi gün,** durumu işyerinden arkadaşı olan eski sevgilisi Tarkan'a anlatmıştır. Tarkan, **iş çıkışında** (saat 20.30 sıralarında) bir elektrikli testere satın alarak Neslişah'ı aramış ve Alpargu ile Neslişah'ın birlikte yaşadıkları eve gitmiştir. Alpargu'nun evde bulunmadığını gören Tarkan, Neslişah'tan Alpargu'yu arayarak eve çağırmasını istemiştir. Neslişah, Alpargu'yu arayarak evde görüşmek istediğini söylemiştir. Alpargu ve şehir dışından ziyaret için gelen kardeşi Togay saat 21.00 sıralarında eve doğru hareket etmiş, Alpargu evin anahtarını vererek yiyecek bir şeyler almak üzere binanın altındaki markete girmiş ve Togay'dan eve gitmesini istemiştir. Togay kapıyı açıp eve girdiği sırada, karanlıkta eve giren kişinin Alpargu olduğunu düşünen Tarkan, başına sert bir cisimle vurarak öldürdüğü Togay'ın başını ve gövdesini elektrikli testereyle keserek çöp kovasına koymuştur. 15 dakika sonra eve gelen Alpargu, yerdeki kan izlerinden kardeşinin öldürüldüğünü anlamış ve mutfakta karşılaştığı Tarkan'a silahla iki el ateş etmiştir. Alpargu'nun Tarkan'a ateş ettiğini gören Neslişah ise, elektrikli testere ile Alpargu'yu öldürmüştür (http://www.kayseriolay.com/sevgilisini-elektrikli-testere-ile-parcaya-boldu-h18489.htm adresindeki olaydan uyarlanmıştır) Buna göre:

a. Togay'ın öldürülmesi bakımından, tasarlamanın koşullarının gerçekleşip gerçekleşmediğini tartışınız. (2 P)

Şarta bağlı olmayan suç işleme kararı, elektrikli testere satın alınmakla ortaya çıkmıştır (mesai saati içerisinde de ortaya çıkmış olsa sonuç değişmeyecektir). **Bu karar ile suçun işlendiği an arasında iki saat civarında bir zaman dilimi söz konusu olduğundan, ruhi dinginliğe ulaşmaya elverişli bir zaman söz konusu değildir. Tasarlamanın şartları oluşmamıştır.**

b. Togay'ın öldürülmesi nedeniyle: Tarkan ve Neslişah'ın ceza sorumluluklarını –iştirak ve cezayı hafifleten sebepler hükümleri yönünden- tespit ediniz (2 P).

Togay'ın ölümü nedeniyle Tarkan, fail olarak sorumludur. Haksız tahrik veya mefruz haksız tahrik hükümlerinden faydalanamaz. Çünkü Neslişah'a karşı yapılan eylemin, Togay'da hiddet oluşturabilmesi –objektif olarak mümkün değildir-.

Neslişah'ın Togay'ın ölümüne fail ya da şerik olarak katılması söz konusu olmayıp, fiili hâkimiyeti de bulunmamaktadır. Neslişah'ın bu ölümden dolayı cezalandırılması mümkün değildir.

c. Alpargu'nun **Tarkan**'ı öldürmesi bakımından, ceza sorumluluğunu kaldıran/ azaltan bir sebep var mıdır? (2 P)

Alpargu, kardeşini öldüren Tarkan'ı öldürdüğü için haksız tahrik hükümlerinden faydalanır. Haksızlığı kendisi başlatmadığı için haksız tahrik hükümlerinin uygulanmasına engel yoktur.

d. Alpargu'yu öldüren Neslişah'ın, bu eylemi nedeniyle ceza sorumluluğunu kaldıran/ azaltan bir sebep var mıdır? (2 P)

Kardeşinin öldürüldüğünü gören Alpargu, Tarkan'ı haksız tahrik altında öldürmeye çalışırken, Neslişah Alpargu'yu –haksız saldırı devam ederken- öldürmüştür. Neslişah üçüncü kişi yararına (Tarkan yararına) meşru müdafaadan faydalanır.

Olay 2. İstanbul Esenyurtta, **diş tedavisinden çıkıp** evine gitmek üzere alt geçitte yürüyen A, arkasından birisinin kendisine sarılması ve yüzünü kapatarak duvara yaslayıp öpmeye çalışması üzerine, kendisini öpmeye çalışan B'nin dilini ağzında hissetmiş ve -tedavide kullanılan ilacın da etkisiyle- ısırarak koparıp yere tükürmüştür. B ise, dilinin koptuğunu fark etmeden A'ya karşı cinsel eylemine kısa bir süre daha devam etmiş, dilinin koptuğunu anlayınca acıyla olay yerinden uzaklaşmıştır. (http://www.ensonhaber.com/tacize-ugrayan-kadin-saldirganin-dilini-kopardi-2016-09-26.html). Buna göre; A'nın ceza sorumluluğunu tartışınız. (**8 P**)

Kadın A, alt geçitte yürüdüğü sırada B, A'ya saldırmış ve cinsel davranışlarda bulunmuştur. B'nin A'ya karşı cinsel davranışlarda bulunması ve dilini mağdurun ağzına soktuğu sırada A'nın, B'nin dilini hissederek ısırıp koparması meşru müdafaa kapsamındadır. Sınır aşılmamıştır. B'nin eylemine devam ettiği nazara alındığında A, ölçülü bir savunma gerçekleştirilmiştir.

Olay 3. Cezaevinde bulunan Tatar Ramazan, kendisini düelloya davet eden Abdurrahman Çavuş ile ertesi gün avluda **kozlarını paylaşmak üzere** sözleşmiştir. Kırbastılı, Abdurrahman Çavuş'un, Tatar'a bir kalleşlik yapacağını düşünerek, bir bıçak temin etmiş ve Tatar'a vermiştir. Ertesi gün, Abdurrahman Çavuş, avluya çıkmış ve Tatar'ı da düelloya çağırmıştır. Tatar'ın "**Gel dedin geldim Abdurrahman Çavuş**" diyerek avluya gelmesi üzerine ikisi de bıçaklarını çekmiş, **ilk önce** Abdurrahman Çavuş saldırmıştır. Tatar, Abdurrahman Çavuş'un bıçak darbesini savuşturmuş ve elindeki bıçağı Çavuş'un karnına bir kez saplamıştır. Olay neticesinde Çavuş hayatını kaybetmiştir. Buna göre:

a. Tatar'ın ceza sorumluluğu bulunup bulunmadığını tartışınız.(6 P)

Düello'da, ilk saldıran tarafın eylemi haksızlık olduğundan, karşı taraf meşru müdafaa hakkından faydalanacaktır. Olayda, ilk saldıran Çavuş olduğuna göre, Tatar meşru savunma halindedir ve tek bıçak darbesi ile saldırıyı sona erdirdiği için meşru savunmada sınır aşılmamıştır.

b. Kırbastılı'nın, Tatar'a silah temin etmesi bakımından ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını tartışınız. (2 P)

Şerik'in ceza sorumluluğu, asıl failin fiiline bağlıdır. Asıl failin eylemi, suç oluşturmadığından, ortada –en azından teşebbüs aşamasına varmış bir eylem- yok ise, şerik cezalandırılamaz. Tatar için geçerli olan hukuka uygunluk sebebinden, Kırbastılı da faydalanır.

Olay 4. Aracıyla tatile giden A, uykusu gelmesine rağmen aralıksız 8 saat araç kullanmış ve direksiyonda uyuması sonucu karşı yönden gelen B'nin aracına çarpmıştır. Kaza nedeniyle A'nın eşi ve karşı araçta bulunan B hayatını kaybetmiştir. Buna göre, A'nın ceza sorumluluğunu **suç tipi ve cezaya etki eden sebepler** yönünden tespit ediniz. (8 P).

A'nın, uykusu gelmesine rağmen uzun süre araç kullanması, yeteneğine güvenmesi anlamına gelir. A, bilinçli taksirli olarak eşi ve karşı araçtaki B'nin ölümüne sebep olmuştur.

A'nın eylemi nedeniyle karşı araçtan da birisinin ölmesi nedeniyle TCK m. 22/6 hükmü uygulanamaz. A hakkında ceza indirimi söz konusu olmaz. (Eşi yönünden, bilinçli taksir nedeniyle, indirim yapılması gerekir biçimindeki cevap 2 puan değerindedir).

Olay 5. Kardeş olan A ve B, aralarındaki arazi anlaşmazlığı nedeniyle anneleri C'nin evinde kavga etmektedir. Kavga sırasında, A'nın abisi B'ye hakaret ederek yumruk vurması üzerine, anne C kalp krizi geçirmiştir. A ve B annelerine müdahale için 112'yi aramıştır. 112 ekiplerinin olay yerine gelerek anne C'ye müdahale ettiği sırada A ve B tekrar kavgaya tutuşmuş ve kavga sırasında B silahını çekerek A'ya ve havaya iki el ateş etmiştir. Bunun üzerine 112 görevlileri olay yerinden kaçmıştır. A ve B, 112 görevlilerinin kaçtığını görünce, şuuru kapalı olan annelerini hastaneye götürebilmek için ambulansı kullanarak annesini hastaneye götürmüştür. Ancak C, hastaneye gelirken yolda hayatını kaybetmiştir (http://www.karar.com/guncel-haberler/trabzonda-fikra-gibi-olay-anneleri-icin-ambulans-kacirdilar-496238) Buna göre:

a. A ve B'nin ambulansı kaçırma eylemi nedeniyle hırsızlık suçundan dolayı cezalandırılabilmesi mümkün müdür? (4 P)

A ve B, annelerinin hayatı tehlikede olduğu için, ambulansı çalarak annelerini hastaneye götürmüştür. Bu nedenle, zorunluluk halinden faydalanırlar. (Annenin kalp krizi geçirmesi, doğrudan A ve B'nin –bilerek- neden olduğu bir tehlike olmadığından, zorunluluk halinin uygulanmasına engel teşkil etmez).

b. C'nin ölümü nedeniyle 112 görevlileri cezalandırılabilir mi? (4 P)

112 görevlilerinin, kanundan doğan garantörlüğü bulunmakla birlikte, silahla ateş edilmesi (hayati tehlike) nedeniyle hareket olanakları bulunmadığından, görevi ihmal veya kasten ihmali davranışla öldürme suçlarından sorumlulukları doğmaz.

Olay 6. A, iki ay önce, haksız bir şekilde kendisini bıçakla yaralayan babası (A'nın babası) B'yi öldürmesi için kiralık katil C ile anlaşmıştır. C, B'yi öldürmüştür (Yarg. 1. CD., E. 2014/1769). Buna göre:

a. A'nın sorumluluğunu suç tipi ve ceza sorumluluğu kaldıran/ azaltan sebepler yönünden tartışınız. (2 P)

A, haksız tahrik altında, babasını öldürmeye azmettirmiştir. Ancak, sorumluluğu C'nin fiiline (basit öldürme) bağlı olduğu için, öldürme suçunun temel halinden cezalandırılır. Çünkü, azmettiren işlenen fiile göre cezalandırılır.

b. C'nin sorumluluğunu suç tipi ve ceza sorumluluğunu kaldıran/ azaltan sebepler yönünden tartışınız (2 P)

B, C'nin babası olmadığı için, öldürme suçunun basit halinden dolayı sorumludur. Çünkü C, başkasının değil; kendi işlediği fiilden dolayı sorumludur ve kendi işlediği fiil de öldürme suçunun temel halidir.

c. Olayda, A, C'yi değil de; C, A'yı babası (A'nın babası) B'yi öldürmek üzere azmettirmiş olsaydı, her ikisinin ceza sorumluluğunda bir farklılık söz konusu olur muydu? (2 P)

Eğer C, A'yı babası B'yi öldürmeye azmettirmiş olsaydı, A'nın işlediği eylem "nitelikli öldürme" olacaktı ve azmettiren işlenen bu suçtan (nitelikli öldürme) dolayı cezalandırılacaktı.

d. A hem azmettirmiş hem de C ile birlikte müşterek fail olarak suçu işlemiş olsaydı, ceza sorumlulukları ne şekilde belirlenirdi? (2 P)

Faillik şeriklikten önce geleceği için (faillik şerikliği tüketeceği için), A sadece fail olarak sorumlu tutulur idi. Bu halde, C, eğer B'nin A'nın babası olduğunu biliyor ise –işlenen suç- nitelikli öldürme olduğu için, C de nitelikli öldürmeden dolayı sorumlu tutulurdu.

Olay 7. Bir marangozhanede (İstanbul Ayazağa Sanayi Sitesi'nde) çalışan M ve T iş çıkışı marangoz hanede kullandıkları kompresörleri temizlemektedir. T, kompresörü temizlerken, kompresör hortumunu M'ye doğru tutup cinsel imada bulunmuştur. Bunun üzerine, M "*öyle olmaz böyle olur*" diyerek, kendi temizlemekte olduğu çalışır vaziyetteki kompresörün hortumunu T'nin makatına doğru iteklemiştir. Kompresörden çıkan basınçlı havanın bağırsaklarına dolması ve bağırsaklarını patlatması nedeniyle T hayatını kaybetmiştir. (https://onedio.com/haber/**turklere-mahsus-olumler**--69601) Buna göre, T'nin ölümü nedeniyle M'nin ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını tartışınız (8 P)

M'nin maksadı, arkadaşını –havanın ortaya çıkardığı acıyla- yaralamaktır (TCK m. 86/3 kapsamında, silahla yaralama). Ancak, yoğun ve hızlı bir hava basıncı oluşturan kompresörü arkadaşı M'nin makatına doğru tutan M, kampresördeki hava nedeniyle arkadaşının yaralanabileceğini ve hatta iç organlarına dolan hava nedeniyle arkadaşının ölebileceğini –yaptığı iş itibariyle- öngörebilecek durumdadır. Bu nedenle, neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçu olur, ölüm neticesinden sorumludur.

Olay 8. A, kahvehanede oturan B'nin ensesine tokat atmıştır. B olay yerinden uzaklaşıp aracı ile tekrar olay yerine dönmüş ve 120 metre mesafeden av tüfeği ile A'nın (tek başına) oturduğu yere doğru üç el ateş etmiş ve uzaklaşmıştır (A, yaralanmamıştır). Buna göre, B'nin ceza sorumluluğu suç tipi ve içtima hükümleri yönünden tartışınız. (Yarg. 8. CD. K. 2017/1) (8 P).

B'nin, kullandığı araç 120 metreden öldürme veya yaralama suçlarını işlemeye elverişli olmadığı için, ancak silahlı tehdit suçuna vücut verir. Ancak tek eylemle, tehdit ve genel güvenliği kasten tehlikeye sokma suçu işlenmiş olduğundan, farkıl nev'iden fikri içtima hükmü uyarınca, en ağırından (silahlı tehdit) cezalandırılır.

Olay 9. A, oturduğu binaya henüz taşınan komşularının 17 yaşında olduğunu zannettiği fakat gerçekte 14 yaşında olan kızı B ile Musibet Oteli'nde kiraladığı odada, B'nin rızası ile cinsel ilişkiye girmiştir. Buna göre:

a. A'nın ceza sorumluluğunu suç tipi ve ceza sorumluluğu kaldıran/ azaltan sebepler yönünden tartışınız. (**4 P**)

A'nın hatası –esaslı bir hata değildir-. A yanılmasaydı da eylem suç olacaktı. Bu nedenle A hata hükümlerinden faydalanamaz cinsel istismar suçundan dolayı cezalandırılır. (Bu soruda Yargıtay'ın –failin hatadan faydalanacağı, cinsel istismar suçundan sorumlu tutulamayacağı, reşit olmayanla cinsel ilişki suçunun da taksirli halinin olmadığından bahisle failin cezalandırılamayacağı yönündeki görüşünü yazan da doğru cevap vermiş sayılır.).

b. A'nın, B'yi otele götürmüş olmasından dolayı ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını (içtima hükümlerini de dikkate alarak) tartışınız. (**4 P**)

A'nın, mağdurun yaşı konusundaki hatası kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu açısından –esaslı- olarak kabul edilebilir. Çünkü, B, gerçekte 17 yaşında olsaydı, istediği yere gitmek konusundaki rızası geçerli olacağı için eylem suç sayılmayacaktı. A, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan dolayı cezalandırılamaz, hata hükümlerinden faydalanır.

Olay 10. A, aralarında husumet bulunan B ve B'nin kardeşi C ile geçmişte yaşanan silahla yaralama olayı nedeniyle tartışmıştır. Tartışmanın büyümesi üzerine A, aracında bulunan kısa namlulu av tüfeği ile 8-10 metre mesafeden bir çayırlıkta yan yana yemek yiyen B ve C'ye üç el ateş etmiştir. B ve C ağır bir şekilde yaralanmıştır. B ve C'nin kan kaybetmesi ve yalvarmaları üzerine A, yarası daha hafif olan B'ye herhangi bir müdahalede bulunmaksızın "**sen 112'yi ara, gelip seni alırlar**" demiş; C'yi ise, kendi aracına alıp hastaneye götürmüştür. Olay neticesinde hastanede ameliyata alınan C hayatını kaybetmiş, B ise, zamanında yapılan müdahale ile kurtulmuştur. Buna göre, A'nın ceza sorumluluğunu B ve C yönünden ayrı ayrı tespit ediniz. (8 P)

B yönünden (4 P), **A'nın, aktif bir davranışı bulunmasa da, 112'yi aramasını söylemesi (aramasına engel olmaması) ve diğer kardeşe yardım etmesi bir bütün olarak B yönünden de –gönüllü vazgeçme davranışını- gösterir. Bu nedenle, A, B'ye yönelik eyleminden dolayı gönüllü vazgeçme hükümlerinden faydalanır.** (Aktif davranış olmadığı için faydalanamaz cevabı, gerekçeli ise, 4 puan değerindedir).

C yönünden (4 P) **icra hareketini tamamlayan A, gönüllü vazgeçmiş fakat bütün gayretine rağmen neticeye engel olamadığı için gönüllü vazgeçme hükümlerinden faydalanamaz. Gayreti sadece TCK m. 62 kapsamında takdiri indirim nedeni olabilir.**

TEST SORULARI

(Cevaplarınız, test sonundaki bölüme işaretlemeniz halinde değerlendirmeye alınacaktır. **Sorular birer puan değerindedir**)

I. Suçun icra hareketlerinin başlamış olması
II. Neticenin meydana gelip gelmemesi
III. Neticenin meydana gelmesine engel olan sebep

1. Failin ceza sorumluluğu bakımından gönüllü vazgeçme ile teşebbüs arasında yukarıdakilerden hangisi bakımından fark yoktur?

A. I ve II B. II ve III **C. Sadece II** D. Sadece III E. I ve III

2. Türk Ceza Kanunu'na göre, meşru savunmaya ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A. Savunmada bulunan kişiye veya üçüncü bir kişiye yönelik başlamış bir saldırı olmalıdır.

B. Savunmada bulunan kişiye veya üçüncü bir kişiye yönelik, başlaması muhakkak bir saldırı olmalıdır.

C. Tekrarı muhtemel saldırılar bakımından da, meşru savunma hakkı kullanılabilir.

D. Saldırının, haksızlık niteliği taşıması yeterlidir; suç niteliğinde bir haksızlık olmasına gerek yoktur.

E. Saldırının savunmada bulunan kişinin veya üçüncü bir kişinin herhangi bir hakkına yönelmiş olması gerekir.

3. Türk Ceza Kanunu'na göre, haksız tahrik hakkında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A. Genel bir hüküm olup, kural olarak bütün suçlar bakımından uygulanabilir.

B. Kanun ile özel haksız tahrik hükümlerine yer verilen suçlarda, genel haksız tahrik hükümleri uygulanamaz.

C. Kusurluluğu azaltan bir sebeptir.

D. Haksız tahrik altında gerçekleştirilen eylem, haksızlık vasfını devam ettirir.

E. Haksız tahrik hükümlerinin uygulanması hâkimin takdirine bağlıdır.

I. Kast
II. Olası kast
III. Bilinçli taksir
IV. Taksir

4. Türk Ceza Kanunu'na göre, yukarıdaki manevi unsur türlerinden hangisinde "suçun kanuni tanımındaki unsurların bilinmesi" zorunludur?

A. I ve II B. III ve IV C. I ve III **D. I,II ve III** E. II ve IV

5. Türk Ceza Kanunu'na göre, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suça ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A. Neticesi sebebiyle ağırlaşan suçun söz konusu olabilmesi için ilk suçun en azından bilinçli taksirle işlenmesi gerekir.

B. Meydana gelen netice, mutlaka ilk neticeden başka bir netice olmalıdır.

C. Ağır veya başka netice öngörülebilir değil ise, fail, ağır ya da başka neticeden dolayı sorumlu tutulamaz.

D. Meydana gelen netice, mutlaka ilk neticeden daha ağır bir netice olmalıdır.

E. Failin kasten gerçekleştirdiği ilk hareket sonrasında ortaya çıkan ağır veya başka netice doğrudan istenmiş olmalıdır.

6. Kasten yaralama eylemi sonrasında, aşağıda yer verilen ağır neticelerden hangisi bakımından, kast-kast veya kast-olası kast kombinasyonu biçiminde neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama suçu işlenemez?

A. Yüzde sabit iz

B. Duyu veya organlardan birinin işlevinin sürekli zayıflaması

C. Vücutta kemik kırılması

D. Ölüm

E. Yaşamı tehlikeye sokan bir durum

7. Türk Ceza Kanunu'na göre, taksirli eylem nedeniyle ceza sorumluluğuna ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A. Suçun, taksirle işlenebilen bir suç olması gerekir.

B. Hareket iradi olarak gerçekleştirilmelidir.

C. Netice istenmemiş olmalıdır.

D. Netice öngörülmelidir.

E. Hareket ile netice arasında nedensellik bağı bulunmalıdır.

8. Güvenlik tedbirlerine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A. Güvenlik tedbirleri bakımından kanunilik ilkesi geçerli değildir.

B. Güvenlik tedbirleri, sadece gerçek kişiler için uygulanabilir.

C. Güvenlik tedbirlerinin uygulanabilmesi için, failin işlediği suç sebebiyle mahkûm olması gerekir.

D. Güvenlik tedbirlerinin uygulanması bakımından ölçülülük ilkesi geçerli değildir.

E. Güvenlik tedbirlerinin uygulanmasına hâkim veya mahkeme karar verir.

9. Türk Ceza Kanunu'nun benimsediği suç teorisine göre, aşağıdakilerden hangisi "fiil"olarak kabul edilemez?

A. Karşı konulamayan ağır muhakkak bir tehdit altında gerçekleştirilen fiil

B. 8 yaşındaki bir çocuk tarafından gerçekleştirilen fiil

C. Şuur kaybı halinde gerçekleştirilen fiil

D. Akıl hastası tarafından gerçekleştirilen fiil

E. Yarı otomatik eylem

10. Türk Ceza Kanunu'na göre, hata ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A. Fiil hatası, sadece kasta dayanan sorumluluğu kaldırır.

B. Fiil hatası, suçun kanuni tanımındaki neticenin istenmemesidir.

C. Fiilin haksızlığı konusundaki kaçınılmaz hata, eylemi hukuka uygun hale getirir.

D. Cezayı ağırlaştıran nitelikli hallerdeki hata, failin işlediği suça ilişkin kastını ortadan kaldırır.

E. Hukuka uygunluk sebeplerinin şartlarındaki hata, sadece kastı kaldırır; taksirli suçtan dolayı sorumluluk devam eder.

§	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

Doğru Sayısı:

DOĞRU YANLIŞ SORULARI

(Cevaplarınızı, sayfanın sonundaki bölüme işaretlemeniz halinde değerlendirmeye alınacaktır.
Sorular birer puan değerindedir)

1. Türk Ceza Hukuku öğretisinde, ihmali bir hareketle başkasını suça azmetirmek mümkün değil iken; ihmali suçların azmettirme suretiyle işlenebilmesi mümkündür. **D**

2. Türk Ceza Hukuku'nda, azmettirilenin gönüllü vazgeçmesi nedeniyle akim (sonuçsuz) kalmış azmettirmenin cezalandırılabilmesi mümkün değildir. **Y**

3. Hukuka uygunluk sebeplerinin maddi şartlarındaki bilgi kastın (bilme unsurunun) kapsamındadır. Bu nedenle, fiili işlediği sırada, eyleminin hukuka uygunluk sebebi içerisinde olduğunu bilmeyen ve hukuka uygun davranma gayesiyle hareket etmeyen kişi, objektif olarak olayda hukuka uygunluk sebebi bulunsa dahi, hukuka uygunluk sebeplerinden faydalanamaz. **D**

4. A, gece vakti önünde yürümekte olan B'nin göğsünü tutarak yere yığıldığını görmüştür. B'nin yerde hareketsiz kalmasına rağmen, sarhoşluktan düştüğünü düşünerek, sarhoş bir kimse ile uğraşmamak için müdahalede bulunmamıştır. Kalp krizi geçiren B, zamanında müdahale edilmediği için hayatını kaybetmiştir. Bu olay nedeniyle, A, TCK m. 98 bağlamında kanuni bir yükümlülük altında bulunduğu için, ölüm neticesinden dolayı TCK m. 83 hükmü kapsamında, kasten ihmali davranışla öldürme suçundan dolayı sorumludur. **Y**

5. Türk Ceza Kanunu'nun kabul ettiği sisteme göre, haksız tahrik hükümleri, taksirli suçları ve **işkence suçunu** işleyen failler bakımından uygulanamaz. **Y**

6. A, terör örgütü üyeliğinden dolayı tutuklanmış hakkında dava açılmıştır. Ancak A, ceza evinde bulunduğu sürece örgütün amaçları doğrultusunda faaliyetlerine devam etmiş ve örgütün propagandasını yapmaya devam etmiştir. Anılan eylemleri nedeniyle A, bir bütün olarak, örgüt üyeliği suçundan dolayı sadece bir kez cezalandırılabilir. **Y**

7. Maden ocağı sahibi S, maden ocağında yeterli havalandırmanın olmadığı hususu ustabaşı tarafından tespit edilmesine rağmen bu eksikliği gidermemiştir. Madende, ilgili idarenin denetimi sırasında ise bu eksikliğin ortaya çıkmaması için geçici olarak havalandırma yaptırmış ve denetim sonrasında havalandırmaları kaldırmıştır. Ustabaşının sıkça, madende gaz birikmesi olduğu ve grizu patlaması meydana gelebileceğini bildirmesine rağmen, sözü eksiklik giderilmemiştir. Ocak üretim mahalline yeterli temiz hava akımını sağlayacak sistem kurulmayıp, ocak içindeki kirli ve temiz havanın karışması ve ısının yükselmesini göz ardı edilmiştir. Yeterli ve uygun düzeyde havalandırma sağlanamaması nedenleriyle grizu birikmesine neden olunmuş ve her vardiyada her atım öncesi ve sonrası gaz ölçümü yaptırılmamıştır. Anılan sürecin sonunda madende grizu patlaması meydana gelmiş ve 30 işçi hayatını kaybetmiştir. Bu olay nedeniyle, maden sahipleri 30 işçinin ölümü nedeniyle, gerçek içtima hükümleri uygulanmak suretiyle her bir işçi yönünden olası kastla öldürme suçundan dolayı ayrı ayrı sorumludur (**Yar. 12. CD., K. 2013/25712, Karar Fotokopisi 1, s. 52**). **D**

8. A, kendisiyle aynı işyerinde çalışan B ile sözlü tartışma yaşamıştır. Tartışma sırasında A, elinin tersiyle B'nin göğsüne doğru hamle yapmış ancak B kendisini geri çektiği için isabet etmemiştir. Bu olaydan kaynaklanan efor nedeniyle B, kendisinde mevcut olan kalp rahatsızlığının etkisiyle kalp krizi geçirmiştir. Kalp krizi geçiren B, hastanede tedavi görmüş ve sağlığına kavuşmuştur. Bu olay nedeniyle, fail hafif neticeye teşebbüs etmesine rağmen, ağır netice meydana geldiği için, ağır neticeden dolayı sorumlu tutulabilir. (**Yar. 3. CD., K. 2012/32108, Karar Fotokopisi 1, s. 43**) **D**

9. Suç tarihinde koyunlarını otlatmakta olan S, T ve M'nin yaktıkları ateşte ısındıkları sırada; S, karşısında bulunan M'nin yakasını tutup "seni vururum" dediği, tüfeğini M'nin bacağına doğrultarak, M ve T'nin tüfekte fişek bulunabileceğine dair uyarılarına rağmen boş olduğunu söyleyerek tetiğine bastığı, tüfeğin bir kez patladığı, M'nin sağ bacağının üst tarafından yaralandığı, on metre kadar yürüdükten sonra düştüğü, gerek S'nin gerekse T'nin akrabalarını arayarak yardım istedikleri, S'nin, M'nin bacağını sardığı, olay yerine gelenler tarafından hastaneye götürülen M'nin hastaneye ulaştırılamadan öldüğü anlaşılan olayda, tüfekle ateş eden S, olası kastla öldürme suçundan dolayı sorumludur. **(Yarg. CGK., K. 2014/389, Karar Fotokopisi 1, s. 11). D**

10. …Hastanesi'nde bademcik ameliyatı olan A, ameliyattan çıkmış ve anastesidoktoru D, A'nın kontrolünü yaptıktan sonra, anestezik ilaçların bulunduğu serumun çıkarılarak hastanın servise alınmasını söylemiştir. Anestezi teknisyeni (T), hastanın serumunu çıkarmayı unutarak hastayı servise göndermiş; servis hemşiresi S ise, serumun içerisinde ilaç olmadığını düşünerek – herhangi bir bilgi olmadığı halde- serumu açmıştır. Anestezik ilacın etkisiyle A'nın solunumu durmuş ve hayatını kaybetmiştir. Bu olay nedeniyle, **anestezi uzmanı D**, anestezi teknisyeni T ve hemşire H, taksirle öldürme suçundan dolayı sorumludur. **Y**

§	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
D										
Y										

Doğru Sayısı:

ERÜ. HUKUK FAKÜLTESİ
2014/2015 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERSİ

PRATİK ÇALIŞMA 1

6 Kasım 2014

Olay 1. Bir markette kasiyer olarak çalışan A, kendisine asgari ücretin altında maaş ödeyen ve yasal çalışma süresinin üzerinde mesai yaptıran patronu B'ye olan kızgınlığı nedeniyle, hakkını almak amacıyla 01.01.2014 tarihinde 100 TL, 15.01.2014 tarihinde 180 TL ve 30.01.2014 tarihinde de 100 TL olmak üzere üç kez patronun bilgi ve rızası bulunmaksızın para almıştır. A'nın ilk eyleminden sonra 10.01.2014 tarihinde yürürlüğe giren kanun hükmüyle ilk olarak hırsızlık suçunun cezası 5 yıldan 2 yıla düşürülmüş; daha sonra da 25.01.2014 tarihinde yürürlüğe giren kanun hükmüyle bu suçun cezası 2 yıldan 7 yıla çıkarılmıştır. Buna göre:

1. A, hırsızlık suçunu ne zaman işlemiş sayılır?

2. A'nın eylemine uygulanacak kanun hangisidir?

Olay 2. Cinsel istismar suçu nedeniyle 2 yıl hapis cezasına mahkum olan ve hüküm anında yürürlükte bulunan infaz yasası uyarınca cezasının 2/3'ünü çektikten sonra koşullu salıverilecek olan B, cezasını çekmekte iken, infaz aşamasında yürürlüğe giren kanun ile, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda koşullu salıverme hükmolunan cezanın ¾'ünün çekilmesi şartına bağlanmış ve infaz aşamasından sonra bu türden hükümlüler hakkında –ilk kez- tıbbi tedavi tedbirinin uygulanması getirilmiştir. Buna göre:

1. İnfaz Kanunu'nda, koşullu salıverme süresine ilişkin olarak yapılan değişiklik, infaz aşamasındaki hükümlü B hakkında uygulanabilir mi?

2. Hükümlü B hakkında, koşullu salıvermeden faydalanması ve ya da infazın tamamlanmasından sonra bu suçlar bakımından "tedavi" güvenlik tedbirinin uygulanabilmesi mümkün müdür? Gerekçenizle birlikte açıklayınız.

Olay 3. Ebola salgınının Türkiye'ye sıçramasının önlenmesi amacıyla İstanbul İl Hıfzıssıhha Kurulu'nun 01.09.2014 tarihli kararı kapsamında "*Ebola virüsü taşıdığından şüphelenilen kimseler ve bu kimseler ile yakın temas içinde bulunan kimseler hakkında rıza aranmaksızın tedaviye tabi tutma ve 21 gün hastanede gözetim altına alma*" tedbirlerinin uygulanmasına karar verilmiştir. 10.09.2014 tarihinde, Güney Sudan'dan İstanbul'a seyahat maksadıyla gelen ve Güney Sudan vatandaşı olan M'nin, İstanbul'da uçaktan indiği sırada ateşinin yükseldiği ve halsizliğinin bulunduğu tespit edildiğinden M hakkında tıbbi gözlem kararı alınmış ve M'nin yanında bulunan koltukta İstanbul'a seyahat eden Türk Vatandaşı T hakkında da tıbbi gözlem kararının uygulanacağının T'ye bildirilmesine rağmen T, sağlık ekiplerinin dalgınlığından faydalanarak İstanbul Atatürk Havalimanı'dan ayrılmıştır. Buna göre, T'nin eylemini Anayasa m. 38, TCK m. 2 ve 195 hükümleri kapsamında değerlendirilerek, T'nin cezalandırılıp cezalandırılamayacağını tartışınız.

Olay 4. Cumhurbaşkanı Y'nin, TBMM'nin açılış konuşmasını yaptığı sırada, kendisine karşı el kol hareketi yapan muhalefet partisi milletvekili Ökkeş Zombicik'e hitaben "*Gelirsem oraya zombi mombi dinlemem, kızdırma beni etek giydirir dolaştırırım meclisteki seni, karı kılıklı tırsık* !" sözlerini söylemiştir. Buna göre:

Anılan sözler nedeniyle Cumhurbaşkanı Y'nin yargılanıp yargılanamayacağını, yargılanabilecek ise hangi şartlar altında yargılanabileceğini gerekçenizle birlikte açıklayınız.

Olay 5. Bir ilaç firmasının Türkiye dağıtıcısı olan T, kış ayında özel bir grip virüsünün yaygınlaşacağını düşünerek, firması tarafından üretilen ve kış aylarında salgın başlayacağını düşündüğü grip virüsüne etkili olan **GripmıripvızgelirR** 1000 mg. isimli ilacı 2013 yılı Eylül ayının başından başlayarak 31 Aralık 2013 tarihine kadar stok yapmış ve piyasaya sürmemiştir. 2014 yılı Ocak ayı itibariyle Türkiye genelinde grip salgını başlamış ve bu salgın sırasında yapılan araştırmalar sonucunda, sadece T'nin stoklamış olduğu ilacın sözü edilen virüs salgınının tedavisinde faydalı olduğu anlaşılmış ve fakat T'nin stoklarında bulunan ilaçlar hastaların tedavisi için yeterli olmadığı, 15 Ocak 2014 tarihinde anlaşılmıştır. Buna göre:

1. Sözü edilen suç (TCK m. 240) hangi tarihte işlenmiş sayılır? Gerekçenizle birlikte açıklayınız.

2. 20 Aralık 2014 tarihinde, TCK m. 240 hükmünün değişitirilerek **ilgili suçun cezasının üst sınırının 2 yıldan 5 yıla çıkarıldığı düşünülür ise,** sözü edilen bu değişiklik T hakkında uygulanabilecek midir?

Olay 6. 01.01.2014 tarihinde, kişisel verileri hukuka aykırı olarak başkasına verme suçunu (TCK m. 136) işleyen fail F hakkında, soruşturma devam ederken 01.06.2014 tarihinde TCK m. 136 hükmü değiştirilmiş ve **1 yıldan 4 yıla kadar hapis cezası** olarak belirlenen yaptırım, **6 aydan 6 yıla kadar hapis cezası** şeklinde değiştirilmiştir ve değişiklik ile, bu tür suçlar re'sen kovuşturulabilir olmaktan çıkarılarak **takibi mağdurun şikayetine bağlı hale getirilmiştir**. 01.06.2014 tarihinde yapılan bu değişiklik ana muhalefet partisi tarafından Anayasa Mahkemesi'ne götürülmüştür. Anayasa Mahkemesi henüz iptal kararı vermeden, 08.08.2014 tarihinde fail F hakkında mahkemece 2 yıl hapis cezası verilmiş ve bu ceza kesinleşmiştir. Cezanın kesinleşmesinden 10 gün sonra da (25.08.2014 tarihinde), Anayasa Mahkemesi, TCK m. 136 hükmünün bütünüyle iptaline karar vermiş ve fakat oluşacak kanun boşluğunu önlemek için, iptal kararının yürürlüğünü 1 Ocak 2015 tarihine kadar geri bırakmıştır. Buna göre (**her soruyu birbirinden bağımsız değerlendirerek**):

1. 01.06.2014 tarihli kanun değişikliği fail F hakkında uygulanabilecek midir?

2. Anayasa Mahkemesi'nin, TCK m. 136 hükmüne ilişkin olarak vermiş olduğu iptal kararı fail F hakkında uygulanabilir mi?

3. 01.10.2014 tarihinde meydana gelen (başka bir olay) ve fail Z tarafından işlenen kişisel verileri hukuka aykırı olarak başkasına verme suçu yönünden**:**

- TCK m. 136 hükmü kapsamında yargılama yapılabilir mi?

- Bu suç yönünden mahkûmiyet kararı verebilir mi?

- Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı bu fail (Z) bir anlam ifade eder mi?

ERÜ. HUKUK FAKÜLTESİ
2014/2015 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERSİ

PRATİK ÇALIŞMA 1

CEVAPLARI
2 Kasım 2014

Olay 1. Bir markette kasiyer olarak çalışan A, kendisine asgari ücretin altında maaş ödeyen ve yasal çalışma süresinin üzerinde mesai yaptıran patronu B'ye olan kızgınlığı nedeniyle, hakkını almak amacıyla 01.01.2014 tarihinde 100 TL, 15.01.2014 tarihinde 180 TL ve 30.01.2014 tarihinde de 100 TL olmak üzere üç kez patronun bilgi ve rızası bulunmaksızın para almıştır. A'nın ilk eyleminden sonra 10.01.2014 tarihinde yürürlüğe giren kanun hükmüyle ilk olarak hırsızlık suçunun cezası 5 yıldan 2 yıla düşürülmüş; daha sonra da 25.01.2014 tarihinde yürürlüğe giren kanun hükmüyle bu suçun cezası 2 yıldan 7 yıla çıkarılmıştır. Buna göre:

1. A, hırsızlık suçunu ne zaman işlemiş sayılır?

Zincirleme suçlarda suç, son suçun işlendiği anda işlenmiş sayılır. (TCK m. 43/1'i ve TCK m. 66/6 ve CMK 12/2).
Olayda verilen hırsızlık suçu, son eylem tarihi olan 30 Ocak 2014 tarihinde işlenmiş sayılır.

2. A'nın eylemine uygulanacak kanun hangisidir?

Olaydaki suç, 30 Ocak 2014 tarihinde işlenmiş sayılacağı için suçun işlendiği tarihte yürürlükte olan kanun (2-7 yıl hapis cezası içeren 25.01.2014 tarihli kanun) dur. 10 Ocak 2014 tarihli kanunun fail hakkında herhangi bir etkisi yoktur.

(Peki, eylem tek bir suç oluştursaydı –zincirleme suç olmasaydı- aradaki kanunun lehe olması halinde nasıl bir uygulama yapılırdı?)

Eğer zincirleme suç olmasaydı, fail bir fiili işledikten sonra sırasıyla lehe ve ondan sonra da aleyhe kanun yürürlüğe girmiş ise, aradaki LEHE kanun kazanılmış hak doğuracağı için ARADAKİ KANUN UYGULANACAKTIR.

Olay 2. Cinsel istismar suçu nedeniyle 2 yıl hapis cezasına mahkum olan ve hüküm anında yürürlükte bulunan infaz yasası uyarınca cezasının 2/3'ünü çektikten sonra koşullu salıverilecek olan B, cezasını çekmekte iken, infaz aşamasında yürürlüğe giren kanun ile, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda koşullu salıverme hükmolunan cezanın ¾'ünün çekilmesi şartına bağlanmış ve infaz aşamasından sonra bu türden hükümlüler hakkında –ilk kez- tıbbi tedavi tedbirinin uygulanması getirilmiştir. Buna göre:

1. İnfaz Kanunu'nda, koşullu salıverme süresine ilişkin olarak yapılan değişiklik, infaz aşamasındaki hükümlü B hakkında uygulanabilir mi?

İnfaz rejimi bakımından, kural derhal uygulama ilkesidir (lehe aleyhe olup olmadığına bakılmaz). Ancak, koşullu salıverme, erteleme ve tekerrür hükümleri söz konusu olduğunda aleyhe kanun geçmişe yürümez. Bu durumda, lehe kanun hükümlüye uygulanırken, aleyhe kanun uygulanmaz. Somut olayda, koşullu salıverme süresinin 2/3'ten, ¾'e çıkarılması aleyhe kanun olduğu için hükümle B hakkında sonraki kanun hükümleri uygulanamaz.

2. Hükümlü B hakkında, koşullu salıvermeden faydalanması ve ya da infazın tamamlanmasından sonra bu suçlar bakımından "tedavi" güvenlik tedbirinin uygulanabilmesi mümkün müdür? Gerekçenizle birlikte açıklayınız.

a. Güvenlik tedbirleri bakımından **EĞER TEDBİR İLK KEZ KONULMUŞ** ise, suçta ve cezada kanunilik ilkesinin zorunlu bir sonucu olarak, kanunilik ve **geçmişe yürüme yasağı** geçerlidir.
Ancak **güvenlik tedbiri kanunda zaten var ise,** sonradan yürürlüğe giren kanun sadece tedbirin uygulanma biçimini değişitiriyor ise (Sonraki kanun tedbirin infaz rejimine ilişkin ise, uygulanma esaslarını değiştiriyor ise) bu kanun DERHAL UYGULANIR.

b. Somut olayda, TEDAVİ güvenlik tedbiri ilk kez getirildiği için, suçta ve cezada kanunilik ilkesi gereği fail eylemi işlediğinde böyle bir tedbir bulunmadığından, hükümlü B hakkında tedavi tedbiri uygulanamaz.

Olay 3. Ebola salgınının Türkiye'ye sıçramasının önlenmesi amacıyla İstanbul İl Hıfzıssıhha Kurulu'nun 01.09.2014 tarihli kararı kapsamında "*Ebola virüsü taşıdığından şüphelenilen kimseler ve bu kimseler ile yakın temas içinde bulunan kimseler hakkında rıza aranmaksızın tedaviye tabi tutma ve 21 gün hastanede gözetim altına alma*" tedbirlerinin uygulanmasına karar verilmiştir. 10.09.2014 tarihinde, Güney Sudan'dan İstanbul'a seyahat maksadıyla gelen ve Güney Sudan vatandaşı olan M'nin, İstanbul'da uçaktan indiği sırada ateşinin yükseldiği ve halsizliğinin bulunduğu tespit edildiğinden M hakkında tıbbi gözlem kararı alınmış ve M'nin yanında bulunan koltukta İstanbul'a seyahat eden Türk Vatandaşı T hakkında da tıbbi gözlem kararının uygulanacağının T'ye bildirilmesine rağmen T, sağlık ekiplerinin dalgınlığından faydalanarak İstanbul Atatürk Havalimanı'dan ayrılmıştır. Buna göre, **T'nin eylemini Anayasa m. 38, TCK m. 2 ve 195 hükümleri kapsamında değerlendirilerek, T'nin cezalandırılıp cezalandırılamayacağını tartışınız.**

TCK m. 195 hükmünde, bulaşıcı hastalıklar için tedbir alma yetkisi İDARİ MERCİLERE bırakılmıştır. Oysa, suçta ve cezada kanunilik ilkesi gereğince, suç sayılan fiil (suçun maddi unsurları) ve ceza mutlaka kanun ile konulmalıdır. TCK m. 195 Anayasa m. 38/1 hükmüne aykırıdır. Bu hüküm için, somut norm denetimi yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne gidilmelidir.

Olay 4. Cumhurbaşkanı Y'nin, TBMM'nin açılış konuşmasını yaptığı sırada, kendisine karşı el kol hareketi yapan muhalefet partisi milletvekili Ökkeş Zombicik'e hitaben "*Gelirsem oraya zombi mombi dinlemem, kızdırma beni etek giydirir dolaştırırım mecliste seni, karı kılıklı tırsık* !" sözlerini söylemiştir. Buna göre:

Anılan sözler nedeniyle Cumhurbaşkanı Y'nin yargılanıp yargılanamayacağını, yargılanabilecek ise hangi şartlar altında yargılanabileceğini gerekçenizle birlikte açıklayınız.

Meclisin açılış konuşmasını yapmak Cumhurbaşkanı'nın görevlerinden sayılmaktadır (Anayasa m. 104/a). Bu konuşma sırasında söylenen söz görev kapsamında işlenmiş bir eylem olduğundan, Cumhurbaşkanı'nın sorumsuzluğu esastır. (Anayasa m. 105). Ancak Cumhurbaşkanı'na tazminat davası açılabilir bu eylemi nedeniyle.

Olay 5. Bir ilaç firmasının Türkiye dağıtıcısı olan T, kış ayında özel bir grip virüsünün yaygınlaşacağını düşünerek, firması tarafından üretilen ve kış aylarında salgın başlayacağını düşündüğü grip virüsüne etkili olan **GripmıripvızgelirR** 1000 mg. isimli ilacı 2013 yılı Eylül ayınının başından başlayarak 31 Aralık 2013 tarihine kadar stok yapmış ve piyasaya sürmemiştir. 2014 yılı Ocak ayı itibariyle Türkiye genelinde grip salgını başlamış ve bu salgın sırasında yapılan araştırmalar sonucunda, sadece T'nin stoklamış olduğu ilacın sözü edilen virüs salgınının tedavisinde faydalı olduğu anlaşılmış ve fakat T'nin stoklarında bulunan ilaçlar hastaların tedavisi için yeterli olmadığı, 15 Ocak 2014 tarihinde anlaşılmıştır. Buna göre:

1. Sözü edilen suç (TCK m. 240) hangi tarihte işlenmiş sayılır? Gerekçenizle birlikte açıklayınız.

Sözü edilen suç tipi objektif cezalandırılabilme şartını içeren bir suç tipidir. Her ne kadar Yargıtay Kararlarına göre, bu tür suçlar cezalandırılabilme şartı gerçekleştiğinde işlenmiş sayılsa da, sözü edilen suçlar stok yapmı tamamladığı andır (31 Aralık 2013). Tipiklik bu anda gerçekleşmektedir. Objektif cezalandırılabilme şartı suçun unsuru olmayıp, cezalandırılabilme ile ilgilidir. Ceza kanunumuza bu türden suçlarda zamanaşımının şartın gerçekleşmesinden itibaren başlayacağına ilişkin hüküm konularak (TCK m. 66/7 hükmüne benzer şekilde) uygulamadaki sorun giderilebilir.

2. 20 Aralık 2014 tarihinde, TCK m. 240 hükmünün değişitirilerek ilgili suçun cezasının üst sınırının 2 yıldan 5 yıla çıkarıldığı düşünülür ise, sözü edilen bu değişiklik T hakkında uygulanabilecek midir?

Cezalandırılabilme şartı içeren bu suç tipi, hareketin yapıldığı anda işlenmiş sayılacağından, sözü edilen kanun değişikliği suç işlendikten sonra (31 Aralık 2014 sonrasında) yürürlüğe giren aleyhe kanundur ve fail hakkında uygulanmaz. (Yargıtay aksi görüştedir.)

Olay 6. 01.01.2014 tarihinde, kişisel verileri hukuka aykırı olarak başkasına verme suçunu (TCK m. 136) işleyen fail F hakkında, soruşturma devam ederken 01.06.2014 tarihinde TCK m. 136 hükmü değiştirilmiş ve **1 yıldan 4 yıla kadar hapis cezası** olarak belirlenen yaptırım, **6 aydan 6 yıla kadar hapis cezası** şeklinde değiştirilmiştir ve değişiklik ile, bu tür suçlar re'sen kovuşturulabilir olmaktan çıkarılarak **takibi mağdurun şikayetine bağlı hale getirilmiştir**. 01.06.2014 tarihinde yapılan bu değişiklik ana muhalefet partisi tarafından Anayasa Mahkemesi'ne götürülmüştür. Anayasa Mahkemesi henüz iptal kararı vermeden, 08.08.2014 tarihinde fail F hakkında mahkemece 2 yıl hapis cezası verilmiş ve bu ceza kesinleşmiştir. Cezanın kesinleşmesinden 10 gün sonra da (25.08.2014 tarihinde), Anayasa Mahkemesi, TCK m. 136 hükmünün bütünüyle iptaline karar vermiş ve fakat oluşacak kanun boşluğunu önlemek için, iptal kararının yürürlüğünü 1 Ocak 2015 tarihine kadar geri bırakmıştır. Buna göre (**her soruyu birbirinden bağımsız değerlendirerek**):

1. 01.06.2014 tarihli kanun değişikliği fail F hakkında uygulanabilecek midir?

İlgili suçun hapis cezası, sonraki kanun ile, 1-4 yıl iken, alt sınırı düşürülmüş ve üst sınırı artırılmıştır. Buna göre, fail hakkında, önceki ve sonraki kanun bir bütün olarak ayrı ayrı uygulanacak ve bir somut ceza tayin edilecektir. Fakat kovuşturma devam ederken mağdurun şikayetinden vazgeçmesi söz konusu ise eğer, bu durumda re'sen kovuşturulan suç, sonraki kanun ile şikayete bağlı hale getirilmiş ise, ikinci kanun lehe kanundur.

Ancak mağdur şikayetten vazgeçmemiş ise, bu yönde bir beyanı bulunmuyor ise, her iki kanun ayrı ayrı uygulanarak ortaya çıkan ceza miktarına göre hangi kanunun uygulanacağı belirlenir.

2. Anayasa Mahkemesi'nin, TCK m. 136 hükmüne ilişkin olarak vermiş olduğu iptal kararı fail F hakkında uygulanabilir mi?

AYM'nin iptal kararları geçmişe yürümeyeceğinden, fail F hakkında kesinleşen hükme bir etkisi yoktur. Ancak, CMK'da değişiklik yapılarak AYM kararlarının yargılamanın yenilenmesi sebebi olarak kabul edilebilmesi gerekmektedir.

3. 01.10.2014 tarihinde meydana gelen (başka bir olay) ve fail Z tarafından işlenen kişisel verileri hukuka aykırı olarak başkasına verme suçu yönünden:

- **TCK m. 136 hükmü kapsamında yargılama yapılabilir mi?**

AYM kararın yürürlüğünü geri bırakıldığından, hüküm henüz yürürlüktedir bu nedenle bu dönem işlenen suça (Z hakkında) yürürlükteki kanun (TCK m. 136) derhal uygulanacaktır.

- **Bu suç yönünden mahkûmiyet kararı verebilir mi?**

Mahkemece, yürürlükte bulunan TCK m. 136 kapsamında hüküm verilebilir. Hüküm yürürlükten kalkmamıştır.

- **Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı bu fail (Z) bir anlam ifade eder mi?**

Ancak hakkaniyet gereği, Anayasa'ya aykırılığı açık olan ve sadece hukuk boşluğunu engellemek adına TBMM ye imkan tanımak için getirilen geri bırakma sebebiyle kişileri bu suçtan mahkum etmek hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz. Bu nedenle, mahkemenin hüküm vermeyip, kararın yayınlanmasını beklemesi gerekmektedir.

ERÜ. HUKUK FAKÜLTESİ
2014/2015 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERSİ

PRATİK ÇALIŞMA
04/12/2014

Olay 1. Pisa kentinde oturan Romollo Ribaldo, işsiz olduğu için intihar etmeye karar vermiş ve bir duvarın üzerine çıkarak başına silah dayamıştır. Romollo'nun eşi, intihara girişen Romollo'yu ikna için olay yerine çağrılmıştır. Olay yerine gelen Laquila, intihar etmemesi için Romollo'yu ikna etmeye çalışmış ve sonunda silahını bırakması konusunda Romollo'yu ikna etmiştir. Polis memurları ve Laquila, **silahı yere bırakması için Romollo'ya yalvarmış** ve Romollo da silahı çatıdan aşağıya bırakmıştır. Yere düşen silah ateş alarak, duvarın üzerinde bulunan ve intihardan vazgeçen Romollo'nun eşi Laquila'ya isabet etmiş ve Laquile hayatını kaybetmiştir. Buna göre, meydana gelen ölüm olayı nedeniyle, Romollo'nun "silahı elden bırakılması" eyleminin ceza hukuku anlamında "*fiil*" sayılıp sayılamayacağını tartışınız.

Olay 2. Letonya ve Litvanya uyrukla (çifte vatandaş) Andris isimli şahsın Türkiye'de işlemiş olduğu, kredi kartı sahteciliği suçundan dolayı Antalya Sulh Ceza Mahkemesinin kararı ile tutuklanıp hakkında Antalya Asliye Ceza Mahkemesine kamu davası açılmıştır. Adı geçen şahsın Letonya Devleti'nde işlemiş olduğu ağır soygun (yağma) suçundan dolayı yargılaması devam ederken, aynı ülke Tukuma Bölge Mahkemesinin 12.03.2003 tarihli müzekkeresi ile tutuklandığı, ilgilinin, bu tutuklama kararı uyarınca uluslararası seviyede aranmakta ve hakkında Letonya hükümeti tarafından iade talebinde bulunulmuştur. Ancak, Letonya hükümetiyle birlikte Litvanya hükümeti de Andris'in kendi ülkesinde kasten öldürme suçuna karıştığından bahisle, Türkiye'den iade talebinde bulunmuştur. Buna göre, Andris'in iade edilip edilemeyeceği ve edilebilecekce şartlarını ve hangi ülkeye iade edilmesi gerektiğini açıklayınız. (Not. Türkiye ile Litvanya arasında suçluların iadesine dair iki taraflı bir anlaşma bulunduğu halde, Letonya ile herhangi bir anlaşma bulunmamaktadır.) (Yargıtay **6. Ceza Dairesi 2006/8782 E., 2007/8971 K. sayılı kararından uyarlanmıştır)**

Olay 3. Rusya Federasyonu Krasnoyarsk Bölge Mahkemesi'nin gıyabi tutuklama kararı ve hakkında Krasnoyarsk Bölge Mahkemesi'ne, Rusya Federasyonu Ceza Kanunu'nun 3. Bölüm 30. madde MB" bendi 159. madde gereğince **ağırlaştırılmış dolandırıcılık suçundan** açılan 63270 sayılı davaya istinaden, Rusya Federasyonu Başsavcılığının 22.06.2005 gün ve 35/3-9-09 nolu yazısı ile iadesi talep edilen P.Grebennikov hakkında, Antalya Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi tarafından "sanığın geri verme talebinde bulunan Rusya Federasyonu'na geri verilmesine" karar verilmiştir. Kararın kesinleşmesinden sonra ve fakat henüz geri verme gerçekleşmeden, P. Grebennikov'un daha önce yapmış olduğu Türk vatandaşlığı başvurusu kabul edilmiş ve P. Grebennikov Türk vatandaşı olmuştur. Buna göre, Antalya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararının TCK ve SİDAS hükümlerine uygun olup olmadığını ve P. Grebennikov'un iade edilip edilemeyeceğini tartışınız. (Yargıtay **11. Ceza Dairesi 2008/531 E., 2008/2710 K**. sayılı kararından uyarlanmıştır.**)**

Olay 4. Türk Hacker Ercan Fındıkoğlu, 2013 yılının Şubat ayında, kurduğu şebekeyle dünya üzerinde 24 ülkedeki banka şubelerinin internet sitelerine saldırmak suretiyle, öncelikle kredi kartı sahiplerinin kart limitlerini sınırsız yapmış ve daha sonra da, Hindistan'ın Bangalore şehrinde bir bilişim firması kurmak suretiyle müşterilerin kredi kartlarının şifrelerini ile geçirmiş ve kredi kartlarını özel cihazlar kullanmak suretiyle yeniden üretmiştir. Daha sonra, içlerinde **Türkiye'nin de bulunduğu pek çok ülkede,** kurduğu çete üyeleri ile aynı anda harekete geçerek kopyaladığı kredi kartları marifetiyle **bankamatiklerden yüklü miktarda para çekerek** 40 milyon dolar çıkar sağlamıştır. Ercan Fındıkoğlu Aralık 2013'te Almanya Frankfurt havalimanında yakalanmıştır. Olayın ortaya çıkması üzerine ABD ve Türkiye, Fındıkoğlu'nun iadesini talep etmiş ve fakat Frankfurt Eyalet Mahkemesi Fındıkoğlu'nun, halen idam cezasını uygulayan ABD'ye –koşulsuz- iadesine karar vermiştir. Buna göre, E. Fındıkoğlu'nun Türkiye'ye iade edilip edilemeyeceğini TCK yönünden; ABD'ye iade edilmesi yöündeki kararın SİDAS hükümlerini nazara alarak tartışınız. (Not. Almanya, hem Türkiye ile hem de ABD ile suçluların iadesine dair anlaşma akdetmiştir.) (Kaynak **www.hurriyet.com.tr/haber?id=27693969. Erişim Tarihi 03.12.2014)**

Tahlil Edilecek Yargıtay Kararı

T.C.
YARGITAY
CEZA GENEL KURULU
E. 2013/13-7
K. 2013/535
T. 26.11.2013

• HIRSIZLIK SUÇUNA TEŞEBBÜS (Sanığın Mağdurlara Ait Kabanların Cebinden İki Adet Cep Telefonunu Çaldığı - İnşaattan Çıkmak İsterken Yakalandığı/Tek Bir Fiilden Bahsedilemeyeceği/Her Mağdura Karşı İşlenen Hırsızlık Suçuna Teşebbüsten Ayrı Ayrı Mahkûmiyet Hükmü Kurulmasında Bir İsabetsizlik Bulunmadığı)
• ZİNCİRLEME SUÇ (İki Ayrı Mağdurun Cep Telefonlarının Çalınmaya Teşebbüs Edilmesi Nedeniyle Tek Bir Fiilden Bahsedilemeyeceği - Zincirleme Suç Hükümlerinin Uygulanamayacağı/Hırsızlık Suçuna Teşebbüs)
• HUKUKİ ANLAMDA TEK BİR FİİL (Sanığın İnşaatta İşçilerin Elbiselerinin Bulunduğu Yere Girerek Mağdurlara Ait Kabanların Cebinden İki Adet Cep Telefonunu Çaldığı ve İnşaattan Çıkmak İsterken Yakalandığı/Eylemin Gerçekleştirilme Şekli İtibarıyla da Hukuki Anlamda Tek Bir Fiilin Söz Konusu Olmadığı - Hırsızlık Suçuna Teşebbüs)
• TEŞEBBÜS (Hırsızlık - Sanığın Mağdurlara Ait Kabanların Cebinden İki Adet Cep Telefonunu Çaldığı - İnşaattan Çıkmak İsterken Yakalandığı/Tek Bir Fiilden Bahsedilemeyeceği/Her Mağdura Karşı İşlenen Hırsızlık Suçuna Teşebbüsten Ayrı Ayrı Mahkumiyet Hükmü Kurulacağı)

5237/m.35,43

ÖZET : Uyuşmazlık; iki ayrı mağdurun kabanlarının cebinden cep telefonlarını çalmaya teşebbüs eden sanık hakkında, iki ayrı hırsızlık suçuna teşebbüsten mi hüküm kurulması, yoksa 5237 Sayılı T.C.K.nun43/2. maddesi uyarınca zincirleme suç hükümlerinin mi uygulanması gerektiğinin belirlenmesine ilişkindir. Sanığın yapımı süren Banka inşaatında işçilerin elbiselerinin bulunduğu yere girerek mağdurlara ait kabanların cebinden iki adet cep telefonunu çaldığı, inşaattan çıkmak isterken yakalandığı olayda, iki ayrı mağdurun cep telefonlarının çalınmaya teşebbüs edilmesi nedeniyle, tek bir fiilden bahsedilemeyeceği, kaldı ki eylemin gerçekleştirilme şekli itibarıyla da hukuki anlamda tek bir fiilin söz konusu olmadığı anlaşıldığından, yerel mahkemece sanık hakkında her bir mağdura karşı işlenen hırsızlık suçuna teşebbüsten ayrı ayrı mahkumiyet hükmü kurulmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır. Bu nedenle, Özel Dairece yerel mahkeme hükmünün sanık hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiğinden bahisle bozulması yerinde değildir.

DAVA : Hırsızlık suçuna teşebbüsten sanık H. A.'nın 5237 Sayılı T.C.K.nun 141/1, 35/2, 62 ve 53. maddeleri uyarınca mağdur sayısınca uygulama yapılmak suretiyle 2 kez 3 ay 10 gün hapis cezasıyla cezalandırılmasına ve hak yoksunluğuna ilişkin, Orhangazi Asliye Ceza Mahkemesince verilen 10.5.2007 gün ve 49-194 Sayılı hükmün sanık müdafii tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 13. Ceza Dairesince 21.6.2012 gün ve 12923-14584 sayı ile;

"... Sanığın, Gölcük 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 13.9.2006 kesinleşme tarihli 2005/103 E. ve 2006/375 Sayılı Kararla tekerrüre esas hırsızlık suçundan erteli eski hükümlülüğü bulunduğu ve koşulları oluştuğu halde, hakkında 5237 Sayılı T.C.K.nun 58. maddesinin uygulanmaması, karşı temyiz olmadığından bozma nedeni yapılmamıştır.

Hareketin tekliğiyle fiilin tekliği kavramlarının aynı olmadığı, somut olayda inşaatta şikayetçi işçilerin soyunduğu bölümde bulunan iki ayrı kabanın cebinden şikayetçilere ait iki adet cep telefonunun çalınması olayında, hırsızlık suçunun iki ayrı kişiye karşı tek bir fiille işlendiğinin anlaşılması karşısında, 5237 Sayılı T.C.K.nın 141/1 ve 43/2. maddesinin uygulanması yerine yazılı şekilde karar verilmesi...",

İsabetsizliğinden bozulmasına oy çokluğuyla karar verilmiş,

Daire Başkanı İ. R. C. ve Daire Üyesi M. H. B.; "... sanık, şikayetçi işçilerin soyunma odası olarak kullandıkları bölümde bulunan iki ayrı montun cebinden iki ayrı şikayetçiye ait cep telefonlarını çalmıştır. Sanığın savunmasından ve dosya kapsamından telefonların değişik mağdurlara ait olduğunu bildiği anlaşılmakta ve her mağdura yönelik fiillerini, bulduğu fırsattan yararlanarak ayrı ve yeni bir kararla gerçekleştirmektedir. Olayın akışına ve dosya içeriğine göre fiiller arasında subjektif bir bağlantı, dolayısıyla aynı suç işleme kararı bulunmamaktadır. Zaten T.C.K.nın 43/1. maddesindeki 'aynı mağdur' kavramından burada zincirleme suç hükümlerinin uygulanamayacağı açıkça anlaşılmaktadır. Her bir mağdurun cep telefonunun alınması ayrı bir fiil ve neticeyi oluşturduğundan yani ortada birden çok fiil ve birden çok suç bulunduğundan mağdur sayısınca suç oluşacağından T.C.K.nın 43/2. maddesindeki aynı nevi fikri içtima hükümlerinin de uygulanması mümkün değildir" düşüncesiyle karşıoy kullanmışlardır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ise 18.8.2012 gün ve 291135 sayı ile;

"... Somut olayımızda cep telefonlarının farklı kişilere ait olduğunun sanık tarafından bilindiği bizzat kendisi tarafından beyan edilmiştir. Burada tek hareketten söz edilemez. Zira ayrı iki parkanın cebinden iki ayrı telefon alınmıştır. İki ayrı kişinin zilyetliğine iradeleri dışında son verilmiştir. İki ayrı hareketle iki ayrı neticeyi nedensellik bağıyla bağlayan iki fiil işlenmiştir. Dolayısıyla T.C.K.nun 43/2. maddesinin uygulama koşullarının gerçekleşmediği tartışmayı gerektirmeyecek kadar açıktır. Yargıtay Yüksek 13. Ceza Dairesinin itiraza konu uyuşmazlıktaki "Hareketin tekliğiyle fiilin tekliği kavramlarının aynı olmadığı yönündeki sayın çoğunluğunun görüşünün incelemeye konu eyleme uymadığı gibi ayrıca gerek teoride gerek uygulamada benimsenen görüşlere de aykırıdır. Özellikle Yargıtay Yüksek Ceza Genel Kurulunun yukarda örnek olarak anlatılan 1. içtihadında vurgulandığı üzere hareketin doğal anlamda tekliğiyle fiilin tekliğinin aynı kavramlar olmamasına karşın, hareketin hukuksal anlamda tekliğiyle fiilin tekliği aynı kavramlardır. Bir başka deyişle çeşitli hareketlere, hukuksal anlamda tek bir sonuç bağlanabiliyorsa, burada artık fiilin tekliğinden söz edilmesi gerekir. Zira fiil suçun iki unsurundan birisi olan hareketle 2. unsur olan neticeyi

nedensellik bağlıyla bağlayan suçun maddi unsurudur. Bir taraftan hareketin hukuksal sonucunun tek olduğu kabul edilirken, hareketin neticeyle bağlanması olarak adlandırılan fiilinçokluğundan söz edilemez. Durumun daha iye anlaşılabilmesi somut olayımızın aksine bir örnek vermek gerekirse, örneğin her iki mağdura da ait olmayan ayrı bir kutu içerisinde bulunan ve ayrı kişilere ait olduğu sanık tarafından bilinen iki ayrı telefonunun kutuyla birlikte alınması halinde, 5237 s. yasaya göre hırsızlık suçunda korunan hukuki yarar zilyetlik olduğu için iki telefonun bulunduğu kutunun tek kişinin zilyetliği altında olmaması durumunda T.C.K.nun 43/2. maddesinin uygulama olanağı tartışılabilirdi. Yargıtay Yüksek 13. Ceza Dairesinin oyçokluğuyla verdiği kararın gerek teoride benimsenen görüşlere gerekse Yargıtay Yüksek Ceza Genel Kurulunun benzer olaylardaki içtihatlarına aykırı olduğu gibi Yüksek Yargıtayın farklı dairelerinden benzer olaylarda verilen pek çok içtihada da aykırı olacağı kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkacaktır...",
Görüşüyle itiraz kanun yoluna başvurarak, Özel Daire bozma kararının kaldırılmasına, mağdurlara karşı işlenen hırsızlık suçundan dolayı kurulan mahkumiyet hükümlerinin, tekerrüre esas hükümlülüğü bulunan sanık hakkında T.C.K.nun 58. maddesinin uygulanmamasının eleştirilmek suretiyle onamasına karar verilmesi isteminde bulunmuştur.
C.M.K.nun 308. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 13. Ceza Dairesince 1.11.2012 gün ve 18289-22757 sayı ile, oyçokluğuyla itirazın yerinde görülmediğinden bahisle Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır:
KARAR : İtirazın kapsamına göre inceleme mağdurlar A. D. ve S. S.'ya karşı işlenen hırsızlık suçuna teşebbüs ile sınırlı olarak yapılmıştır.
Eylemin sübutuna dair bir uyuşmazlık ve bu kabulde dosya içeriği itibarıyla da herhangi bir isabetsizlik bulunmayan somut olayda, Özel Daire çoğunluğuyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; iki ayrı mağdurun kabanlarının cebinden cep telefonlarını çalmaya teşebbüs eden sanık hakkında, iki ayrı hırsızlık suçuna teşebbüsten mi hüküm kurulması, yoksa 5237 Sayılı T.C.K.nun 43/2. maddesi uyarınca zincirleme suç hükümlerinin mi uygulanması gerektiğinin belirlenmesine ilişkindir.
İncelenen dosya kapsamından;
Sanığın suç tarihinde Orhangazi İlçesinde bulunan Vakfıkebir isimli ekmek fırınında çalışan işçilerin soyunma odasına girerek İ. A.'a ait elbiseden 18 Lirayı çaldığı, daha sonra yapımı süren Ziraat Bankası inşaatında işçilerin elbiselerinin bulunduğu yere girerek mağdurlara ait kabanların cebinden iki adet Nokia marka cep telefonunu çaldığı, inşaattan çıkmak isterken yakalandığı anlaşılmaktadır.
5237 Sayılı T.C.K.na hakim olan ilke gerçek içtima olduğundan, bunun sonucu olarak, "kaç fiil varsa o kadar suç, kaç suç varsa o kadar ceza" söz konusu olacaktır. Nitekim bu husus Adalet Komisyonu raporunda da; "Ceza hukukunun temel kurallarından birisi, 'kaç fiil varsa o kadar suç, kaç suç varsa o kadar ceza vardır' şeklinde ifade edilmektedir. Bunun istisnaları, suçların içtimaı bölümünde belirlenmiştir. Bu istisnalar dışında, işlenen her bir suçla ilgili olarak ayrı ayrı cezaya hükmedilecektir. Böylece verilen her bir ceza, bağımsızlığını koruyacaktır" şeklinde ifade edilmiştir. Bu kuralın istisnalarına ise, 5237 Sayılı T.C.K.nun "suçların içtimaı" bölümünde, 42 (bileşik suç), 43 (zincirleme suç) ve 44. (fikri içtima) maddelerinde yer verilmiştir.
Zincirleme suç, 765 Sayılı T.C.K.nun 80. maddesinde; "Bir suç işlemek kararının icrası cümlesinden olarak kanunun aynı hükmünün bir kaç defa ihlal edilmesi, muhtelif zamanlarda vaki olsa bile bir suç sayılır. Fakat bundan dolayı terettüp edecek ceza altıda birden yarıya kadar artırılır" şeklinde düzenlenmiştir. Buna karşın 5237 Sayılı T.C.K.nun 43. maddesinin ilk fıkrasında; "Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekliyle daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır" biçiminde zincirleme suç düzenlemesine yer verilmiş, 2. fıkrasında; "Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, 1. fıkra hükmü uygulanır" denilmek suretiyle aynı neviden fikri içtima kurumu hüküm altına alınmış, 3. fıkrasında ise; "Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, ... ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz" düzenlemesiyle zincirleme suç ve aynı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanamayacağı suçlar belirtilmiştir.
5237 Sayılı T.C.K.nun 43/1. maddesi uyarınca zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi için;
a-) Aynı suçun değişik zamanlarda birden fazla işlenmesi,
b-) İşlenen suçların mağdurlarının aynı kişi olması,
c-) Bu suçların aynı suç işleme kararı altında işlenmesi gerekmektedir.
T.C.K.nun 43/1. maddesi düzenlemesinden anlaşılacağı üzere zincirleme suç hükümlerinin uygulandığı hallerde aslında işlenmiş birden fazla suç olmasına karşın, fail bu suçların her birinden ayrı ayrı cezalandırılmamakta, buna karşın bir suçtan verilen ceza belirli bir miktarda arttırılmaktadır.
Zincirleme suça dair bu genel açıklamalardan sonra öğretide aynı neviden fikri içtima olarak tanımlanan T.C.K.nun 43. maddesinin 2. fıkrasının da değerlendirilmesi gerekmektedir.
T.C.K.nun 43. maddesinin 2. fıkrası; "Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, 1. fıkra hükmü uygulanır" hükmünü içermekte olup, zincirleme suçtan farklı bir müessese olan ve aynı neviden fikri içtima olarak kabul edilen bu durumda, fiil yani hareket tektir ve bu fiille aynı suç birden fazla kişiye karşı işlenmektedir. Burada, hareket tek olduğu için, fail hakkında bir cezaya hükmolunacağı, ancak bu cezanın kanunun 43/1. maddesine göre artırılacağı öngörülmüştür.
Ancak burada kastedilen, fiil ya da hareketin, doğal anlamda değil hukuki anlamda tekliğidir. Bazen suçların işlenmesi sırasında doğal olarak birden fazla hareket yapılmakta ise de, ortaya konulan bu davranışlar suçun kanuni tanımında yer

alan hukuki anlamdaki "tek bir fiili" oluşturmaktadır. Örneğin; failin mağduru birden fazla yumruk ve tekme vurmak suretiyle yaralaması, yalan tanıklık yapan failin birden fazla beyanda bulunması, kasten öldürme fiilinin herbiri tek başına öldürücü nitelikte 5 bıçak darbesiyle işlenmesi vb gibi, **Bazı suç tiplerinde ise, kanundaki tanımda belirtilen birbirinin alternatifi olan birden fazla hareketin gerçekleştirilme- siyle suç işlenebilmektedir**. Öğretide "seçimlik hareketli suçlar" olarak isimlendirilen bu suç tiplerinde, sayılan seçimlik hareketlerin herhangi birisinin gerçekleştirilmesi suçun oluşumu açısından yeterlidir. Belirtilen seçimlik hareketlerden birkaçının ya da tamamının yapılması halinde de birden fazla suç değil, tek suç oluşacaktır. **Ancak seçimlik hareketli suçtan sözedebilmek için kanunda sayılan seçimlik hareketlerin aynı konuya dair olması gerekmektedir**. (İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. bası, Ankara, 2013, s.165 vd.; M. Koca-İ. Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. bası, Ankara, 2013, s.113 vd.)

5237 T.C.K.nda bazı suçlarda özel olarak aynı neviden fikri içtima hükmüne yer verilmiştir. Örneğin; belirsiz sayıda kişilerin sağlığını bozmak amacıyla ve bu amacı gerçekleştirmeye elverişli olacak surette, radyasyona tabi tutulması halinde, radyasyon yayma suçunun temel şekline nazaran daha ağır ceza öngörülmüştür (T.C.K.nun 172/2. md.). Bu suçlar için özel bir aynı neviden fikri içtima kuralı öngörülmüş olduğundan, ayrıca T.C.K.nun 43/2. maddesi uyarınca cezanın arttırılması yoluna gidilmeyecektir.

Aynı neviden fikri içtimadan söz edilebilmesi için;

1-) Hareket ya da fiilin hukuki anlamda tek olması,

2-) Birden fazla suçun işlenmiş olması,

3-) İşlenen birden fazla suçun "aynı suç" olması,

4-) Bu suçların mağdurlarının farklı olması gerekmektedir.

Bu dört şart birlikte gerçekleştiğinde, faile tek ceza verilecek, ancak bu ceza artırılacaktır. Örneğin; bir sözle birden çok kişiye karşı cinsel tacizde bulunulması, bir mektupla birden çok kişiye hakaret edilmesi, bir odada bulunan çok sayıda kişinin üzerine kapının kilitlenmesi suretiyle hürriyetlerinden yoksun kılınmaları, içerisinde beş kişiye ait cüzdanların bulunduğu çantanın çalınması hallerinde aynı neviden fikri içtima söz konusu olup, T.C.K.nun 43/2. maddesi uyarınca uygulama yapılması gerekmektedir.

Askeri Yargıtay Daireler Kurulunun 19.4.2007 gün ve 38-35 Sayılı kararında da; "Sanık, çaldığı eşyaların farklı arkadaşlarına ait olduğunu, olay öncesinde özellikle bilmekte olduğundan, mağdurlara ait eşyaların aynı valizlikte bulunması, sanığa atılı suçlara tek bir fiil niteliği kazandırmayıp, her bir mağdura yönelik eyleminin bağımsız birer arkadaşının eşyasını çalmak suçunu oluşturduğu" sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bilgiler ışığında uyuşmazlık konusu değerlendirildiğinde;

Sanığın yapımı süren Ziraat Bankası inşaatında işçilerin elbiselerinin bulunduğu yere girerek mağdurlara ait kabanların cebinden iki adet cep telefonunu çaldığı, inşaattan çıkmak isterken yakalandığı olayda, iki ayrı mağdurun cep telefonlarının çalınmaya teşebbüs edilmesi nedeniyle, **tek bir fiilden bahsedilemeyeceği, kaldı ki eylemin gerçekleştirilme şekli itibarıyla da hukuki anlamda tek bir fiilin söz konusu olmadığı anlaşıldığından**, yerel mahkemece sanık hakkında her bir mağdura karşı işlenen hırsızlık suçuna teşebbüsten ayrı ayrı mahkumiyet hükmü kurulmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

Bu nedenle, Özel Dairece yerel mahkeme hükmünün sanık hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiğinden bahisle bozulması yerinde değildir.

Diğer yönden, şartlarının oluşmasına karşın sanık hakkında T.C.K.nun 58. maddesinin uygulanmamasıyla sanığın T.C.K.nun 53. maddesinin 2. fıkrası uyarınca hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar aynı maddenin 1. fıkrasında öngörülen hakları kullanmaktan yoksun kılınmasına, aynı maddenin 3. fıkrası uyarınca da kendi alt soyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayyımlık yetkileri açısından, söz konusu yasaklamanın şartla salıverilen sanık hakkında uygulanmamasına karar verilmesi gerekirken, "T.C.K.nun 53. maddesindeki a, b, c ve d bentlerindeki haklarından yoksun bırakılmasına" karar verilmesi yasaya aykırıdır. Ancak tekerrür hükümlerinin uygulanmamasının aleyhe temyiz olmaması sebebiyle eleştiri konusu yapılması, T.C.K.nun 53. maddesinin uygulanmasıyla ilgili aykırılığının ise 1412 Sayılı C.M.U.K.nun 5320 Sayılı Kanunun 8. maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan 322. maddesi uyarınca Ceza Genel Kurulu tarafından düzeltilmesi mümkündür.

Bu itibarla, itirazın kabulüne ve Özel Dairenin bozma kararının kaldırılmasına, yerel mahkemece mağdurlar A. D. ve S. S.'ya karşı işlenen hırsızlık suçuna teşebbüs sebebiyle kurulan mahkumiyet hükümlerinin şartlarının oluşmasına karşın sanık hakkında T.C.K.nun 58. maddesinin uygulanmamasının eleştirilmesi ve T.C.K.nun 53. maddesinin uygulanmasındaki aykırılığın düzeltilmesi suretiyle onanmasına karar verilmelidir.

PRATİK ÇALIŞMA 2

OLAY I : Antalya'ya tatil yapmak amacıyla gelen Alman vatandaşı A, sahilde güneşlenirken Fransız vatandaşı bayan F'ye aşık olmuş ve tanışarak evlenmeye karar veren ikili Almanya'ya gidip oraya yerleşmiştir. Bir akşam eve erken gelen A, karısı F'nin telefonda başka bir erkekle samimi şekilde konuştuğunu fark etmiş, bunun üzerine gece F'nin telefonunu gizlice karıştırırken F'nin Türkiye'de bulunan ve Antalya'da bir restoranda çalışan İngiliz vatandaşı M'ye aşk mesajları attığını görmüştür. Çok sinirlenen A, önce F'nin telefonundan M'ye mesaj atarak "karımı elimden alan aşağılık herif, bekle beni seni öldürmeye geliyorum" diye mesaj atmış daha sonra mutfaktan aldığı bıçakla uyuyan F'yi öldürmüş ve hem yakalanmamak hem de yuvasının dağılmasına sebebiyet verdiğini düşündüğü M'yi öldürmek için bir yolunu bulup Türkiye gelmiştir. A'nın attığı mesajı gören M, çok korkmuş durumu yetkili makamlara bildirmiştir. Bunun üzerine harekete geçen kolluk kuvvetleri A'yı havaalanına iner inmez yakalamıştır.

SORU 1) A'nın M'ye karşı işlediği tehdit ve hakaret suçları açısından geri verilip verilemeyeceğini tartışınız.

SORU 2) A'nın F'yi öldürmesi fiili bakımından geri verilip verilemeyeceğini tartışınız. Eğer geri verilebileceği kabul edilirse A ne zaman iade edilecektir? İade kararını kim nasıl verecektir?

Soru 3) F'nin öldürülmesi fiili bakımından TCK'nın yer bakımından uygulanmasına ilişkin kurallar dikkate alındığında, A'nın herhangi bir şekilde Türkiye'de yargılanma ihtimali var mıdır? Varsa buna imkan veren ilke ve şartları hakkında bilgi veriniz?

OLAY II : Lise çağlarından beri siyasete atılmak isteyen A, bu emelini gerçekleştirmiş ve milletvekili seçilmiştir. Çocukluğunda karşı karşıya kaldığı kötü bir şaka nedeniyle A, 2010 yılında TBMM'ye **"insanlara kötü ve iğrenç şaka yapmanın 5 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına"** dair bir kanun teklifi sunmuştur.

Soru: TBMM'nin bu kanun teklifini nasıl değerlendirmesi gerektiğini Ceza Hukuku'na ilişkin bilgileriniz çerçevesinde değerlendiriniz.

OLAY III. : İngiliz vatandaşı İ, Londra'da çalıştığı marketin sahibi L ile tartışmış ve L'nin kendisini işten kovması üzerine onu öldürmeye karar vermiştir. Bir gece bütün işçiler evlerine gittikten sonra arka kapıdan işyerine giren İ, para sayma makinasıyla para sayan L'ye 12 kez ateş ederek öldürmüş ve paraları da alıp Türkiye'ye kaçmıştır. İ, Türkiye'de yaptığı araştırmalar neticesinde babası B'nin Türk vatandaşı olması sebebiyle Türk vatandaşlığına geçebileceğini öğrenmiş ve Türk vatandaşlığını kazanmak için ilgili makamlara başvurmuş ve neticede Türk vatandaşı olmuştur. Bu arada olayla ilgili soruşturma başlatan İngiliz makamlar failin Türkiye'ye kaçan İ olduğunu anlamış ve iadesini talep etmiştir.

Soru 1. Mevcut olay itibariyle İ'nin İngiliz makamlarına iade edilip edilmeyeceğini belirtiniz.

Soru 2. İ'nin öldürdüğü kişinin L değil de İngiltere Başbakanı olması durumunda iade edilip edilemeyeceğini tartışınız.

Soru 3. İngiltere'de kasten öldürmenin ölüm cezasıyla (idam) cezalandırıldığı farzedildiğinde İ'nin iadesi mümkün müdür?

OLAY IV : Uzun yıllardır Türkiye'de yaşayan İsveç vatandaşı A ile İngiliz vatandaşı B, İstanbul'da İlkem Medikal ve Sağlık Malzemeleri Limited şirketini(İMSM) kurarak Suriye'deki bazı şirketlere sağlık malzemeleri satmaya başlamıştır. Yine bir Suriye firması ile yapılan anlaşma neticesinde İMSM şirketi yetkilileri malzemeleri Suriye'ye götürecek tıra sağlık gereçlerini yüklemiş, Türkiye ile Suriye arasında yaşanan anlaşmazlıkla sebebiyle malzemeleri götüren tır Suriye sınırına geçtikten sonra Suriye hükümeti yanlısı bazı kişiler Şoför uyurken tırı ve dolayısıyla içindeki malzemeleri yakmıştır. Daha sonra Suriye Hükümeti'nin politikalarını beğenmeyen bu kişiler kaçarak Türkiye'ye gelmiştir.

SORU : Olaya verilen bilgilere göre bu kişilerin Türkiye'de yargılanıp yargılanamayacağın ve eğer yargılanabileceklerse Suriye Ceza Kanunu'nun göz önünde bulundurulup bulundurulamayacağını belirtiniz.

OLAY V. Ankara plakalı bir özel otomobilde uyuşturucu taşındığı ihbarını alan polisler, 06…651 plakalı aracı durdurmuştur. Aracın sürücüsü aracın Niğde Milletvekili A.B'ye ait olduğunu beyan etmiş ve araç tescil belgesini sunmuştur. Ancak ihbarın somut bulgularla desteklendiği gerekçesiyle aracın bagajında arama yapılmış ve gizli bölmede 2 kg. esrar maddesine[1] rastlanılmıştır.

Buna göre:

Soru 1. Milletvekiline ait olan otomobilde arama işleminin yapılıp yapılamayacağını,

Soru 2. Araçta bulunan uyuşturucu madde sebebiyle milletvekili A.B'nin yargılanıp yargılanamayacağını ve bu yargılama yapılabilir ise, bu yargılamanın şartlarını,

Soru 3. Aracı kullanan kişinin milletvekili A.B olması durumunda aracın aranıp aranamayacağı ve milletvekili A.B'nin dokunulmazlıktan faydalanıp faydalanamayacağını tartışınız?

OLAY VI. Cumhurbaşkanlığı seçimi sırasında TBMM'de yapılan görüşmeler sırasında milletvekilleri arasında tartışma çıkmış ve kürsüde konuşma yapan Ordu Milletvekili K.M, kendisine söz atan milletvekili A.T'ye yönelik olarak, "**bu aşağılık ve ezik politikadan vazgeçin, milletin has evladı olun, zekânızın varlığını bize gösterin**!" ifadelerini kullanmıştır. Bu sözler üzerine A.T. konuşma yapan K.M'ye yönelik olarak, "Bana hakaret edemezsin" diyerek elindeki TCK Kitapçığını K.M'ye fırlatmış. Kitapçık K.M.'nin başına isabet etmiş ve K.M. yer düşmüştür. Kronik kalp hastası olan K.M. hastaneye kaldırılmış ve geçirdiği kalp krizi nedeniyle hastanede yaşamını yitirmiştir[2].

Buna göre,

Soru 1. Milletvekili K.M'nin eyleminin yasama sorumsuzluğu kapsamında olup olmadığını,

Soru 2. K.M.'nin eylemi yasama sorumsuzluğu kapsamında ise bu eylem sebebiyle K.M.'nin cezalandırılmamasının hukuka uygunluk sebebi olup olmadığını ve bu eylem sebebiyle tazminat yükümlülüğünün bulunup bulunmadığını,

Soru 3. Fail milletvekili A.T'nin eyleminin yasama sorumsuzluğu kapsamında olup olmadığını ve eğer yasama sorumsuzluğu kapsamında değil ise yargılanıp yargılanamayacağını tartışınız. A.T. yargılanabilecek ise hangi şartlar da yargılanabileceğini tartışınız.

[1] TCK m. 188/1 ve 4. Fıkra hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, ticari amaçla esrar maddesinin alınması, satılması veya bulundurulması ya da depolanması eylemi bakımından 10 yıldan 20 yıla kadar hapis cezası verilebilmektedir.

[2] Taksirle öldürme suçu sebebiyle TCK m. 85 uyarınca 2 yıldan 6 yıla kadar hapis cezası verilebilmektedir.

ERÜ. HUKUK FAKÜLTESİ
2014/2015 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERSİ

PRATİK ÇALIŞMA
04/12/2014

Olay 1. Pisa kentinde oturan Romollo Ribaldo, işsiz olduğu için intihar etmeye karar vermiş ve bir duvarın üzerine çıkarak başına silah dayamıştır. Romollo'nun eşi, intihara girişen Romollo'yu ikna için olay yerine çağrılmıştır. Olay yerine gelen Laquila, intihar etmemesi için Romollo'yu ikna etmeye çalışmış ve sonunda silahını bırakması konusunda Romollo'yu ikna etmiştir. Polis memurları ve Laquila, **silahı yere bırakması için Romollo'ya yalvarmış** ve Romollo da silahı çatıdan aşağıya bırakmıştır. Yere düşen silah ateş alarak, duvarın üzerinde bulunan ve intihardan vazgeçen Romollo'nun eşi Laquila'ya isabet etmiş ve Laquile hayatını kaybetmiştir. Buna göre, meydana gelen ölüm olayı nedeniyle, Romollo'nun "silahı elden bırakılması" eyleminin ceza hukuku anlamında "*fiil*" sayılıp sayılamayacağını tartışınız.

Olay 2. Letonya ve Litvanya uyrukla (çifte vatandaş) Andris isimli şahsın Türkiye'de işlemiş olduğu, kredi kartı sahteciliği suçundan dolayı Antalya Sulh Ceza Mahkemesinin kararı ile tutuklanıp hakkında Antalya Asliye Ceza Mahkemesine kamu davası açılmıştır. Adı geçen şahsın Letonya Devleti'nde işlemiş olduğu ağır soygun (yağma) suçundan dolayı yargılaması devam ederken, aynı ülke Tukuma Bölge Mahkemesinin 12.03.2003 tarihli müzekkeresi ile tutuklandığı, ilgilinin, bu tutuklama kararı uyarınca uluslararası seviyede aranmakta ve hakkında Letonya hükümeti tarafından iade talebinde bulunulmuştur. Ancak, Letonya hükümetiyle birlikte Litvanya hükümeti de Andris'in kendi ülkesinde kasten öldürme suçuna karıştığından bahisle, Türkiye'den iade talebinde bulunmuştur. Buna göre, Andris'in iade edilip edilemeyeceği ve edilebilecekce şartlarını ve hangi ülkeye iade edilmesi gerektiğini açıklayınız. (Not. Türkiye ile Litvanya arasında suçluların iadesine dair iki taraflı bir anlaşma bulunduğu halde, Letonya ile herhangi bir anlaşma bulunmamaktadır.) (Yargıtay **6. Ceza Dairesi 2006/8782 E., 2007/8971 K. sayılı kararından uyarlanmıştır)**

Olay 3. Rusya Federasyonu Krasnoyarsk Bölge Mahkemesi'nin gıyabi tutuklama kararı ve hakkında Krasnoyarsk Bölge Mahkemesi'ne, Rusya Federasyonu Ceza Kanunu'nun 3. Bölüm 30. madde MB" bendi 159. madde gereğince **ağırlaştırılmış dolandırıcılık suçundan** açılan 63270 sayılı davaya istinaden, Rusya Federasyonu Başsavcılığının 22.06.2005 gün ve 35/3-9-09 nolu yazısı ile iadesi talep edilen P.Grebennikov hakkında, Antalya Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi tarafından "sanığın geri verme talebinde bulunan Rusya Federasyonu'na geri verilmesine" karar verilmiştir. Kararın kesinleşmesinden sonra ve fakat henüz geri verme gerçekleşmeden, P. Grebennikov'un daha önce yapmış olduğu Türk vatandaşlığı başvurusu kabul edilmiş ve P. Grebennikov Türk vatandaşı olmuştur. Buna göre, Antalya 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararının TCK ve SİDAS hükümlerine uygun olup olmadığını ve P. Grebennikov'un iade edilip edilemeyeceğini tartışınız. (Yargıtay **11. Ceza Dairesi 2008/531 E., 2008/2710 K**. sayılı kararından uyarlanmıştır.**)**

Olay 4. Türk Hacker Ercan Fındıkoğlu, 2013 yılının Şubat ayında, kurduğu şebekeyle dünya üzerinde 24 ülkedeki banka şubelerinin internet sitelerine saldırmak suretiyle, öncelikle kredi kartı sahiplerinin kart limitlerini sınırsız yapmış ve daha sonra da, Hindistan'ın Bangalore şehrinde bir bilişim firması kurmak suretiyle müşterilerin kredi kartlarının şifrelerini ile geçirmiş ve kredi kartlarını özel cihazlar kullanmak suretiyle yeniden üretmiştir. Daha sonra, içlerinde **Türkiye'nin de bulunduğu pek çok ülkede,** kurduğu çete üyeleri ile aynı anda harekete geçerek kopyaladığı kredi kartları marifetiyle **bankamatiklerden yüklü miktarda para çekerek** 40 milyon dolar çıkar sağlamıştır. Ercan Fındıkoğlu Aralık 2013'te Almanya Frankfurt havalimanında yakalanmıştır. Olayın ortaya çıkması üzerine ABD ve Türkiye, Fındıkoğlu'nun iadesini talep etmiş ve fakat Frankfurt Eyalet Mahkemesi Fındıkoğlu'nun, halen idam cezasını uygulayan ABD'ye –koşulsuz- iadesine karar vermiştir. Buna göre, E. Fındıkoğlu'nun Türkiye'ye iade edilip edilemeyeceğini TCK yönünden; ABD'ye iade edilmesi yöündeki kararın SİDAS hükümlerini nazara alarak tartışınız. (Not. Almanya, hem Türkiye ile hem de ABD ile suçluların iadesine dair anlaşma akdetmiştir.) (Kaynak **www.hurriyet.com.tr/haber?id=27693969. Erişim Tarihi 03.12.2014)**

Tahlil Edilecek Yargıtay Kararı

T.C.
YARGITAY
CEZA GENEL KURULU
E. 2013/13-7
K. 2013/535
T. 26.11.2013

• HIRSIZLIK SUÇUNA TEŞEBBÜS (Sanığın Mağdurlara Ait Kabanların Cebinden İki Adet Cep Telefonunu Çaldığı - İnşaattan Çıkmak İsterken Yakalandığı/Tek Bir Fiilden Bahsedilemeyeceği/Her Mağdura Karşı İşlenen Hırsızlık Suçuna Teşebbüsten Ayrı Ayrı Mahkûmiyet Hükmü Kurulmasında Bir İsabetsizlik Bulunmadığı)
• ZİNCİRLEME SUÇ (İki Ayrı Mağdurun Cep Telefonlarının Çalınmaya Teşebbüs Edilmesi Nedeniyle Tek Bir Fiilden Bahsedilemeyeceği - Zincirleme Suç Hükümlerinin Uygulanamayacağı/Hırsızlık Suçuna Teşebbüs)
• HUKUKİ ANLAMDA TEK BİR FİİL (Sanığın İnşaatta İşçilerin Elbiselerinin Bulunduğu Yere Girerek Mağdurlara Ait Kabanların Cebinden İki Adet Cep Telefonunu Çaldığı ve İnşaattan Çıkmak İsterken Yakalandığı/Eylemin Gerçekleştirilme Şekli İtibarıyla da Hukuki Anlamda Tek Bir Fiilin Söz Konusu Olmadığı - Hırsızlık Suçuna Teşebbüs)
• TEŞEBBÜS (Hırsızlık - Sanığın Mağdurlara Ait Kabanların Cebinden İki Adet Cep Telefonunu Çaldığı - İnşaattan Çıkmak İsterken Yakalandığı/Tek Bir Fiilden Bahsedilemeyeceği/Her Mağdura Karşı İşlenen Hırsızlık Suçuna Teşebbüsten Ayrı Ayrı Mahkumiyet Hükmü Kurulacağı)

5237/m.35,43

ÖZET : Uyuşmazlık; iki ayrı mağdurun kabanlarının cebinden cep telefonlarını çalmaya teşebbüs eden sanık hakkında, iki ayrı hırsızlık suçuna teşebbüsten mi hüküm kurulması, yoksa 5237 Sayılı T.C.K.nun43/2. maddesi uyarınca zincirleme suç hükümlerinin mi uygulanması gerektiğinin belirlenmesine ilişkindir. Sanığın yapımı süren Banka inşaatında işçilerin elbiselerinin bulunduğu yere girerek mağdurlara ait kabanların cebinden iki adet cep telefonunu çaldığı, inşaattan çıkmak isterken yakalandığı olayda, iki ayrı mağdurun cep telefonlarının çalınmaya teşebbüs edilmesi nedeniyle, tek bir fiilden bahsedilemeyeceği, kaldı ki eylemin gerçekleştirilme şekli itibarıyla da hukuki anlamda tek bir fiilin söz konusu olmadığı anlaşıldığından, yerel mahkemece sanık hakkında her bir mağdura karşı işlenen hırsızlık suçuna teşebbüsten ayrı ayrı mahkumiyet hükmü kurulmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır. Bu nedenle, Özel Dairece yerel mahkeme hükmünün sanık hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiğinden bahisle bozulması yerinde değildir.

DAVA : Hırsızlık suçuna teşebbüsten sanık H. A.'nın 5237 Sayılı T.C.K.nun 141/1, 35/2, 62 ve 53. maddeleri uyarınca mağdur sayısınca uygulama yapılmak suretiyle 2 kez 3 ay 10 gün hapis cezasıyla cezalandırılmasına ve hak yoksunluğuna ilişkin, Orhangazi Asliye Ceza Mahkemesince verilen 10.5.2007 gün ve 49-194 Sayılı hükmün sanık müdafii tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 13. Ceza Dairesince 21.6.2012 gün ve 12923-14584 sayı ile;

"... Sanığın, Gölcük 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 13.9.2006 kesinleşme tarihli 2005/103 E. ve 2006/375 Sayılı Kararla tekerrüre esas hırsızlık suçundan erteli eski hükümlülüğü bulunduğu ve koşulları oluştuğu halde, hakkında 5237 Sayılı T.C.K.nun 58. maddesinin uygulanmaması, karşı temyiz olmadığından bozma nedeni yapılmamıştır.

Hareketin tekliğiyle fiilin tekliği kavramlarının aynı olmadığı, somut olayda inşaatta şikayetçi işçilerin soyunduğu bölümde bulunan iki ayrı kabanın cebinden şikayetçilere ait iki adet cep telefonunun çalınması olayında, hırsızlık suçunun iki ayrı kişiye karşı tek bir fiille işlendiğinin anlaşılması karşısında, 5237 Sayılı T.C.K.nın 141/1 ve 43/2. maddesinin uygulanması yerine yazılı şekilde karar verilmesi...",

İsabetsizliğinden bozulmasına oy çokluğuyla karar verilmiş,

Daire Başkanı İ. R. C. ve Daire Üyesi M. H. B.; "... sanık, şikayetçi işçilerin soyunma odası olarak kullandıkları bölümde bulunan iki ayrı montun cebinden iki ayrı şikayetçiye ait cep telefonlarını çalmıştır. Sanığın savunmasından ve dosya kapsamından telefonların değişik mağdurlara ait olduğunu bildiği anlaşılmakta ve her mağdura yönelik fiillerini, bulduğu fırsattan yararlanarak ayrı ve yeni bir kararla gerçekleştirmektedir. Olayın akışına ve dosya içeriğine göre fiiller arasında subjektif bir bağlantı, dolayısıyla aynı suç işleme kararı bulunmamaktadır. Zaten T.C.K.nın 43/1. maddesindeki 'aynı mağdur' kavramından burada zincirleme suç hükümlerinin uygulanamayacağı açıkça anlaşılmaktadır. Her bir mağdurun cep telefonunun alınması ayrı bir fiil ve neticeyi oluşturduğundan yani ortada birden çok fiil ve birden çok suç bulunduğundan mağdur sayısınca suç oluşacağından T.C.K.nın 43/2. maddesindeki aynı nevi fikri içtima hükümlerinin de uygulanması mümkün değildir" düşüncesiyle karşıoy kullanmışlardır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ise 18.8.2012 gün ve 291135 sayı ile;

"... Somut olayımızda cep telefonlarının farklı kişilere ait olduğunun sanık tarafından bilindiği bizzat kendisi tarafından beyan edilmiştir. Burada tek hareketten söz edilemez. Zira ayrı iki parkanın cebinden iki ayrı telefon alınmıştır. İki ayrı kişinin zilyetliğine iradeleri dışında son verilmiştir. İki ayrı hareketle iki ayrı neticeyi nedensellik bağıyla bağlayan iki fiil işlenmiştir. Dolayısıyla T.C.K.nun 43/2. maddesinin uygulama koşullarının gerçekleşmediği tartışmayı gerektirmeyecek kadar açıktır. Yargıtay Yüksek 13. Ceza Dairesinin itiraza konu uyuşmazlıktaki "Hareketin tekliğiyle fiilin tekliği kavramlarının aynı olmadığı yönündeki sayın çoğunluğunun görüşünün incelemeye konu eyleme uymadığı gibi ayrıca gerek teoride gerek uygulamada benimsenen görüşlere de aykırıdır. Özellikle Yargıtay Yüksek Ceza Genel Kurulunun yukarda örnek olarak anlatılan 1. içtihadında vurgulandığı üzere hareketin doğal anlamda tekliğiyle fiilin tekliğinin aynı kavramlar olmamasına karşın, hareketin hukuksal anlamda tekliğiyle fiilin tekliği aynı kavramlardır. Bir başka deyişle çeşitli hareketlere, hukuksal anlamda tek bir sonuç bağlanabiliyorsa, burada artık fiilin tekliğinden söz edilmesi gerekir. Zira fiil suçun iki unsurundan birisi olan hareketle 2. unsur olan neticeyi

nedensellik bağlıyla bağlayan suçun maddi unsurudur. Bir taraftan hareketin hukuksal sonucunun tek olduğu kabul edilirken, hareketin neticeyle bağlanması olarak adlandırılan fiilinçokluğundan söz edilemez. Durumun daha iye anlaşılabilmesi somut olayımızın aksine bir örnek vermek gerekirse, örneğin her iki mağdura da ait olmayan ayrı bir kutu içerisinde bulunan ve ayrı kişilere ait olduğu sanık tarafından bilinen iki ayrı telefonunun kutuyla birlikte alınması halinde, 5237 s. yasaya göre hırsızlık suçunda korunan hukuki yarar zilyetlik olduğu için iki telefonun bulunduğu kutunun tek kişinin zilyetliği altında olmaması durumunda T.C.K.nun 43/2. maddesinin uygulama olanağı tartışılabilirdi. Yargıtay Yüksek 13. Ceza Dairesinin oyçokluğuyla verdiği kararın gerek teoride benimsenen görüşlere gerekse Yargıtay Yüksek Ceza Genel Kurulunun benzer olaylardaki içtihatlarına aykırı olduğu gibi Yüksek Yargıtayın farklı dairelerinden benzer olaylarda verilen pek çok içtihada da aykırı olacağı kaçınılmaz bir gerçek olarak karşımıza çıkacaktır...",
Görüşüyle itiraz kanun yoluna başvurarak, Özel Daire bozma kararının kaldırılmasına, mağdurlara karşı işlenen hırsızlık suçundan dolayı kurulan mahkumiyet hükümlerinin, tekerrüre esas hükümlülüğü bulunan sanık hakkında T.C.K.nun 58. maddesinin uygulanmamasının eleştirilmek suretiyle onamasına karar verilmesi isteminde bulunmuştur.
C.M.K.nun 308. maddesi uyarınca inceleme yapan Yargıtay 13. Ceza Dairesince 1.11.2012 gün ve 18289-22757 sayı ile, oyçokluğuyla itirazın yerinde görülmediğinden bahisle Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilen dosya, Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır:
KARAR : İtirazın kapsamına göre inceleme mağdurlar A. D. ve S. S.'ya karşı işlenen hırsızlık suçuna teşebbüs ile sınırlı olarak yapılmıştır.
Eylemin sübutuna dair bir uyuşmazlık ve bu kabulde dosya içeriği itibarıyla da herhangi bir isabetsizlik bulunmayan somut olayda, Özel Daire çoğunluğuyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken uyuşmazlık; iki ayrı mağdurun kabanlarının cebinden cep telefonlarını çalmaya teşebbüs eden sanık hakkında, iki ayrı hırsızlık suçuna teşebbüsten mi hüküm kurulması, yoksa 5237 Sayılı T.C.K.nun 43/2. maddesi uyarınca zincirleme suç hükümlerinin mi uygulanması gerektiğinin belirlenmesine ilişkindir.
İncelenen dosya kapsamından;
Sanığın suç tarihinde Orhangazi İlçesinde bulunan Vakfıkebir isimli ekmek fırınında çalışan işçilerin soyunma odasına girerek İ. A.'a ait elbiseden 18 Lirayı çaldığı, daha sonra yapımı süren Ziraat Bankası inşaatında işçilerin elbiselerinin bulunduğu yere girerek mağdurlara ait kabanların cebinden iki adet Nokia marka cep telefonunu çaldığı, inşaattan çıkmak isterken yakalandığı anlaşılmaktadır.
5237 Sayılı T.C.K.na hakim olan ilke gerçek içtima olduğundan, bunun sonucu olarak, "kaç fiil varsa o kadar suç, kaç suç varsa o kadar ceza" söz konusu olacaktır. Nitekim bu husus Adalet Komisyonu raporunda da; "Ceza hukukunun temel kurallarından birisi, 'kaç fiil varsa o kadar suç, kaç suç varsa o kadar ceza vardır' şeklinde ifade edilmektedir. Bunun istisnaları, suçların içtimaı bölümünde belirlenmiştir. Bu istisnalar dışında, işlenen her bir suçla ilgili olarak ayrı ayrı cezaya hükmedilecektir. Böylece verilen her bir ceza, bağımsızlığını koruyacaktır" şeklinde ifade edilmiştir. Bu kuralın istisnalarına ise, 5237 Sayılı T.C.K.nun "suçların içtimaı" bölümünde, 42 (bileşik suç), 43 (zincirleme suç) ve 44. (fikri içtima) maddelerinde yer verilmiştir.
Zincirleme suç, 765 Sayılı T.C.K.nun 80. maddesinde; "Bir suç işlemek kararının icrası cümlesinden olarak kanunun aynı hükmünün bir kaç defa ihlal edilmesi, muhtelif zamanlarda vaki olsa bile bir suç sayılır. Fakat bundan dolayı terettüp edecek ceza altıda birden yarıya kadar artırılır" şeklinde düzenlenmiştir. Buna karşın 5237 Sayılı T.C.K.nun 43. maddesinin ilk fıkrasında; "Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekliyle daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır" biçiminde zincirleme suç düzenlemesine yer verilmiş, 2. fıkrasında; "Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, 1. fıkra hükmü uygulanır" denilmek suretiyle aynı neviden fikri içtima kurumu hüküm altına alınmış, 3. fıkrasında ise; "Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, ... ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz" düzenlemesiyle zincirleme suç ve aynı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanamayacağı suçlar belirtilmiştir.
5237 Sayılı T.C.K.nun 43/1. maddesi uyarınca zincirleme suç hükümlerinin uygulanabilmesi için;
a-) Aynı suçun değişik zamanlarda birden fazla işlenmesi,
b-) İşlenen suçların mağdurlarının aynı kişi olması,
c-) Bu suçların aynı suç işleme kararı altında işlenmesi gerekmektedir.
T.C.K.nun 43/1. maddesi düzenlemesinden anlaşılacağı üzere zincirleme suç hükümlerinin uygulandığı hallerde aslında işlenmiş birden fazla suç olmasına karşın, fail bu suçların her birinden ayrı ayrı cezalandırılmamakta, buna karşın bir suçtan verilen ceza belirli bir miktarda arttırılmaktadır.
Zincirleme suça dair bu genel açıklamalardan sonra öğretide aynı neviden fikri içtima olarak tanımlanan T.C.K.nun 43. maddesinin 2. fıkrasının da değerlendirilmesi gerekmektedir.
T.C.K.nun 43. maddesinin 2. fıkrası; "Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, 1. fıkra hükmü uygulanır" hükmünü içermekte olup, zincirleme suçtan farklı bir müessese olan ve aynı neviden fikri içtima olarak kabul edilen bu durumda, fiil yani hareket tektir ve bu fiille aynı suç birden fazla kişiye karşı işlenmektedir. Burada, hareket tek olduğu için, fail hakkında bir cezaya hükmolunacağı, ancak bu cezanın kanunun 43/1. maddesine göre artırılacağı öngörülmüştür.
Ancak burada kastedilen, fiil ya da hareketin, doğal anlamda değil hukuki anlamda tekliğidir. Bazen suçların işlenmesi sırasında doğal olarak birden fazla hareket yapılmakta ise de, ortaya konulan bu davranışlar suçun kanuni tanımında yer

alan hukuki anlamdaki "tek bir fiili" oluşturmaktadır. Örneğin; failin mağduru birden fazla yumruk ve tekme vurmak suretiyle yaralaması, yalan tanıklık yapan failin birden fazla beyanda bulunması, kasten öldürme fiilinin herbiri tek başına öldürücü nitelikte 5 bıçak darbesiyle işlenmesi vb gibi, **Bazı suç tiplerinde ise, kanundaki tanımda belirtilen birbirinin alternatifi olan birden fazla hareketin gerçekleştirilme- siyle suç işlenebilmektedir**. Öğretide "seçimlik hareketli suçlar" olarak isimlendirilen bu suç tiplerinde, sayılan seçimlik hareketlerin herhangi birisinin gerçekleştirilmesi suçun oluşumu açısından yeterlidir. Belirtilen seçimlik hareketlerden birkaçının ya da tamamının yapılması halinde de birden fazla suç değil, tek suç oluşacaktır. **Ancak seçimlik hareketli suçtan sözedebilmek için kanunda sayılan seçimlik hareketlerin aynı konuya dair olması gerekmektedir**. (İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 9. bası, Ankara, 2013, s.165 vd.; M. Koca-İ. Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. bası, Ankara, 2013, s.113 vd.)

5237 T.C.K.nda bazı suçlarda özel olarak aynı neviden fikri içtima hükmüne yer verilmiştir. Örneğin; belirsiz sayıda kişilerin sağlığını bozmak amacıyla ve bu amacı gerçekleştirmeye elverişli olacak surette, radyasyona tabi tutulması halinde, radyasyon yayma suçunun temel şekline nazaran daha ağır ceza öngörülmüştür (T.C.K.nun 172/2. md.). Bu suçlar için özel bir aynı neviden fikri içtima kuralı öngörülmüş olduğundan, ayrıca T.C.K.nun 43/2. maddesi uyarınca cezanın arttırılması yoluna gidilmeyecektir.

Aynı neviden fikri içtimadan söz edilebilmesi için;

1-) Hareket ya da fiilin hukuki anlamda tek olması,

2-) Birden fazla suçun işlenmiş olması,

3-) İşlenen birden fazla suçun "aynı suç" olması,

4-) Bu suçların mağdurlarının farklı olması gerekmektedir.

Bu dört şart birlikte gerçekleştiğinde, faile tek ceza verilecek, ancak bu ceza artırılacaktır. Örneğin; bir sözle birden çok kişiye karşı cinsel tacizde bulunulması, bir mektupla birden çok kişiye hakaret edilmesi, bir odada bulunan çok sayıda kişinin üzerine kapının kilitlenmesi suretiyle hürriyetlerinden yoksun kılınmaları, içerisinde beş kişiye ait cüzdanların bulunduğu çantanın çalınması hallerinde aynı neviden fikri içtima söz konusu olup, T.C.K.nun 43/2. maddesi uyarınca uygulama yapılması gerekmektedir.

Askeri Yargıtay Daireler Kurulunun 19.4.2007 gün ve 38-35 Sayılı kararında da; "Sanık, çaldığı eşyaların farklı arkadaşlarına ait olduğunu, olay öncesinde özellikle bilmekte olduğundan, mağdurlara ait eşyaların aynı valizlikte bulunması, sanığa atılı suçlara tek bir fiil niteliği kazandırmayıp, her bir mağdura yönelik eyleminin bağımsız birer arkadaşının eşyasını çalmak suçunu oluşturduğu" sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bilgiler ışığında uyuşmazlık konusu değerlendirildiğinde;

Sanığın yapımı süren Ziraat Bankası inşaatında işçilerin elbiselerinin bulunduğu yere girerek mağdurlara ait kabanların cebinden iki adet cep telefonunu çaldığı, inşaattan çıkmak isterken yakalandığı olayda, iki ayrı mağdurun cep telefonlarının çalınmaya teşebbüs edilmesi nedeniyle, **tek bir fiilden bahsedilemeyeceği, kaldı ki eylemin gerçekleştirilme şekli itibarıyla da hukuki anlamda tek bir fiilin söz konusu olmadığı anlaşıldığından**, yerel mahkemece sanık hakkında her bir mağdura karşı işlenen hırsızlık suçuna teşebbüsten ayrı ayrı mahkumiyet hükmü kurulmasında bir isabetsizlik bulunmamaktadır.

Bu nedenle, Özel Dairece yerel mahkeme hükmünün sanık hakkında zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerektiğinden bahisle bozulması yerinde değildir.

Diğer yönden, şartlarının oluşmasına karşın sanık hakkında T.C.K.nun 58. maddesinin uygulanmamasıyla sanığın T.C.K.nun 53. maddesinin 2. fıkrası uyarınca hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar aynı maddenin 1. fıkrasında öngörülen hakları kullanmaktan yoksun kılınmasına, aynı maddenin 3. fıkrası uyarınca da kendi alt soyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayyımlık yetkileri açısından, söz konusu yasaklamanın şartla salıverilen sanık hakkında uygulanmamasına karar verilmesi gerekirken, "T.C.K.nun 53. maddesindeki a, b, c ve d bentlerindeki haklarından yoksun bırakılmasına" karar verilmesi yasaya aykırıdır. Ancak tekerrür hükümlerinin uygulanmamasının aleyhe temyiz olmaması sebebiyle eleştiri konusu yapılması, T.C.K.nun 53. maddesinin uygulanmasıyla ilgili aykırılığının ise 1412 Sayılı C.M.U.K.nun 5320 Sayılı Kanunun 8. maddesi uyarınca halen uygulanmakta olan 322. maddesi uyarınca Ceza Genel Kurulu tarafından düzeltilmesi mümkündür.

Bu itibarla, itirazın kabulüne ve Özel Dairenin bozma kararının kaldırılmasına, yerel mahkemece mağdurlar A. D. ve S. S.'ya karşı işlenen hırsızlık suçuna teşebbüs sebebiyle kurulan mahkumiyet hükümlerinin şartlarının oluşmasına karşın sanık hakkında T.C.K.nun 58. maddesinin uygulanmamasının eleştirilmesi ve T.C.K.nun 53. maddesinin uygulanmasındaki aykırılığın düzeltilmesi suretiyle onanmasına karar verilmelidir.

CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER

PRATİK ÇALIŞMA

§.1. Kusurluluk ve Kusurluluğu Kaldıran/Azaltan Sebepler

§.2. Zorunluluk Hali

Pratik 1.A ve İ, İ'nin kullandığı araç ile karayolunda ilerledikleri sırada, B'nin kullandığı araç ile, B ve C, İ'nin kullandığı aracı takibe başlamış ve bunun üzerine İ aracının hızını artırarak ileride bulunan ışıklı kavşağa hızlı girmiş ve kırmızı ışıkta geçtiği için de mağdur D'nin kullandığı araca çarpmıştır. İ'nin kaza yapması üzerine B ve C, İ'yi silahla tehdit etmek suretiyle İ'nin aracında bulunan A'yı kaçırmıştır. Buna göre, İ'nin, D'nin aracına çarpması olayı bakımından ceza sorumluluğunu hafifleten veya kaldıran bir halin bulunup bulunmadığını tartışınız.

Cevap: Ceza hukukunun konusunu oluşturan olaylarda, failin cezalandırılabilmesi için, eyleminin suç oluşturması tek başına yeterli olmamakta; buna ek olarak, eylemi gerçekleştiren kişinin kusurlu olması gerekmektedir. Bu durumda, olayda bakılması gereken husus, D'nin arabasına çarpan İ'ye herhangi bir kusur izafe edilip edilemeyeceğidir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, İ'nin aracını olması gerekenden hızlı kullanması ve kavşaktan kırmızı ışıkta geçmesi, diğer şartlar da mevcutsa TCK m. 179 hükmünde düzenlenen suçu oluşturur. Bununla birlikte, somut olaydan anlaşıldığı kadarıyla, İ, kendisine veya kendisiyle aynı arabada bulunan A'ya yönelmiş bir tehlikeyi bertaraf etmek amacıyla hareket etmektedir. Bu nedenle, zorunluluk halinden söz edilebilir. İ, zorunluluk halinde hareket ettiği için TCK m. 179 hükmünden cezalandırılması mümkün değildir (TCK m. 25/2). Buna ek olarak, mala zarar verme suçu sadece kasten işlenebildiğinden, İ, en azından olası kastla hareket etmediği sürece, mala zarar verme suçunun oluşmadığı da gözden kaçırılmamalıdır. İ'nin mala zarar verme eylemi açısından olası kastla hareket ettiği kabul edildiğinde ise, yine zorunluluk hali sebebiyle cezalandırılması mümkün olmayacaktır. Bununla birlikte, zorunluluk hali bir hukuka uygunluk sebebi olmadığı için, İ verdiği zararları tazmin etmekle yükümlüdür.

Pratik 2. Ankara OSTİM sanayı sitesinde bir dükkanda meydana gelen yangın sonucunda, yangının yayılabileceğini düşünen A ve D, güvenlik görevlilerini yerinde bulamamış ve güvenlik odasının kapısını kırıp içeri girmiş ve yangın söndürme gereçlerini almıştır. Buna göre, somut olay bakımından A ve D'nin eylemlerini ceza sorumluluğunu kaldıran/azaltan nedenler kapsamında değerlendiriniz. (Yar. 9. CD. 8.6.2010 tarih ve E. 2008/15262, K. 2010/6954).

Cevap: Olayda A ve D'nin eylemleri mala zarar verme suçunu oluşturmakta ise de, failler bu eylemlerini ağır ve muhakkak bir tehlikeden kaçınmak amacıyla, yani zorunluluk hali içerisinde gerçekleştirdiklerinden (TCK m. 25/2), sorumlulukları bulunmamaktadır.

Pratik 3.İki yıllık evli olan öğretmen Ö'nün Erzurum'un P isimli köyüne tayini çıkmış ve Ö eşi E ile altı aylık oğlu O'yu da yanına alarak tayininin çıktığı köye gitmiştir. Köyde muhtarla görüşen Ö, okul lojmanının anahtarını almıştır. Lojman bir oda ile mutfak ve tuvaletten oluşmaktadır. Ö ve eşi E, bütün eşyalarını başka yer olmadığı için lojmanın tek odasına koyarak temizlik yapmaya başlamış, odada o anda uygun başka bir yer olmadığı için içinde çocukları O'nun bulunduğu beşiği kapının arkasına koymuşlardır. Kapı sağlam olmadığı için de, çocuğun üzerine devrilmesine engel olmak maksadıyla bir sopayla desteklemişlerdir. O esnada köye misafir olarak gelen T, A'nın sahibi olduğu köpeğin saldırısına uğramış, saldırıdan korunmak için lojmana doğru hızla koşmaya başlamıştır. Bir anda T'nin eve doğru koştuğunu gören E, T'nin kapıya dokunması durumunda oğlu O'nun üzerine düşerek ona zarar vereceğini anlamış ve beşiği başka yere kaldıracak kadar zamanı bulanmadığı için kapının arkasına yaslanarak T'nin içeri girmesine engel olmuştur. T'ye yetişen köpek T'yi yaralamıştır. Buna göre:

1. Anne E'nin T'nin yaralanmasından sorumlu tutulup tutulamayacağını belirleyiniz.

Cevap: Somut olayda anne E, kapının çocuğu O'nun üzerine düşmesine engel olmak amacıyla, yani O'ya yönelik bir tehlikeyi bertaraf etmek için (zorunluluk hali) söz konusu hareketi yapmıştır. Bu nedenle, E'nin cezalandırılması mümkün değildir.

2. T'nin yaralanması açısından köpeğin sahibi A'nın sorumlu tutulup tutulamayacağını suçun hareket unsuru, nedensellik bağı ve manevi unsur açısından belirleyiniz.

Cevap: Kural olarak sadece insanlar tarafından gerçekleştirilen davranışlar ceza hukuku bakımından hareket olarak kabul edilmekte; hayvan ve cansız varlıklar tarafından gerçekleştirilen eylemler ise iradi olmadığından hareket olarak nitelendirilmemektedir. Bununla birlikte, kişilerin sahip oldukları hayvanlar üzerindeki gözetim yükümlülüğünü ihmal etmesi de, ihmali hareketin bir türü olarak kabul edilmektedir. Nitekim TCK m. 177 hükmünde, hayvanın tehlike yaratabilecek şekilde serbest bırakılması ayrı bir suç olarak kabul edilmiştir. Somut olayda, köpek sahibinin ihmali ile meydana gelen yaralama sonucu arasında nedensellik bağı mevcuttur. Dolayısıyla A, taksirle yaralama suçundan sorumlu tutulacaktır.

3. Bu olayda, kapının arkasında bebeğin bulunmadığını varsayarsak, E'nin, köpek saldırısına maruz kalan T'nin eve girmesine engel olması durumunda, meydana gelen yaralanma neticesinden (T'nin yaralanması) sorumlu tutulup tutulamayacağını tartışınız.

Cevap: E, T'nin eve girmesine engel olur ise, TCK m. 98 kapsamında, yardım ve bildirim yükümlülüğünün ihlali suçunu işlemiş olur.

§.3. Haksız Tahrik

Pratik 1.A ve B kahvede oturdukları sırada A, B'nin karısına yönelik *"senin hanımın deli"* şeklinde ifadeler sarfetmiş, bunun üzerine gece vakti A'nın evine giderek kapıyı çalan B, kapıyı açan A'nın karısına karşı "kim deliymiş şimdi göstereceğim diyerek" A'nın karısını bıçaklamış ve kolundaki bilezikleri de alarak uzaklaşmıştır. Buna göre, B'nin ceza sorumluluğunu ve ceza sorumluluğunu kaldıran/ azaltan nedenlerin olup olmadığını belirtiniz.

Cevap: Somut olay bakımından TCK m. 29 hükmünde düzenlenen haksız tahrike ilişkin şartların oluşup oluşmadığı incelenmelidir. Failin haksız tahrikten yararlanması için, kendisini tahrik eden kişiye yönelik hareketlerde bulunması gerekir. Somut olayda ise A, eşi hakkında kötü ifadeler kullanan B'ye değil; B'nin karısına saldırmıştır. Bu nedenle A'nın B'nin karısına karşı gerçekleştirdiği eylemler bakımından haksız tahrikten yararlanması mümkün değildir.

Pratik 2. A'nın traktörünü arabasının hareket etmesine engel olacak şekilde park etmesine sinirlenen B, sokağa çıkarak bağırmaya başlamış ve A'ya yönelik " fitneler bizi ne hale düşürüyor komşular, bakın " şeklinde ifade kullanmış, A'da bunun üzerine "fitne diye bana mı diyorsun?" diyerek, korkutmak amacıyla havaya 3 el ateş etmiş, bunun üzerine aynı sokakta bulunan B'nin annesi K, belirlenemeyen bir sebepten ötürü bayılmış, bundan sonra B tabancasını çekerek 6 metre mesafeden A'nın bacak ve karın bölgelerine ateş ederek hayati tehlike geçirecek şekilde yaralamıştır. Buna göre,

Olaydaki kişilerin ceza sorumluluklarını ve ceza sorumluluğunu azaltan/kaldıran sebepler olup olmadığını belirtiniz.

Cevap: Olayda haksız tahrike ilişkin koşullar incelenmelidir. Kural olarak, haksız tahrikten, tahrike ilk maruz kişi yararlanacaktır. Bununla birlikte, haksız tahrikten yararlanan kişinin, kendisini tahrik eden eyleme nazaran büyük ölçüde orantısız karşılık vermesi durumunda, haksız tahrik yön değiştirir. Somut olayda, ilk tahrik eylemi, A tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle, B'nin "fitneler bizi ne hale düşürüyor komşular, bakın" şeklindeki ifadesinin tahrik altında söylendiği kabul edilebilir.

Söz konusu sözler, A tarafından gerçekleştirilmiş bulunan aracın hareket etmesine engel olma eylemi karşısında orantılıdır. Dolayısıyla, söz konusu olayda haksız tahrikin yön değiştirmesinden söz edilemez. Bununla birlikte, B'nin söz konusu sözleri bakımından TCK m. 29 değil; TCK m. 129/1'de düzenlenmiş bulunun özel haksız tahrik hali uygulanacaktır. Tahrik olan kişiye karşı kural olarak haksız tahrikten yararlanılamayacağından ve B orantısız bir karşılık vermediğinden, B'nin sözlerinden sonra A havaya ateş etme eylemi sebebiyle tahrikten yararlanamaz. A'nın havaya ateş etmesi üzerine B'nin A'yı yaralaması da haksız tahrik etkisi altında gerçekleştiğinden, bu eylem açısından da B lehine haksız tahrik indirimi yapılacaktır.

Pratik 3. Konya'da ikamet eden 61 yaşındaki Ahmet Bodur, 30 yıllık eşi olan Ayşe Bodur ile *"kimin başlattığı belli olmayan bir ailevi konuda"* tartışmaya başlamış ve tartışma sırasında Ahmet Bodur eşine silahla 4 el ateş ederek öldürmüştür. Fail Ahmet Bodur, eşini "*kendisine iki yıl önce bıçak çektiğini ve on yıl önce de başına taşla vurduğunu*" ve bu eylemler nedeniyle duyduğu kızgınlıkla onu öldürdüğünü beyan etmiştir. Buna göre, fail Ahmet'in ceza sorumluluğunu tartışınız. (Olay için bkz. 4 Ocak 2014 tarihli Takvim Gazetesi).

Cevap: TCK m. 29 hükmünde, failin haksız tahrikten yararlanması için, kendisini tahrik eden eylem ile bu tahrik sonucu işlediği eylem arasında geçmesi gereken süreye ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumda, failin tahrik altında hareket edip etmediği, kendisini tahrik eden eylemin gerçekleştiği tarihten makul bir süre geçip geçmediğine göre belirlenmelidir. Somut olayda, fail, iki ve on yıl önce gerçekleşen eylemler sebebiyle karısını öldürdüğünü savunmuştur.

Ancak, söz konusu süreler, tahrik eyleminin etkisinin devam edebileceği süreler değildir. Bu nedenle, suçun hiddet veya şiddetli elemin etkisiyle işlendiği kabul edilemez. Yani bu durumda, işlenen kasten öldürme suçu ile haksız eylemin meydana getirdiği tahrik arasında nedensellik bağı bulunmamaktadır. Dolayısıyla, failin haksız tahrikten yararlanması mümkün değildir.

Pratik 4. S, kardeşi K ile parkta dolaşmaya çıkmıştır. Bu sırada karşıdan gelen G, K'ye sözlü olarak cinsel tacizde bulunmuş ve kaçmaya başlamıştır. G'nin peşinden koşan S, tam G'yi yakalayacağı sırada karşıdan gelen polisleri görüp G'yi yakalamaktan vazgeçmiş ve kardeşinin yanına dönmüştür. 10 gün sonra yine aynı parkta G'yi gören S, "Sen değil miydin lan kardeşime laf atan" diyerek, G'yi karın bölgesinden bıçaklayarak yaralamış, hastaneye kaldırılan G tedavi altına alınmıştır. Buna göre, S'nin eylemi nedeniyle, ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan bir hal bulunup bulunmadığını tartışınız.

Cevap: Failin haksız tahrikten yararlanabilmesi için, eylemini hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında işlemiş olması gerekir. Bu durumda araştırılması gereken husus, G'yi yaralayan S'nin bunu tahrik altında yapıp yapmadığıdır. Somut olayda, G tarafından gerçekleştirilen cinsel taciz eylemi ile G'ye yönelen yaralama eylemi arasında, tahrik etkisini ortadan kaldıracak kadar uzun bir süre geçmediğinden, S açısından haksız tahrik indirimi uygulanabilecektir.

Pratik 5.A, eşi B'yi darp etmiş ve kumar borcu yüzünden evdeki eşyaları satmıştır. Eşi B'nin mahkemeye başvurması sonucunda Aile Mahkemesi tarafından B hakkında koruma kararı alınmış ve tedbiren A'nın aile konutuna 200 metreden yakın bir mesafede bulunması yasaklanmıştır. Bu duruma sinirlenen A, elinde bıçakla eşi ve çocuklarının bulunduğu eve gelmiş ve eşiyle tartışmaya başlamıştır. Tartışma sırasında eşinin kendisini suçlayıcı ve hakaret içeren sözlerine kızan A, eşini bıçaklayarak öldürmüştür. Buna göre, fail A hakkında ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan bir neden olup olmadığını tartışınız. (Yar. 1. C.D. 05.11.2012, E. 2011/1960, K. 2012/7855).

Cevap: TCK m. 29 hükmünün uygulanabilmesi için, kişinin tahrik olması tek başına yeterli değildir. Önemli olan faili tahrik eden eylemin "haksız" olup olmadığıdır. Hukuken cevaz verilmiş bir eylemden tahrik olup suç işleyen bir kişi bakımından TCK m. 29 uygulanamaz. Bu nedenle, B'nin kendisine şiddet uygulayan A'dan kurtulmak için *mahkemeye başvurup tedbir kararı alması*, A'yı sinirlendirse yani A'yı tahrik etse de, A'nın işlediği öldürme suçu bakımından TCK m. 29 hükmünün uygulanmasını gerektirmez. Bununla birlikte, A, tartışma sırasında B tarafından hakarete uğradığı için öldürme eylemini gerçekleştirmişse haksız tahrikten yararlanabilir.

Pratik 6. Sanık bayan A, annesine ait tekel büfesinden alışveriş yapması nedeniyle B'yi tanımaktadır. Olaydan önceki günlerde B, telefon ile arayarak A'yı ve annesini rahatsız etmiştir. Bunun üzerine olay günü A ve arkadaşı Y, caddede yürümekte iken B ile karşılaşmış ve A, B'ye hitaben "neden bizi takip ediyorsun " demiş ve B'de küfür ile karşılık vermiştir. Bunun üzerine A, Y ve B arasında itişme kakışma başlamıştır. Bu itiş kakış sırasında A, B'yi bıçakla uyluk kemiğinden yaralamış ve yaralanma sonucunda B ölmüştür. A hakkında ceza sorumluluğunu kaldıran/azaltan bir neden bulunup bulunmadığını tartışınız. (Yarg. 1. CD. 4.7.2012, E. 2011/4475, K. 2012/5542).

Cevap: B'nin daha önceden A ile annesini telefon ederek rahatsız etmesi, olay gecesi sanık A'yı takip etmesi, kendisine neden takip ettiğinin sorulması üzerine küfürle karşılık vermesi, eylemin haksız tahrik altında gerçekleştirildiğine işaret etmektedir. Bu nedenle, A hakkında hüküm kurulurken TCK m. 29 hükmü gereğince haksız tahrik indirimi yapılmalıdır.

Pratik 7. Dikkatsiz araç kullanma (taksir)sebebiyle A, yolda eşiyle birlikte yürüyen B'ye çarpmıştır, B çok hafif bir biçimde yaralanmıştır. Eşinin yaralandığını gören C ise, kaldırımdan çıkardığı taş (kaldırım taşı) ile A'nın aracına saldırmış ve araçta büyük çapta maddi hasar meydana gelmiştir. Buna göre, C'nin eylemi bakımından ceza sorumluluğunu kaldıran/azaltan bir neden olup olmadığını tartışınız. (Yar. 9. CD. 12.06.2012 tarih ve E. 2011/12062, K. 2012/7598).

Cevap: Kasten işlenen eylemler gibi taksirle işlenen eylemler de haksızlık içeriğine sahiptir. Bu nedenle doktrinde taksirli hareketler karşısında da kişilerin hiddetlenebileceği ve haklarında TCK m. 29 hükmünün uygulanması gerektiği ifade edilmektedir. Somut olayda, eşinin yaralanmasından dolayı tahrik olan C'nin, bu tahrik altında işlediği mala zarar verme suçu bakımından haksız tahrike ilişkin TCK m. 29 hükmünden yararlandırılması gerekmektedir.

Pratik 8. Maktulenin konsomatris olarak çalıştığı içkili restoranda sanıkla tanışarak arkadaş olduğu ve bu arkadaşlıklarının duygusal birlikteliğe dönüştüğü, sanığın, olay tarihinden önce maktuleyi başka erkekle görmesi nedeniyle maktule ile görüşmek istediği, ancak maktulenin telefonlarına cevap vermediği, olay tarihinde saat 02:57'de sanığın kullandığı cep telefonuyla maktulenin kullandığı cep telefonuna "aç ulan telefonu" şeklinde mesaj attığı, maktulenin cevap olarak aramamasını istediği, sanığın, bunun üzerine kısa aralıklarla "bu alem ya sana ya bana, seni kendi emanetinle sıkacam, sen bittin" şeklinde tehdit mesajları

yazıp gönderdiği, maktulenin de, küfürlü iki mesajla cevap verdiği, aynı gece saat 04:00 sıralarında maktulenin sanığın bulunduğu yeri öğrenerek ticari taksi ile yanına geldiği, sanığın da ticari taksiye bindiği, bir müddet sonra yürümek üzere ticari taksiden birlikte indikleri, aralarında çıkan tartışma sırasında hakaret üzerine sanığın tabanca ile maktuleye ateş etmek suretiyle öldürdüğü olayda; sanığın eylemi bakımından ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan bir neden bulunup bulunmadığını tartışınız. (Yar. 1. CD. 4.6.2012 tarih, E. 2011/2711, K. 2012/4545).

Cevap: Somut olaydan anlaşıldığı kadarıyla, ilk haksız hareket sanık tarafından gerçekleştirilmiştir. Her ne kadar, maktülenin sanığa küfürlü mesaj attığı ve dolayısıyla sanığın haksız tahrikten yararlanması gerektiği ileri sürülebilirse de, öldürülen kişinin kendisinin sürekli aranmasına ve mesaj atılmak suretiyle rahatsız edilmesine küfürlü mesajla karşılık vermesi, aşırı bir tepki olmadığından, haksız tahrik yön değiştirmez ve dolayısıyla sanık haksız tahrikten yararlanamaz.

Pratik 9. Sanık Şakir ve arkadaşı Ramazan'ın hesap yüzünden tartışma çıkardıkları, birahane sahibi İrfan'ın yatıştırıcı konuşmalarına ve birahaneden çıkmalarına rağmen akabinde geri dönerek İrfan'ın üzerine yürümeleri ve bar kısmında içki içmekte olan maktül Hüseyin'in olaydan rahatsızlık duyarak, olayı aralamaya çalıştığı ve İrfana vurmaya çalışan Şakir'i engellediği sırada, sanık Şakir'in bu kez Hüseyin'in üzerine yürüdüğü ve itişip kakıştıkları ve sanık Şakir ve arkadaşı Ramazan'ın birahaneden dışarı çıkarıldıkları ve tartışmanın dışarıda da sürdüğü, bu tartışma sırasında maktül Hüseyin'in *"sizin benimle ne işiniz var, sizi mermi manyağı yaparım*" şeklinde sözler söylediği, sanık Şakir'in 20-25 dakika sonra bu kez de yanında tanık Mustafa Kemal olduğu halde tekrar birahaneye geldiği, maktül Hüseyin'i dışarıya çağırdığı ancak, birahanede bulunanlarca Hüseyin'in dışarı çıkmasının engellendiği, sanık Şakir, maktül Hüseyin ve tanık Mustafa Kemal'in birlikte bir masaya oturup konuşmaya başladıkları, sanık Şakir'in Hüseyin'e dönerek, "Sen *beni mermi delisi mi yapacaksın diyerek sorduğu*" ve maktül Hüseyin'in de *"Gerekirse yaparım"* diye cevap vermesi üzerine sanık Şakir'in silahını çekerek altı el ateş ederek Hüseyin'i öldürdüğü olay açısından, sanık Şakir'in kastının yöneldiği suçu ve haksız tahrik hükümlerinden yararlanıp yararlanamayacağını ve tanık Mustafa Kemal'in ceza sorumluluğu bulunup bulunmadığını tartışınız.

Cevap: Sanık Şakir'in mağdur Hüseyin'e yakın mesafeden 6 kez ateş ettiği göz önünde bulundurulduğunda, kastının öldürmeye yönelik olduğu sonucuna ulaşılacaktır. Şakir, her ne kadar suçu işlediği anda alkollü olsa da, alkolü kendi iradesiyle almış olduğundan, sarhoş olması sorumluluğunu bertaraf edici etkiye sahip değildir (TCK m. 34).

Somut olaydan anlaşıldığı kadarıyla, mağdur Hüseyin'in olayın başındaki ilk hareketi, itişip kalkışan İrfan, Şakir ve Ramazan'ı ayırmaktan ibarettir. Hüseyin tarafından kavga edenleri ayırmaya yönelik söz konusu hareketin haksız-hukuka aykırı bir hareket olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Mağdurun bu hareketine kızan Şakir, Hüseyin'in üzerine yürümüştür. Yani ilk haksız hareket mağdur değil bizzat fail Şakir tarafından gerçekleştirilmiştir. Mağdur tarafından söylenen "*sizin benimle ne işiniz var, sizi mermi manyağı yaparım*" sözleri de, fail Şakir tarafından gerçekleştirilen hareketler sonucu mağdur Hüseyin'in

haksız tahrik etkisi altında hareket ettiğini (yani Şakir'e karşı işlediği tehdit suçunun haksız tahrik etkisi altında gerçekleştiğini) göstermektedir.

Daha önce de ifade edildiği üzere, kural olarak, haksız tahrikten yararlanan kişiye karşı haksız tahrikten yararlanılması mümkün değildir. Dolayısıyla, mağdur Hüseyin'in "*sizin benimle ne işiniz var, sizi mermi manyağı yaparım*" sözleri sebebiyle onu öldüren Şakir'in haksız tahrikten yararlanması mümkün değildir. Zira, ilk haksız hareket yapan mağdur Hüseyin değil fail Şakir'dir.

Pratik 10. Erkeklerle para karşılığı ilişkiye giren maktüle ile sanığın da bir çok defa para karşılığı ilişkiye girdiği, aralarında herhangi bir akrabalık ve duygusal bağ bulunmadığı, sanığın, fuhuş yapmamasını istediği maktülenin bunu kabul etmemesi üzerine onu öldürmesi açısından failin sorumluluğunu belirleyiniz.

Cevap: Kişinin haksız tahrikten yararlanabilmesi için, kendisini tahrik eden bir eylemin varlığı tek başına yeterli değildir. Buna ek olarak, tahrik eden eylemin "haksız" bir eylem olması gerekir. Somut olayda, maktulenin fuhuş yapması, aralarında herhangi bir akrabalık ilişkisi bulunmadığı için, *sanık açısından* "haksız" bir eylem olarak nitelendirilemeyecektir. Bu nedenle, sanığın haksız tahrikten yararlanması mümkün değildir.

Pratik 11. Oluşa, dosya içeriğine ve ölenin kardeşi tanık Gülnur'un aşamalarda değişmeyen anlatımlarına göre; sanık ile ölenin gayri resmi birlikte yaşadıkları, aralarında geçimsizliğin bulunduğu, olay günü sanık ile evlerinde misafir olarak bulunan tanık Gülnur arasında ağız münakaşası yaşandığı, sanığın ölene ve annelerine küfür etmesine kızan tanık Gülnur'un da, sanığın annesine küfür etmesi ile sanığın tanığa tokat attığı, ölenin araya girip, kardeşi tanığa vurmamasını söylediği, bunun üzerine sanığın maktüleyi öldürmesi ve tanık Gülnur'u yaralaması bakımından sorumluluğunu belirleyiniz.

Cevap: Somut olaydan anlaşıldığı kadarıyla, ilk olarak sanık mağdur ve tanığa küfür etmiştir. Yani ilk tahrik eylemi bizzat sanık tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu durumda, tanığın, sanık tarafından söylenen sözlere küfürle karşılık vermesinin haksız tahrik etkisi altında gerçekleştiği söylenebilir. Haksız tahrik etkisi altında hareket eden kişiye karşı, kural olarak karşı taraf haksız tahrikten yararlanamaz. Bu nedenle, sanığın kendisine küfürle karşılık verilmesi üzerine tanığı tokatlaması, mağduru öldürmesi ve tanığı yaralaması bakımından haksız tahrik hükümlerinin uygulanması mümkün değildir.

Pratik 12. Bir otelde şef olarak çalışan A, sürekli olarak görev alanını terk eden ve gevezelik yapan garson B'yi uyarmıştır. Garson B'nin görevini savsaklamasının sürmesi üzerine otel sahibi C, garson B'yi işten çıkarmıştır. B ise, işten çıkarılmasına neden olduğunu düşündüğü A'yı, bir akşam vakti iş çıkışında başına demir çubuk vurmak suretiyle öldürmüştür. Buna göre, somut olayda B'nin ceza sorumluluğunu hafifleten bir neden bulunup bulunmadığını tartışınız?

Cevap: Daha önce de ifade edildiği üzere, bir kimsenin haksız tahrikten yararlanabilmesi için, tahrik olması tek başına yeterli değildir. Buna ek olarak, tahrike sebep olan eylemin "haksız" olması gerekir. Otelde

şef olarak çalışan A'nın görevini savsaklayan B'yi uyarması ve B'nin uyarılara kulak asmaması sebebiyle işten çıkarılması haksız bir eylem olarak nitelendirilemez. Dolayısıyla B'nin haksız tahrikten yararlanması mümkün değildir.

Pratik 13. Aralarında arazi anlaşmazlığı bulunan Seferoğulları ile Tellioğulları kavga etmiş ve Seferoğullarından Suphi (S) Tellioğullarından küçük enişte lakaplı K'yı öldürmüştür. K'nın 16 yaşındaki oğlu T, babasının ölümünden duyduğu şiddetli elem ve gazabın etkisiyle S'nin 21 yaşındaki kızı Leyla'ya tecavüz etmiştir. Buna göre:

1. T'nin kusurluluğunu etkileyen bir hal bulunup bulunmadığını ve ceza sorumluluğunu belirleyiniz.

Cevap: Somut olay açısından haksız tahrike ilişkin koşulların oluşup oluşmadığı incelenmelidir. Failin haksız tahrikten yararlanması için, tahrik eylemini gerçekleştiren kişiye karşı suç işlemesi gerekmektedir. Somut olayda, K'nın babası Leyla tarafından değil; Leyla'nın babası S tarafından öldürülmüştür. Bu nedenle, T'nin haksız tahrikten yararlanması mümkün değildir.

2. Olayda T'nin babasını öldüren kişi Leyla olsa idi ve T, Leyla'ya tecavüz etseydi, T'nin ceza sorumluluğunu hafifleten veya kaldıran bir hal söz konusu olabilir miydi?

Cevap: Haksız tahrike ilişkin TCK m. 29 hükmünün uygulanabilmesi için, işlenen suç ile daha önce gerçekleştirilmiş haksız eylem arasında nedensellik bağı bulunmalı; yani fail suçu kendisini tahrik eden başka bir eyleme karşılık olarak işlemelidir. Önceki eylemin bahane edildiği durumlarda, haksız tahrik indiriminin yapılması mümkün değildir. Somut olayda, T, Leyla'ya babasının öldürülmesinden duyduğu hiddet sebebiyle tecavüz etmemiştir. Dolayısıyla işlenen cinsel saldırı suçu ile K'nın babasının öldürülmesi arasında nedensellik bağı bulunmamaktadır. Bu nedenle, T'nin babasını öldüren kişinin Leyla olması durumunda da, T'nin haksız tahrikten yararlanması mümkün olmayacaktı.

Pratik 14. Kutbettin (K) hastanede annesinin tedavi işlemleriyle ilgilenmektedir. Sıra almak içi hızlı adımlarla ilgili memurun olduğu alana yönelen K, dikkatsizliği nedeniyle orada bekleyen ve mafyayla ilişkileri olan M'nin omuzuna çarpmış; M çok sinirlenmiş ve silahını çıkararak *"dikkat etsene lan. Sen benim omuzuma çarparsan ben senin bana çarpan omuzuna güzel bir delik açarım"* demiş ve K'yı omzundan vurmuştur. Hastanede kendisini ve annesini tedavi ettiren K, iki gün sonra bir silah tedarik etmiş ve M'yi aramaya koyulmuştur. Bir taksi durağının yakınında M'yi gören K, *"sen benim omuzuma delik açarsan ben de senin beni vuran elini pişman ederim"* diyerek M'yi elinden vurmuştur. Buna göre K ve M'nin sorumluluğunu belirleyiniz.

Cevap: Somut olayda, K'nın taksirli de olsa M'nin omzuna çarpması haksız bir eylemdir. Dolayısıyla, M'nin bu haksız eylemden tahrik olması ve kendisine çarpılmasına karşılık vermesinin kural olarak haksız tahrik etkisi altında gerçekleştiği söylenebilir. Bununla birlikte, kişinin haksız tahrikten yararlanabilmesi için, kendisine yapılan haksız eylem ile bu haksız eyleme verdiği tepki arasında *açık bir*

orantısızlığın bulunmaması gerekir. Aksi halde, failin haksız tahrikten yararlanması mümkün değildir. M'nin kendisine taksirle çarpılmasına karşılık olarak K'yı omzundan vurması, kendisine yapılan eyleme açık bir orantısızlık teşkil etmektedir. Dolayısıyla, M'nin K'yı omzundan vurma eylemi bakımından haksız tahrikten yararlanması mümkün değildir.

Normal koşullarda, haksız tahrikten yararlanan kişiye karşı haksız tahrikten yararlanmak mümkün değilse de; somut olayda olduğu gibi, haksız tahrikten yararlanma hakkı olan kişinin açık bir şekilde orantısız tepki verdiği durumlarda, haksız tahrik yön değiştirir ve ilk haksız eylemi gerçekleştiren kişinin haksız tahrikten yararlanma imkanı doğar. Bu nedenle, K'nın kendisini omzundan vuran M'yi elinden yaralaması bakımından haksız tahrik hükmü (TCK m. 29) uygulanabilecektir.

Pratik 15. A kendisiyle aynı mahallede ikamet eden B ile otoparkta araç park etme yüzünden tartışmış ve tartışma sırasında B'nin kendisine çok ağır hakaretler ve küfürler savurmasını gururuna yediremeyerek olaydan 6 saat sonra B'yi apartman merdiven boşluğunda beklemeye başlamış ve B'nin işten eve geldiği ve merdivene yöneldiği sırada göğsünden 5 bıçak darbesiyle B'yi öldürmüştür. Buna göre, olayda tasarlama kastının bulunup bulunmadığını ve fail A'nın haksız tahrik hükümlerinden faydalanıp faydalanamayacağını tartışınız.

Cevap: Doktrinde, tasarlamanın hukuki esası, soğukkanlılık ve plan kurma olmak üzere iki temel teoriyle açıklanmaktadır. Soğukkanlılık teorisine göre, tasarlamadan söz edilebilmesi için, failin suç işleme kararı almasıyla eylemini gerçekleştirmesine kadar geçen sürede, suçu işlemek konusunda kararlılık göstermesi ve suç yolundan dönmeyerek eylemini soğukkanlı bir biçimde gerçekleştirmesi gerekir. Plan kurma teorisine göre ise, tasarlama için, failin suç işleme kararı aldığı an ile suçu işlediği zaman aralığında, suçun işleneceği yer, zaman, suçu işledikten sonra kaçış planı yapma gibi hususlarda belirlemeler yapması gerekmektedir1. TCK'da, tasarlamadan söz edilebilmesi için, suç işleme kararı alındığı an ile suçun işlendiği an arasında geçmesi gereken süreye ilişkin bir düzenleme ise bulunmamaktadır. Dolayısıyla, failin eylemini tasarlayarak işleyip işlemediği konusunda, her somut olayın şartları ayrı ayrı incelenerek sonuca varılmalıdır. Söz konusu belirleme yapılırken, failin suç işleme kararı aldığı an ile suçu işlediği an arasında geçen sürenin, faili ruhi sükunete erdirebilecek uzunlukta olması gerektiği göz önünde bulundurulmalıdır. Somut olayda, failin suç işleme kararı aldığı an ile suçu işlediği an arasında, çok kısa bir süre geçtiğinden (6 saat), failin suç işleme kararı aldıktan sonra ruhi sükunete erdiği söylenemez. Bu nedenle, somut olay bakımından tasarlamadan söz edilemez. Somut olayda, fail eylemini kendisine ağır hakaretler etmesi sebebiyle işlediğinden, haksız tahrikin şartları ise oluşmuştur.

1 Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, 4. Baskı, s. 268.

§.4. Cebir Şiddet Korkutma ve Tehdit

Pratik 1. A, boşandığı eşinin mahalleden eski arkadaşı C ile birlikte yaşamalarına kızarak, arkadaşı Z ile birlikte boşandığı eşi E'nin evine gitmiştir. Z ve A, E'nin başına silah dayamak suretiyle, sevgilisi C yi bulundukları yere çağırmasını ve bu durumu C'ye belli etmemesini söyleyerek E'nin telefon ile C'yi çağırmasını sağlamış ve C eve geldiği sırada A, ensesine bir el ateş etmek suretiyle C'yi öldürmüştür. Buna göre, A, Z ve E'nin ceza sorumluluğunu tartışınız. (Yar. 1. CD. 2006/3924).

Cevap: Normal koşullarda, E'nin C'yi eve çağırması, A ve Z tarafından işlenmiş olan kasten öldürme suçuna yardım etme niteliğindedir. Ancak, E bu eylemi silah tehdidi altında gerçekleştirdiğinden, TCK m. 28 sebebiyle, E'nin kusurlu olarak kabul edilmesi ve cezalandırılması mümkün değildir.

§.5. Hata

Pratik 1.Eşinin araması üzerine, çocukları Ç'nin aynı mahallede oturan ve komşuları olan D tarafından dövüldüğünü haber alan T, hemen olay yerine koşmuş ve Ç ve D arasındaki kavganın devam ettiğini sanarak, gerçekte Ç ve D arasındaki kavgayı ayırmaya çalışan Z'yi, D zannederek bıçakla yaralamıştır. Buna göre,

1. Baba T, hata hükümlerinden faydalanabilir mi?

Cevap: Hata, failin iradesi ile meydana gelen netice arasında uyuşmazlık bulunması anlamına gelmektedir[2]. Hata konusundaki temel kurala göre: "**Netice ile irade arasındaki çıkabilecek muhtemel farklar irade lehine çözümlenir**"[3]. Ancak, suçun unsurlarındaki hatanın kasta dayanan ceza sorumluluğu kaldırabilmesi için "*esaslı bir hata*" olması gerekir. Fail hataya düşmeseydi eylemi suç teşkil etmeyecekti denilebiliyor ise hata, esaslı hatadır[4]. Fail hataya düşmemiş olsaydı bile eylemi suç teşkil edecek ise, failin düştüğü hatanın bir önemi bulunmamaktadır.

Türk Ceza Kanunu'nda Düzenlenen Hata Halleri[5]	
Kastı Kaldıran Hata	Suçun Maddi Unsurlarında Hata (TCK m. 30/1)
	Suçun Nitelikli Unsurlarında Hata (TCK m. 30/2)
	Hukuka Uygunluk Sebeplerinin Maddi Şartlarında Hata (TCK m. 30/3)

2 Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, 4. Baskı, s. 433.
3 Yaşar/Gökcan/Artuç, C.I, s. 813,814; Hakeri, 14. Baskı, s. 380.
4 Hakeri, s. 217; Centel/Zafer/Çakmut, s. 422, 429.
5 Tablo için bkz. Hakeri, 14. Baskı, s. 380.

Kusurluluğu Etkileyen Hata	Kusurluluğu Kaldıran ya da Azaltan Bir Sebebin Maddi Şartlarında Hata (TCK m. 30/3)
	Hukuki Hata (Normun Varlığında Hata- Haksızlık Yanılgısı-Yasak Hatası) (TCK m. 30/4)

Somut olayda failin içine düştüğü hata, TCK m. 30/1 (suçun maddi unsurlarına ilişkin hata) ve m. 30/3 (kusurluluğu kaldıran ya da azaltan bir sebebin maddi şartlarında hata) bakımından değerlendirilmelidir.

TCK M. 30/1 Açısından Değerlendirme: Bilindiği üzere, ceza hukuku bakımından nitelikli haller saklı kalmak üzere, mağdurun şahsına göre ceza tayini söz konusu değildir[6]. Somut olayda, baba T, hataya düşmemiş, yani D'yi yaralamış olsaydı bile eylemi suç olarak kalmaya devam edecekti. Bu nedenle, TCK m. 30/1 hükmü açısından esaslı bir hata bulunmamaktadır. Dolayısıyla, fail T TCK m. 30/1 hükmünden yararlanamaz.

TCK m. 30/3 Açısından Değerlendirme: Kural olarak, fail, "*kaçınılmaz bir hataya düşerek*" gerçekte ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan bir neden olduğu hissiyle eylemi gerçekleştirmiş ise bu hatasından faydalanır. Failin, ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan nedenler konusunda düştüğü hatanın "*kaçınılabilir*" bir hata olduğu durumlarda ise, ceza sorumluluğu devam edecektir[7]. Somut olay bakımından, fail T'nin oğlunun dövülmesi, kendisi bakımından haksız tahrik teşkil etmektedir. Ancak, T, tahrik eylemini gerçekleştiren D'yi değil; D sanarak Z'yi yaralamıştır. Yani hataya düşmüştür. Yukarıda da ifade edildiği üzere, T'nin bu hatasından yararlanabilmesi için, hatasının kaçınılmaz bir hata olması gerekir. Eğer, D ile Z birbirine çok benziyorsa, fail T'nin kaçınılmaz bir hataya düştüğü kabul edilerek hakkında TCK m. 29 gereği haksız tahrik indirimi uygulanabilir. Aksi ihtimalde, fail hatasından yararlanamayacak ve hakkında haksız tahrik indirimi yapılmayacaktır.

2. Baba T'nin D'yi çok iyi tanıdığını ve Z'nin fiziki özellikleri itibariyle D'ye hiç benzemediğini düşündüğümüzde baba T'nin ceza sorumluluğuna ilişkin yukarıdaki soruya verdiğiniz cevapta bir değişme olur mu?

Cevap: Bu ihtimalde, fail T'nin içine düştüğü hata, TCK m. 30/3 anlamında *kaçınılmaz* bir hata olarak değerlendirilemez. Dolayısıyla, fail T hakkında TCK m. 29 hükmü uygulanarak haksız tahrik indirimi yapılamaz.

6 Centel/Zafer/Çakmut, s. 431.
7 Birtek, s. 196.

Pratik 2. Rize'nin Güneysu ilçesine bağlı bir köyde yaşayan C, akşam havanın karardığı sırada ormanlık arazide bulunan evine girdiği sırada, pencerenin önünde (*dış kısmında*) hareket eden cismin sincap olduğunu düşünerek, av tüfeği ile ateş etmiş ve pencerinin dış tarafında oturmakta olan kardeşi T'nin ölümüne neden olmuştur. Buna göre, C'nin ceza sorumluluğu bulunup bulunmadığını tartışınız. (Yar. CGK. E. 2008/1-150).

Cevap: TCK m. 30/1 hükmüne göre, fail eylemi gerçekleştirdiği sırada suçun unsurları konusunda hataya düşmüş ise kasten hareket etmiş sayılamaz[8]. Ancak bu durumda failin taksirli sorumluluğu saklıdır. Öldürme eylemi bakımından kasten hareket edildiğinin kabul edilebilmesi için, failin ateş ettiği şeyin insan olduğunu bilmesi gerekir. Somut olayda, fail ateş ettiği şeyin insan olduğunu bilmediği için kasten hareket etmemektedir. Bu durumda araştırılacak husus, failin öldürme eylemi bakımından taksirli hareket edip etmediğidir. Fail, dikkat ve özen yükümlülüğüne uygun davranmış olsaydı, ateş ettiği şeyin insan olduğunu anlayabileceğinden, taksirle adam öldürme suçundan sorumlu tutulmalıdır.

Pratik 3. Fiili işlediği sırada 13 yaşını tamamlamış olan fail A, mağdure B'ye (13) yönelik olarak bedenine yönelik olarak cinsel davranışlarda bulunmuştur. Yargılama sırasında, mağdureye yönelik eylemlerini oyun oynama düşüncesi ile yaptığını ve suç olduğunu bilmediğini iddia etmesi karşısında fail bakımından ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan bir neden olup olmadığını tartışınız. (Yar.14. CD. E. 2012/1926, K. 2012/4933).

Cevap: Ceza hukuku bakımından sorumluluğun doğması için, failin eyleminin suç olduğunu bilmesine gerek bulunmamaktadır. Bununla birlikte, failin eyleminin haksızlık niteliğine sahip olduğunu bilmesi gerekir[9]. Aksi halde TCK m. 30/4 sebebiyle failin kusurlu olarak kabul edilip cezalandırılması mümkün değildir. Somut olayda, failin sorumlu olup olmadığı hem TCK m. 31/2 hem de TCK m. 30/4 bakımından değerlendirilmelidir.

TCK m. 31/2 hükmüne göre, 12-15 yaş aralığında bulunan fail, gerçekleştirdiği eylemin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamıyorsa veya davranışların yönlendirme yeteneği önemli ölçüde gelişmemişse ceza sorumluluğu bulunmamaktadır. Yani bu durumda failin kusurlu olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Aksi halde, yani failin fiilinin hukuki anlam ve önemini algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği varsa, kendisine indirimli ceza uygulanacaktır. Somut olayda A, eylemin hukuki anlam ve neticelerini tayin edemeyecek veya davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli ölçüde gelişmemişse, cezalandırılamaz. Bütün bunlara ek olarak, fail eylemin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneğine sahip olmakla birlikte, işlediği fiilin haksızlık niteliğine sahip olduğu konusunda "kaçınılmaz" bir hataya düşmüşse, TCK m. 30/4 hükmüne istinaden cezalandırılması mümkün değildir.

8 Birtek, s. 192.
9 Birtek, s. 197.

Pratik 4. Terörle mücadele ödeviyle akşam vakti yola çıkan sanıkların içinde bulundukları teyakkuz ortamında, karanlıkta yaklaşan ışığın teröristlere ait olduğunu sanmaları ve içlerinden birinin "baskına uğradık" sözü üzerine denetimsiz şekilde o istikamete öldürme amacıyla ateş etmeleri ve gerçekte sabah namazı için camiye gitmekte olan ihtiyar köylüler Ali ve Niyazi'yi öldürmeleri biçiminde sonuçlanan olayda, faillerin ceza sorumluluklarını ve failler hakkında hata hükümlerinin uygulanıp uygulanamayacağını tartışınız.

Cevap: Daha önce de ifade edildiği üzere, fail, "*kaçınılmaz bir hataya düşerek*" gerçekte ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan bir neden olduğu hissiyle eylemi gerçekleştirmiş ise bu hatasından faydalanır. Failin, ceza sorumluluğunu kaldıran ya da azaltan nedenler konusunda düştüğü hatanın "*kaçınılabilir*" bir hata olduğu durumlarda ise, ceza sorumluluğu devam edecektir[10]. Somut olayda, failler, ateş ettikleri esnada, ateş ettikleri şahısların terörist oldukları inancıyla hareket etmekte, yani görevin ifası hukuka uygunluk sebebi içerisinde olduklarını düşünmektedirler. TCK m. 30/3 gereğince, faillerin bu hatalarından yararlanabilmeleri için, içine düştüklerin hatanın kaçınılmaz bir hata olması gerekir. Faillerin teyakkuz ortamında bulunmaları, olayın gece yaşanması göz önünde bulundurulduğunda, kaçınılmazlık şartının sağlandığı kabul edilebilir. Bu nedenle, failler içine düştükleri hatadan yararlanacaklar ve dolayısıyla olayda görevin ifası hukuka uygunluk sebebinin şartları varmış gibi değerlendirme yapılacaktır. Bu nedenle, faillerin cezalandırılması mümkün değildir.

Pratik 5.20 yaşındaki Bihter, aynı mahallede oturdukları Behlül'ün kendisine karşı cinsel saldırı suçunu işlediğini abisi Ramazan'a söylemiştir. Bu duruma sinirlenen Ramazan, öfkeyle evdeki silahını alarak Behlül'ün oturduğu eve doğru yönelmiştir. Ramazan, evine girmek üzere olan Behlül'ü gördüğü anda, başına iki el ateş etmek suretiyle onu öldürmüştür. Ancak daha sonra yapılan araştırmada, Bihter'in yalan söylediği ve gerçekte kendisine karşı cinsel saldırı suçunu işleyen kişinin C. olduğu ortaya çıkmıştır. (Yar. CGK. 20.09.2011 tarih ve E. 1/52-180.) Bu olay itibariyle, Ramazan'ın haksız tahrik hükümlerinden faydalanıp faydalanamayacağını belirleyiniz.

Cevap: TCK m. 30/3 hükmüne göre, "Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır". Somut olayda, Ramazan, Bihter'in beyanları sonucu, haksız tahrik etkisi altında eylemi gerçekleştirmiş, ancak sonradan haksız eylemi yapan kişinin öldürülen Behlül değil; C olduğu anlaşılmıştır. Ramazan, kardeşi Behlül tarafından yanlış yönlendirilmiş, yani hataya düşmüştür. Bununla birlikte, Ramazan'ın içine düştüğü hata, kaçınılmaz bir hata olarak nitelendirilemez. Zira, Ramazan eylemi gerçekleştirmeden önce, cinsel saldırı eyleminin Behlül tarafından işlenip işlenmediğini araştırabilirdi. Dolayısıyla, Ramazan'ın TCK m. 30/3 yollamasıyla haksız tahrikten yararlandırılması mümkün değildir.

10 Birtek, s. 196.

§.6. Akıl Hastalığı

Pratik 1. Kasten yangın çıkarma suçundan şüpheli bulunan A hakkında, soruşturma evresinde alınan sağlık kurulu raporunda işlediği suçun hukuki anlam ve sonuçlarını algılamayacak durumda olduğu (akıl hastalığının bulunduğu), davranışlarını yönlendirme yeteneğinin önemli ölçüde azalmış olduğu ve 5237 sayılı Kanunun 32/1. maddesinden istifade edebileceğinden ve bu durumda olan kişiye ceza verilmeyeceğinden, akıl hastası olan şüpheli hakkında Cumhuriyet Başsavcılığınca kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmiştir. Buna göre, anılan Cumhuriyet Başsavcılığı kararının (kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin karar) yerinde olup olmadığını CMK m. 172/ hükmü ve TCK m. 32 ve 57. Maddeleri bağlamında değerlendiriniz. (Yar. 8. CD. 24.11.2011, E. 2011/10974, K. 2011/13420).

Cevap: TCK m. 32 hükmü dikkate alındığında, Kanun'un aklı hastalarını kendi içerisinde bir ayrıma tabi tuttuğu ve bu ayrıma göre akıl hastalarına uygulanacak yaptırımların değişeceği sonucuna varılacaktır. Buna göre, akıl hastasının, fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını anlayamaması veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin önemli derecede azalması durumunda cezalandırılması mümkün değildir. Bu ihtimalde faile TCK m. 57 hükmü nedeniyle akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri uygulanacaktır. Akıl hastalığının failin davranışlarını yönlendirme yeteneğini önemli olmayan derecede azaltması halinde ise, indirimli ceza uygulanacaktır. Söz konusu bu ihtimalde, faile verilecek cezanın kısmen veya tamamen akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak uygulanması da mümkündür (TCK m. 32/2, son cümle).

Dikkat edileceği üzere, akıl hastasının, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılamayacak durumda olması halinde, kendisine akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirinin uygulanması zorunludur. Güvenlik tedbiri uygulanması ise, yargılama ve dolayısıyla hâkim tarafından verilecek bir hükmü gerektirdiğinden, Cumhuriyet Savcısı'nın kovuşturmaya yer olmadığına dair karar vermesi hukuka aykırıdır.

Pratik 2. Kleptomani hastası (kişisel kullanım ya da parasal değeri için gereksinme duyulmayan nesneleri çalmaya yönelik dürtülere karşı koyamama durumu) K, *paraya ihtiyacı olduğu için* komşuları M'nin evine girmiş ve evdeki antika saati alarak ayrılmıştır. Ertesi gün eve hırsız girdiğini anlayan M polise haber vermiş, polis olayla ilgili soruşturma başlatmış ve K'yı saati antikacı A'ya satmak üzereyken yakalamıştır. Buna göre K'nın hastalığını da göz önünde bulundurarak sorumluluğunu belirleyiniz.

Cevap: Akıl hastalığının failin sorumluluğunu ortadan kaldırabilmesi için, işlenen suç ile söz konusu akıl hastalığı arasında nedensellik bağı bulunmalı; başka bir deyişle, akıl hastalığı somut olayda işlenen fiil bakımından kusurluluğu etkileyebilecek bir akıl hastalığı olmalıdır. Örneğin, kleptomani (hırsızlık hastalığı) akıl hastası olan kişinin hafif değerdeki şeylere yönelik olarak işlediği hırsızlık suçu açısından irade yeteneğinin olmadığı söylenebilir. Ancak, bu kişinin kasten adam öldürme suçunu işlemesi durumunda, malûl olduğu akıl hastalığı bu fiille ilgili olarak algılama ya da irade yeteneğini etkilemez[11]. Aynı şekilde,

11 TCK'nın 32. madde gerekçesinden.

kleptomani hastasının paraya ihtiyacı olması sebebiyle hırsızlık yapması durumunda da, kusurlu olmadığı söylenemez. Zira bu ihtimalde, hırsızlık suçu akıl hastalığının etkisiyle değil; paraya duyulan ihtiyaç sebebiyle işlenmiştir. Dolayısıyla somut olayda K bakımından TCK m. 32 hükmü uygulanamayacaktır. Bununla birlikte, fail K hırsızlık suçunu ağır ve acil bir ihtiyacını karşılamak için işlemişse, hakkında TCK m. 147 hükmünde düzenlenen özel zorunluluk hali uygulanabilir.

§.7. Geçici Nedenler, Alkol ve Uyuşturucu Etkisinde Olma

Pratik 1. Hırsızlık suçundan yargılanan A, yargılama sırasında, uyuşturucu madde bağımlısı olması sebebiyle suç tarihinde krize girmesi sebebiyle hırsızlık eylemini gerçekleştirdiğini ileri sürmüş ve dosya içerisinde bulunan adli sicil kaydında da bu iddiasını destekler mahiyetteki hükümlülüklerinin bulunduğunun anlaşılmıştır. Bu durumda mahkemece hangi yönde karar verilmesi gerektiğini ve A'nın ceza sorumluluğu bulunup bulunmadığını tartışınız. (Yar. 6. CD. 18.4.2011 tarih ve E. 2010/15257, K. 2011/5527).

Cevap: Alkol veya uyuşturucu madde etkisiyle suç işleyen kimsenin kusursuz olarak kabul edilebilmesi için, alkol veya uyuşturucu maddenin iradi olarak alınmamış olması gerekir[12]. Aksi halde, failin sorumluluğu devam eder. Bununla birlikte, TCK m. 57/7 hükmünde, alkol ve uyuşturucu "bağımlılığı" bir tür akıl hastalığı olarak kabul edilmiş ve bu kişilere güvenlik tedbiri uygulanacağı hüküm altına alınmıştır[13]. Dolayısıyla, somut olay bakımından failin sorumlu olup olmadığı yönünde değerlendirme yapılırken; uyuşturucu madde bağımlısı olan A'nın suç tarihinde işlediği eylemin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneğinde önemli derecede azalma olup olmadığı araştırılmalıdır.

Pratik 2. ERÜ Hukuk Fakültesi öğrencisi Rukiye ve kendisi gibi kapalı giyinen üç arkadaşı, 6 Nisan 2013 Cuma günü, okul çıkışı kaldırımda yürüdükleri sırada, önlerinde sağa sola tükürerek yürüyen ve 01.04.1998 doğumlu B'yi görmüşler ve Rukiye, B'nin arkasından ve B'ye hitaben, "*İnsanlıktan nasibini almamış odun! Lama gibi sağa sola tükürme, insan ol !!! Senin iğrenç tükürüğünü görmek zorunda mı insanlar? Kafan da zaten tost gibi yapışık, yaratık mısın nesin?"* demiştir. Bunun üzerine B, arkasına dönerek Rukiye ile birlikte olan Büşra'nın kendisine hakaret ettiğini zannederek, Büşra'yı asfalt yola doğru şiddetli bir biçimde iteklemiş ve yere düşen Büşra'nın kolu kırılmıştır. ERÜ Tıp Fakültesi'nde tedavi altına alınan Büşra, yere düşmesi sonucu kırılan kemiğin damarları zedelemesi ve bunun sonucu gelişen kemik iltihabı neticesinde yaşamını yitirmiştir. Olaydan sonra yapılan araştırmada, fail B'nin tinerci sokak çocuğu olduğu ve kendi rızasıyla aldığı tinerin etkisiyle suçu işlediği anlaşılmıştır. Buna göre:

1. Rukiye'nin, B'ye karşı işlediği hakaret suçu nedeniyle ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan bir neden var mıdır?

Cevap: Haksız tahrikten söz edilebilmesi için, failin işlediği suç, haksız fiil teşkil eden eylemden kaynaklanan hiddet ve şiddetli elemin sonucu olmalıdır. Somut olay bakımından, B'nin yere tükürmesi salt

12 Centel/Zafer/Çakmut, s. 377.
13 Yaşar/Gökcan/Artuç, C. I, s. 951.

çevreyi kirleten bir eylem niteliğine sahip değildir. B tarafından gerçekleştirilen eylem, kendisiyle aynı anda sokakta bulunan kişilere yönelik haksız bir eylem teşkil etmektedir. Bu nedenle, Rukiye bakımından haksız tahrike ilişkin koşulların oluştuğu söylenebilir. Bununla birlikte, TCK m. 129 hükmünde hakaret suçu bakımından özel bir haksız tahrik haline yer verildiğinden, somut olayda TCK m. 29 değil; TCK m. 129/1 uygulanmalıdır.

2. Büşra'yı asfalta itekleyen B, haksız tahrik hükümlerinden faydalanabilir mi?

Cevap: Fail, kendi haksız hareketiyle olaya sebep olmuşsa, artık haksız tahrikin varlığından söz edilemez[14]. Somut olayda ilk haksız hareket (yere tükürme hareketi) B tarafından gerçekleştirildiğinden, söz konusu eylem bakımından haksız tahrik hükmü uygulanamayacaktır.

3. Büşra'yı asfalta itekleyen B, mağdurun şahsındaki hatasından faydalanabilir mi?

Cevap: Ceza hukuku bakımından nitelikli haller saklı kalmak üzere, mağdurun şahsına göre ceza tayini söz konusu değildir[15]. Eylemi bilerek ve isteyerek gerçekleştiren failin, suçun konusunda veya mağdurun şahsında düştüğü hata, kasten hareket etmediği anlamına gelmemektedir. Bu durumda, fail hataya düşmemiş olsaydı da, eylemi suç olarak kalmaya devam etmektedir[16]. Ceza hukuku bakımından, Büşra'nın asfalta itilmesi ve dolayısıyla yaralanması ile, Rukiye'nin yaralanması arasında kural olarak fark bulunmamaktadır. Zira her iki halde de, failin eylemi suç olarak kalmaya devam etmektedir. Bu nedenle, B'nin hatasından yararlanması mümkün değildir.

4. Fail B'nin rızası ile aldığı tinerin etkisinde suç işlemesi, ceza sorumluluğunu kaldırır veya azaltır mı?

Cevap: TCK m. 34/2 hükmüne göre, iradi olarak alınan alkol veya uyuşturucu madde, ceza sorumluluğunu bertaraf edici etkiye sahip değildir. Somut olayda, tiner B tarafından iradi olarak alındığından, B'nin ceza sorumluluğu devam eder.

14 Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, s. 399
15 Centel/Zafer/Çakmut, s. 431.
16 Centel/Zafer/Çakmut, s. 431

ERÜ. HUKUK FAKÜLTESİ
2014/2015 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI GÜZ DÖNEMİ
(CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER-I DERSİ FİNAL)
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERSİ CEVAP ANAHTARI

Olay 1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkındaki Kanun'un 111. maddesinde yer alan "*Bu Kanuna göre istenen mal bildirimini gerçeğe aykırı surette yapanlarla, yaşayış tarzları mal bildirimine uymayanlar üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*" Hükmünü ceza hukukuna hâkim temel ilkeler bakımından değerlendiriniz. (**5 Puan**)

Sözü edilen hüküm, BELİRLİLİK ilkesine aykırıdır. Kanun koyucunun hangi eylemin suç olduğunu AÇIKÇA yazması gerekmektedir. YAŞAYIŞ TARZININ MAL BİLDİRİMİ UYMAMASI eyleminde, neyin suç olarak kabul edildiği belirsiz.

Olay 2. Air Asia Şirketi'ne (Endonezya) ait 8501 sayılı uçuşu gerçekleştiren uçak, Endonezya'nın Surabaya adasından Singapur'a hareket etmiş ve kalkıştan yaklaşık 1 saat sonra olumsuz hava koşulları nedeniyle rota değişikliği talep etmiş fakat rota değişikliği uçuş kontrol tarafından –***bu rotanın başka uçuşlarda kullanıldığı gerekçesiyle***- reddedilmiştir. Bunun üzerine, 10.000 metre yükseklikten uçuşunu sürdürdüğü sırada **olumsuz hava koşulları nedeniyle** uçak, Cava Denizi'ne düşmüş ve bütün yolcular ve mürettebat (162 kişi) hayatını kaybetmiştir. Kaza sonrası yapılan araştırmada, sözü edilen uçağın, **hareket saatinden 1 saat önce hareket ettiği ve haftada iki gün uçuş izni bulunduğu halde, izin verilen gün dışında uçuşu gerçekleştirdiği, uçuş sırasında yeterli sayıda mürettebat bulundurmadığı,** ortaya çıkmıştır. Buna göre, olayı Türk Ceza Hukuku bakımından değerlendirerek, Air Asia Şirketi'nin sözü edilen **uçuşu planlayan sorumlusunun ve uçak pilotunun** (pilotun ölmediğini varsayarak) meydana gelen ölüm neticelerinden dolayı sorumlu tutulup tutulamayacağını tartışınız. (**Sadece suçun maddi unsurları bakımından değerlendirme yapınız**). (http://m.ensonhaber.com/haber.php?id=339220 sitesinde yer alan haberden uyarlanmıştır) (**5 Puan**)

Ceza hukuku açısından bir eylemden dolayı failin sorumlu tutulabilmesi için, eylem ile netice arasında illiyet bağının bulunması gerekir (Şart teorisi + objektif isnadiyet). Şart teorisine göre, netice bakımından onsuz olmayan şart (olmazsa olmaz) illi değer taşımalıdır. Netice, failin egemenliğinde olmalı (failin fiilinin sonucu olmalı) , fail riske egemen olabilmelidir. Somut olay bakımından, uçağın erken kalkması, mürettebat sayısının az olması ve uçuş günleri dışında uçmuş olmasının netice üzerine etkisi bulunmamaktadır. Bu nedenle, pilotun veya uçuş sorumlusunun cezalandırılabilmesi mümkün değildir. (Objekti isnadiyet de doğru cevap kabul edilecek)

Olay 3. Fail A, eşi B ile birlikte Buenos Aires'te bulunan Death Motel'de kalmaktadır. Eşini öldürmek isteyen A, gece vakti, bulundukları 5. katın balkonundan eşini iteklemiştir. Aşağı inip eşinin ölüp ölmediğini kontrol eden A, eşinin öldüğünü zannederek, resepsiyonist ile anlaşarak cesedi gömmesi için ona 100 Dolar para teklif etmiştir. Resepsiyonist C ise, öldü zannederek B'yi otelin 50 metre ilerisinde bulunan bir alanda toprağa gömmüştür. Ertesi gün olayın ortaya çıkması üzerine yapılan incelemede (otopside), ölümün, yüksekten düşme nedeniyle değil de, elektrik akımına kapılma ve toprak altında havasız kalma nedeniyle gerçekleştiği anlaşılmıştır. A ve C'nin ölüm neticesinden sorumlu tutulup tutulamayacağını tartışınız. **(10 P)**

A, eşini yüksekten atmış ve sonrasınad öldü zannıyla toprağa gömmesi için C ile anlaşmıştır. B'nin yüksekten düşmesi (elektrik akımına kapılması) ve toprağa gömülmesi A'nın hâkimiyetinde olduğundan (her iki sebep de failin egemenliğinde) ölüm neticesinin hangi sebepten kaynaklandığının önemi yoktur (illiyet bağında önemsiz sapma). A, kasten öldürmeden sorumludur.

C'nin eylemi (toprağa gömme) ölüm neticesi yönünden illi değer taşıdığından, ölüm neticesi C'ye yüklenebilir (taksirle öldürme). Ölüm nedeniyle A ve C'nin eylemleri birleşmiştir, kümülatif nedensellik söz konusudur. A ve C kendi eylemlerinden sorumludur.

Olay 4. İsmet**, yasal "ihtiyaç belgesi" olmaksızın** ve kanuna aykırı olarak, ormandan temin ettiği 5 odunu traktörün römorkuna **güvenlik önlemi almaksızın** yüklemiş ve traktör kabinine ise komşuları Mustafa, Necmettin ve kendi eşi **Dönsün**'ü bindirmiştir. Rampa aşağı inen traktörün sesinin değişmesi üzerine, kabinde bulunan Mustafa, kabin kapısını açarak atlamak istemiş fakat İsmet, "***atlama bir şey olmaz, korkma***" diye birkaç kez ikaz etmiştir. Ancak traktörün sesinden korkan Mustafa traktörden atlamıştır. Bu olay nedeniyle **panikleyen ve eli ayağı titreyen** İsmet, 50 metre gittikten sonra traktörü devirmiş ve olay nedeniyle traktör kabininde bulunan bulunan Necmettin hafif yaralanmıştır. Traktörden atlayan Mustafa ise, başını yerdeki taşa vurmuş ve beyin kanaması nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Buna göre, **Necmettin'in yaralanması ve Mustafa'nın da ölümü şeklinde sonuçlanan olayda**, İsmet'in ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını fiil ve illiyet bağı yönünden tartışınız. (Yar. CGK. 9.10.2001 tarih ve E. 2001/2-184) (**10 Puan**)

İsmet'in ihtiyaç belgesi olmadan odun kesmesi, güvenlik tedbiri olmadan traktöre yüklemesi her ne kadar yasal olmasa da, bu eylemler ile netice arasında illiyet bağı yoktur.

Mustafa'nın traktörün sesinin değişmesi üzerine, kendi davranışıyla aşağıya atlamaya çalışması üzerine İsmet'in onu uyarması ve fakat İsmet'in traktörden atlaması İsmet'in kendi kusurlu davranışıyla gerçekleşmiştir. Rücü yasağı sebebiyle bu neticeden dolayı İsmet cezalandırılamaz. Mustafa'nın atlamasından sonra İsmet'in panik yapması ve traktörün devrilmesine neden olması ise, İsmet'in dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı eyleminden kaynaklanmıştır (İsmet'in eylemi refleks değildir). Bu nedenle, Necmettin'in yaralanması nedeniyle İsmet sorumludur.

Olay 5. Denizli'de ikamet eden H ve beş arkadaşı, Almanya'nın Bayern Eyaleti'ne bağlı Ingolstadt şehrinde bulunan bir banka şubesini telefon ile arayarak, kendilerini hesap sahibi olarak tanıtmış ve banka görevlilerini yanıltmak suretiyle onların hesaplarında bulunan 15.000 Euro tutarındaki parayı, Denizli'de bulunan Soyguncu Bank şubesine transfer edilmesini sağlamıştır. H ve beş arkadaşı, sözü edilen parayı, paranın hesaba yatırılmasından 5 gün sonra Soyguncu Bank'ın Ankara şubesinden çekmiştir. Buna göre, **suçun işlendiği ülke ve şehri belirleyerek,** bu olay nedeniyle Türkiye'de yargılama yapılıp yapılamayacağını tartışınız. (Yar. 11. CD. 13.7.2006 tarih, E. 2006/4044, **Karar fotokopisi s. 9**)- (**10 Puan**)

Dolandırıcılık suçu, para failin egemenliğine (zilyetliğine) geçtiğinde tamamlanmış sayılır (Suçun işlendiği yer Denizli). Somut olayda, hareket Türkiye'de yapılmış, Netice de yine Türkiye'de meydana gelmiştir. Hareket ve netice Türkiye'de gerçekleştiğinden suç, Türkiye'de işlenmiş sayılır ve mülkilik ilkesi uyarınca Türkiye'de yargılama yapılır.

Olay 6. A, **uzun süreden beri arkadaşlık ettiği** B ve C ile birlikte bir barda alkol aldıktan sonra Ali Dağı'nda bulunan Mesire alanına gitmiştir. A'nın mangal közünde çay yaptığı sırada, B cebinden çıkardığı 8 gram uyuşturucuyu (Not. Özendirmemek için uyuşturucu madde adı yazılmamıştır ☺) ikiye bölmüş ve iki farklı sigara kâğıdına sararak A ve C'ye vermiştir. A ve C, bunun ne olduğunu sorsa da B, "*İçin ve bulutların üzerine çıkın, uçuşa hazırlanın birazdan pilot olacaksınız!!!*" diyerek maddenin ne olduğunu söylememiştir. A ve C uyuşturucu maddeyi içtikten (çektikten) sonra, A elinde bir bardak çay almış ve çayı içmek için bir kayanın dibine oturduğu sırada şiddetli mide bulantısı başlamıştır. **İleri derecede astım hastası olan A**'da, uyuşturucu maddenin de etkisiyle solunum sıkıntısı başlamış ve arkadaşları tarafından hastaneye kaldırıldığı sırada, araç içerisinde solunum durması nedeniyle hayatını kaybetmiştir. Buna göre, A'nın ölümünden dolayı B'nin ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını tartışınız. (Yargıtay 10 CD. 10.12.1998 tarih ve E. 1998/10133)- (**10 Puan**)

B, A ve C ile uzun süre arkadaşlık ettiği için, B'de mevcut bulunan ileri derecede astım rahatsızlığını bilebilecek durumdadır. Somut olayda, A ve C'nin daha önce uyuşturucu kullanmadığı ve A'nın kendilerine verdikleri uyuşturucunun dozunu da bilmedikleri, dozu tamamen B'nin ayarladığı nazara alındığında B'nin bu dozdaki uyuşturucunun astım hastalığını tetikleyebileceği ve arkadaşı A'nın sağlığının bozulabileceğini bilebilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, B riske egemen olup, netice B'nin eyleminin doğrudan ve yakın sonucu olarak ortaya çıkmıştır. B'nin eylemi ile ölüm neticesi arasında illiyet bağı vardır.

Olay 7. Afganistan Vatandaşı Uyuşturucu taciri Nafisah, Amerika'ya götürmek üzere, **10.06.2013** tarihinde Afganistan'ın Kandahar Eyaleti'nde bulunan Hindikuş Dağları'nda ürettiği 50 kg uyuşturucuyu ((Not. Özendirmemek için uyuşturucu madde adı yazılmamıştır ☺), 15.11.2013 tarihinde Türkiye'ye sokmuş ve **31.12.2013** tarihinde İstanbul'da, Türk Hava Yolları'nın Newyork uçağına binerken bir ihbar üzerine **yakalanmıştır.**

Uyuşturucu madde ticaretini düzenleyen TCK m. 188 hükmünde yer alan hapis cezası, 3-10 yıl hapis cezası iken; **15.12.2013 tarihinde 15 yıldan 20 yıla kadar hapis olarak değiştirilmiştir.** Ancak suçun cezasının çok artırıldığı yönündeki tepkiler ve eleştiriler üzerine **01.01.2014 tarihinde yürürlüğe giren kanun ile suçun cezası 10 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası olarak değiştirilmiştir**. Buna göre:

1. Nafisah, sözü edilen eylem nedeniyle Türkiye'de yargılanabilir mi? (**5 Puan**)

Uyuşturucu taşımak kesintisiz suç olup, bu suç neticenin kesintiye uğradığı yerde işlenmiş sayılır. Nafisah İstanbul'da yakalandığı için suç Türkiye'de işlenmiş sayılır ve mülkilik sistemine göre yargılama Türkiye'de yapılır.

2. Nafisah'ın Türkiye'de yargılanabileceğini kabul edersek, fail hakkında uygulanacak kanunu tespit ediniz. (**10 Puan**)

Kesinti 31.12.2013 tarihinde gerçekleştiğinden (Nafisah'ın yakalandığı an) suç da bu tarihte işlenmiş sayılır. Bu tarihte yürürlükte bulunan kanun ise, 15.12.2013 tarihli kanundur (15-20 yıl). Ancak, suç işlendikten sonra yürürlüğe giren 01.01.2014 tarihli kanun ile suçun cezası 10-15 yıl olarak belirlendiğinden hapis cezasının sınırını düşürdüğü için, lehe kanun olarak Nafisah hakkında uygulanacaktır.

3. Nafisah'ın Türkiye'de yakalandığının öğrenilmesi üzerine, Afganistan tarafından Nafisah'ın ülkede çok sayıda mali suç işlediği iddiasıyla; Amerika tarafından da, uyuşturucu madde ticareti suçunu işlediğinden bahisle geri verme talep edilmiştir.

- Nafisah, **mali suç nedeniyle** –diğer şartların da varlığı halinde- Afganistan'a geri verilebilir mi? (**5 Puan**)

TCK ve SİDAS'ta mali suçlar nedeniyle iade yapılamayacağına dair bir yasaklama söz konusu değildir. İki ülke arasında mali suçlardan dolayı iade –anlaşmayla- yasaklanmadıkça Nafisah'ın geri verilebilmesi mümkündür. Nafisah Türkiye'de cezasını çektikten sonra iade edilebilecektir.

- Nafisah'ı, iki ülke talep ettiğine göre (Afganistan- Amerika); hangi ülkeye geri verilecektir? (**5 Puan**)

İki ülke talep etmiş ise, uluslar arası hukukta iki farklı uygulama bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, suçlunun vatandaşı bulunduğu ülkeye geri verilmesi, ikincisi ise, en ağır suçun işlendiği ülkeye geri verilmesi. Talep edilen ülke (Türkiye) iki ülkeden herhangi birisine verebilir. (Amerika'da işlenen suç daha ağır, ancak Afganistan'da vatandaşlığa dayanarak talep ediyor.)

- Nafisah sonradan (geri verme anından önce) Türk vatandaşlığına geçmiş ise, geri verilebilir mi? (**5 Puan**)

TCK'ye göre, suçun işlendiği andaki vatandaşlık esas alınır ve Nafisah suçu işlediğinde yabancı olduğu için geri verilmesine engel yoktur. Ancak, SİDAS'a göre, geri verme anındaki vatandaşlık esas alınmalıdır. Anayasa 90/son hükmü uyarınca, kanun ile temel haklara ilişkin sözleşme çatıştığında uluslar arası sözleşme uygulanacağından, geri verme anında Nafisah Türk vatandaşı olduğu için geri verilemez.

Olay 8. Şiddet ve terör eylemlerinin artması üzerine çıkarılan ve **10.02.2008-10.02.2009** tarihleri arasında geçerli olan Kanun'un 3. maddesine göre, "*Molotof kokteyli **üreten, satan veya bulunduran** kişi 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*"

5.1.2009 tarihinde molotof kokteyli satın alan A, **23.2.2009 tarihinde** ilçe kaymakamının özel garajında bulunan arabalara molotof kokteyli atarak yaktıktan hemen sonra yakalanmış ve re'sen kovuşturma başlatılmıştır. Kovuşturma sonucunda, A hakkında molotof kokteyli almaktan 2 yıl, mala zarar verme suçundan da 3 yıl hapis cezası verilmiştir. **Hüküm temyiz aşamasında iken**, **22.2.2012 tarihinde yapılan kanun değişikliği ile**, mala zarar verme suçunun cezası 2-5 yıl hapis iken; 1-7 yıl hapis olarak değiştirilmiş ve bu suça ilişkin zamanaşımı süresi 8 yıl iken, 3 yıla düşürülmüştür. Buna göre (*soruları birbirinden bağımsız değerlendiriniz*):

1. A, "*molotof kokteyli satın alma*" eylemi nedeniyle cezalandırılabilir mi? (**5 Puan**)

Olayda süreli kanun uygulaması vardır. A molotof kokteylini 5.1.2009 tarihinde almış ve bu tarihte yürürlükte olan kanunda süreli kanuna göre, SATIN ALMA eylemi suç sayılmadığı için suçta ve cezada kanunilik ilkesi gereği A cezalandırılamaz.

2. A, "*molotof kokteyli bulundurma*" fiili nedeniyle cezalandırılabilir mi? **(5 Puan)**

Süreli kanunlar ileri yürüyeceği için, bu kanun yürürlükte iken suç işleyenler bakımından bu kanunun yürürlük süresi bittikten sonra da bu kanun hükümleri uygulanmaya devam eder. A eylemini kanunun yürürlük süresi sona erdikten sonra (23.2.2009) gerçekleştirdiği için süreli kanun hükümleri uygulanamaz.

3. A'nın işlemiş olduğu mala zarar verme suçu bakımından uygulanacak kanunu tespit ediniz. (**5 Puan**)

A, 23.2.2009 tarihinde suçu işlemiş ve bu tarihte yürürlükte olan kanun 2-5 yıl hapis cezası gerektiren kanundur. A yargılanırken

Kanun değişmiş (22.2.2012 tarihinde) ve suçun cezası 1-7 yıl olarak belirlenmiştir. Her iki kanununda alt ve üst sınırlar farklı ise, her iki kanun da ayrı ayrı ve BİR BÜTÜN OLARAK olaya uygulanır ve bütün olarak hangisi lehe ise o kanun hükümleri fail hakkında tatbik edilir. Somut olayda, 22.2.2012 tarihli kanun hapis cezası yönünden aleyhe olsa da, zamanaşımı süresini 3 yılı düşürdüğü ve yargılamanın yapıldığı gün itibariyle de bu kanun hükmüne göre zamanaşımı nedeniyle dava düşeceği için, fail hakkında sonradan yürürlüğe giren kanun lehedir ve bu kanun hükümleri uygulanır.

Olay 9. Alman vatandaşı A ile Belçika vatandaşı B, Konya'da, Helal (الحل) Gıda ihracı yapmak üzere Al-Bel isimli bir şirket kurmuştur. Şirkete ait olan ve Fransız vatandaşı F tarafından kullanılan ve konteynırında Türk Bayrağı taşıyan TIR, Türkiye'den Mısır'a hareket etmiş ve 03.12.2014 tarihinde Suriye'nin İdlib şehrinden geçtiği sırada, Suriye vatandaşları Z ve T'nin saldırısına uğramış ve failler, sürücü F'yi öldürerek, araç içerisinde bulunan 100.000 TL değerindeki ticari eşyayı yağmalamıştır. Buna göre,

1. Z ve T'nin **TIR'ı yağmalama** eylemi nedeniyle Türkiye'de yargılanabilmesi mümkün müdür? Mümkün ise hangi şartlarda? (**5 Puan**)

Şirket, Türk kanunlarına göre kurulan bir şirket olduğu için, şirketin sahibi olduğu TIR'a yönelik eylem nedeniyle mağdura göre şahsilik ilkesi uyarınca FAİLİN TÜRKİYE'de olması ve yurt dışında hüküm verilmemiş olması halinde Türkiye'de yargılama yapılabilir.

2. Z ve T'nin, sürücü F'yi öldürme eylemin nedeniyle Türkiye'de yargılanabilmesi mümkün müdür? Mümkün ise hangi şartlarda? **(5 Puan)**

Sürücü Türk vatandaşı değil, eylem de yurt dışında gerçekleştirilmiş. Kasten öldürme suçu en az 3 yıl hapis cezası gerektirdiğinden (üç yıldan daha fazla), evrensellik prensibi uyarınca Türkiye'de yargılama yapılabilir. Ancak, bunun için, öncelikle fail/faillerin geri verilmesi tercih edilmeli, geri verem olmaz ya da failler talep edilmez ise Türkiye'de yargılama yapılabilir (ya geri ver ya yargıla). Ayrıca, bu yargılama için Adalet Bakanı'nın talebi de zorunludur.

3. Her iki eylem nedeniyle Türkiye'de yargılama yapılabileceğin varsayar isek; yargılama hangi ülkenin kanununa göre yapılacaktır? Suriye Ceza Kanunu dikkate alınabilir mi? **(5 Puan)**

TIR'ın yağmalanması bakımından, mağdura göre şahsilik ilkesi uygulanacağı için yabancı kanunun üst sınırı dikkate alınamaz. Bütünüyle TCK uygulanır. Ancak F'nin öldürülmesi bakımından evrensellik ilkesine göre yargılama yapılacağı için yargılama TCK'ye göre yapılır fakat Türkiye'de verilecek ceza Suriye Ceza Kanunu'nundaki üst sınırdan daha fazla olamaz.

Olay 10. Cinsel istismar suçu nedeniyle 2 yıl hapis cezasına mahkûm olan ve hüküm anında yürürlükte bulunan infaz yasası uyarınca cezasının 2/3'ünü çektikten sonra koşullu salıverilecek olan B; **cezasını çekmekte iken**, infaz aşamasında yürürlüğe giren 6545 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda koşullu salıverme hükmolunan cezanın ¾'ünün çekilmesi şartına bağlanmış ve infaz aşamasından sonra bu türden hükümlüler hakkında **–ilk kez- tıbbi tedavi tedbirinin uygulanması getirilmiştir.**

Buna göre:

1. İnfaz Kanunu'nda, koşullu salıverme süresine ilişkin olarak yapılan değişiklik, infaz aşamasındaki hükümlü B hakkında uygulanabilir mi? (**5 Puan**)

İnfaz hukukunda kural, lehe aleyhe olup olmadığın bakılmaksızın DERHAL uygulamadır. Ancak, tekerrür, koşullu salıverme ve erteleme bakımıdan aleyhe kanun geçmişe yürümez kuralı geçerlidir. Somut olayda infaz aşamasında iken, koşullu salıverme süresi 2/3'ten ¾'e ARTIRILDIĞI için, hükümlünün aleyhine olan bu değişiklik B hakkında uygulanamaz.

2. Hükümlü B hakkında, cezasının infazın tamamlanmasından sonra, bu suçlar bakımından 6545 sayılı Kanun ile getirilen "tedavi" güvenlik tedbirinin uygulanabilmesi mümkün müdür? Gerekçenizle birlikte açıklayınız. (**5 Puan**)

Güvenlik tedbirleri bakımından, kanunilik ilkesinin zorunlu sonucu olarak geçmişe yürümezlik ilkesi geçerlidir. Bu nedenle, fail fiili işlediği anda kanunda tedavi güvenlik tedbiri olmadığı için, sonraki kanun hükümleri fail hakkında uygulanamaz.

Ancak, fail fiili işlediği anda tedavi tedbiri olsaydı ve sonraki kanun sadece tedbirin uygulanma biçimini değiştirmiş olsayda, infaz kanunu hükümlerin derhal uygulanması prensibi gereği fail hakkında bu değişiklik uygulanabilecekti.

T.C. ERCİYES ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ
2014/2015 EĞİTİM- ÖĞRETİM YILI
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERSİ (YILLIK VE DÖNEMLİK)
YILSONU (FİNAL) SINAVI
1 Haziran 2015

Sınav Talimatı: Sınav süreniz 130 (yüz otuz) dakika olup, bu süre hiçbir şekilde uzatılmayacaktır. Sınavda, tükenmez ve/veya kurşun kalem kullanılabilir. Gerekçeli veya gerekçesiz (içerisinde yazılı not bulunmayan) mevzuat kullanılabilir. Sorulara ilişkin cevaplarınızı her sorunun altında cevap için ayrılan boşluklara yazınız. Bu alan dışına yazılan cevaplar değerlendirilmeye alınmayacaktır. **Sınav 130 (yüz otuz) puan üzerinden değerlendirilecektir.**

SORULAR

Olay 1. C ve A, D'ye ait aracı (otomobil) düz kontak yapmak suretiyle çalmış ve bu araç ile Y'nin tekel bayisinde bulunan sigara ve içkileri çalmak üzere Y'nin dükkânının önüne gelmiştir. Saat 02.00 sıralarında, tekel bayisinin kepenk kilidini keserek, bayi içindeki tekel malzemelerini ve yazar kasanın bozuk para çekmecesini almış ve arac koymuşlardır. Saat 05.00 civarında, aynı sokağa tekrar gelerek bu kez T'ye ait marketin kepenk kilitlerini keserek markete girdikleri sırada market sahibi T gürültüye uyanmış ve marketin üst katında bulunan evinin balkona çıkmıştır. T, iki kişinin kepenk kilitlerini kestiği ve market içerisine girerek bazı eşyaları araçlarına taşıdığını görerek onlara bağırarak engel olmaya çalışmış fakat C ve A, T'ye bağırarak "*gir içeri*" diyerek karşılık vermiştir. Bunun üzerine T, evinde bulunan ruhsatlı silahı alarak balkona tekrar çıkmış fakat C ve A kaçmayarak marketten çaldıkları eşyaları araçlarına yüklemiş ve aracı hareket ettirmiştir. T ise, malların götürüldüğünü görmesi üzerine, aracın arkasına doğru üç el ateş etmiş ve mermilerden bir tanesi, şoför koltuğunda oturan C'nin sırtına isabet etmiş ve C hayatını kaybetmiştir **(Yar. 1. CD. E. 2013/2781).** Buna göre:

1. Olayda T'nin silah kullanması bakımından bir hukuka uygunluk sebebi var mıdır? **(5 P)**

Olayda hırsızlık eylemi tamamlanmış ve fail eşyayı alıp uzaklaşmaktadır. Mala karşı meşru savunma (veya zilyetlik hakkının kullanılması) söz konusudur. Ölçülü olmak kaydıyla güç kullanılması meşrudur. Ancak somut olayda, malvarlığının korunması amacıyla hayat hakkına müdahale edilmiştir, ölçülü bir savunma değildir. Hukuku uygunluk sebebinden sınır taksirle aşılmış olup, fail taksirle öldürmeden sorumludur (TCK m. 27/2)

2. C ve A'nın Y, D ve T'ye karşı işledikleri her iki hırsızlık (dükkan soygunları ve araç çalma) suçu yönünden de ayrı ayrı cezalandırılabilmesi mümkün müdür? (Zincirleme suç yönünden değerlendiriniz) **(5 P)**

Eylemlerin mağdurları farklı olduğundan zincirleme suç hükümleri uygulanamaz. Sözü edilen suçlar, tek bir eylemle işlemediğinden aynı nev iden fikri içtima hükümleri de uygulanamaz. Somut olayda, gerçek içtima hükümleri uygulanır ve fail her bir eylemi nedeniyle ayrı ayrı cezlandırılır.

3. C ve A'nın Y ve T'nin işyelerine girme ve kilit kesme eylemleri yönünden cezalandırılabilmeleri mümkün müdür? (Bileşik suç yönünden değerlendiriniz) **(5 P)**

Kilit kesme eylemi (mala zarar verme) konut dokunulmazlığı suçunun unsuru ya da ağırlaştırıcı nedeni değildir. TCK M. 141/4 hükmü nazara alındığında fail, hem konut dokunulmazlığını ihlal hem de mala zarar verme suçlarından dolayı cezalandırılır.

Olay 2. Talat ve Hamit bir barda alkol aldıktan sonra, Necip'in evinin önüne gelmiş ve araçlarını Necip'in müstakil evinin önüne park ederek araç içerisinde alkol almaya devam etmiştir. Necip, gece 00.00 sıralarında Talat ve Hamit'in evinin bahçe duvarına işediğini görmüş ve hemen dışarı çakarak, kendisine ait ruhsatlı silahla Talat ve Hamit'i bacağından yaralamıştır. (**Karar fotokopisi s. 21, 22**). Buna göre:

1. Necip'in eylemi yönünden ceza sorumluluğunu kaldıran/azaltan bir hal var mıdır? **(5 P)**

Olayda, alkol alan şahısların failin evinin duvarına işemeleri, suç sayılmasa dahi hukuken haksızlık mahiyetindedir. Bu nedenle, fail hakkında haksız tahrik hükümleri uygulanabilir.

2. Necip'in, Talat ve Hamit'i yaralaması eylemini içtima hükümleri yönünden değerlendiriniz? **(5 P)**

Fail, tek eylemi ile hem genel güvenliği kasten tehlikeye sokma hem de iki farklı mağdura karşı kasten yaralama suçunu işlemiştir. Fikri içtima nedeniyle, genel güvenliği tehlikeye sokma suçundan ceza verilemez. Fail, hem Talat'ı hem de Hamit'i kasten yaralamaktan ayrı ayrı sorumludur (Tek atışla dahi gerçekleştirmiş olsa, TCK m. 43/3 hükmü uyarınca kasten yaralama suçundan dolayı zincirleme suç hükümleri uygulanamaz.)

Olay 3. Böcekspor futbol takımının fanatiği olan F., Böcekspor-Kertenkelespor müsabakası sonrasında, Kertenkelespor'un Böcekspor'u 9-0 yenmesine sinirlenmiştir. Kertenkelespor oyuncuları, konakladıkları otelden havalimanına doğru otobüs ile seyir halinde iken, yerden 25 metre yükseklikte bulunan köprüden geçtikleri sırada, otobüsün şoför mahalline yönelik olarak 35 metreden 2 el av tüfeği ile (standart av fişeği ile) ateş etmiştir. Otobüs şoförü Cengevar başından yaralanmasına rağmen aracı durdurmayı başarmıştır. Buna göre, F'nin ceza sorumluluğunu suç tipi ve içtima hükümleri yönünden değerlendiriniz. **(5 P)**

Failin, 35 metreden doğrudan doğruya elverişli vasıta ile, araç sürücüsüne ateş etmesi ve fakat ölüm neticesinin gerçekleşmemesi söz konusu olduğundan, şoföre karşı gerçekleştirilen eylem kasten öldürmeye teşebbüstür.

Araç içerisinde bulunan sporcular yönünden ise, bu sporcular yönünden ölüm neticesinin gerçekleşip gerçekleşmesinin ihtimale bağlı olması (zorunlu bağlı netice olmaması), av tüfeğinin bütün sporcuların ölümüne neden olabilecek tarzda kullanılmaması nedeniyle, olası kast söz konusudur. Olası kast neticeyle bilinceğinden, olası kastla işlenen suçlara teşebbüs söz konusu olmaz.

Olay 4. Bir okul bahçesinde bira içen iki erkek (Recep ve Ömer) ve bir kadın (Özge) taksi çağırmıştır. Taksici Erol'u daha önce tanıyan Recep, taksimetre açmamasını isteyerek "*Dayı biz sana münasip bir şey atarız*" demesi üzerine taraflar 10 TL taksi ücretinde anlaşmıştır. Ancak inecekleri yere gelen gruptan, 10 TL yerine 7 TL çıkması üzerine, sinirlenen taksi şoförü Erol ile gruptakiler (Recep, Ömer, Özge) tartışmaya ve küfürleşmeye başlamıştır. Bunun üzerine taksici ruhsatlı silahını çekerek önce havaya bir el ateş edip, ardından da gruptakilerden Ömer'in kafasına tabancanın kabzasıyla vurmuştur. Bu sırada gruptaki tek kadın olan Özge, şoföre yönelik olarak "*Amca bizi kuru sıkı tabanca ile mi korkutacaksın*" demiştir. Arkadaşının yaralandığını gören Recep ise önce şoförün elinden silahını almaya çalışmış ancak yaşanan boğuşmada bunu başaramayınca üzerinde taşıdığı sustalı bıçağı çekip Erol'un üzerine bir hamle yapmıştır. Erol ise, ise aralarında 1.5-2 metre olan Recep'in göğsüne ateş ederek öldürmüştür. Buna göre, somut olay bakımından Erol'un ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını tartışınız. (http://www.frmtr.com/hukuk-haberleri-ve-makaleler/6014815) (**5 P**)

Taksi şoförü Erol'un, taksi ücretinin tam ödenmemesi (haksız eylem) üzerine, bu olaydan (ve küfürleşmeden) duyduğu kızgınlıkla Ömer'in başına vurması biçimindeki eylem nedeniyle, kastan yaralama suçundan sorumlu olup, haksız tahrik hükümlerinden faydalanır. Ancak, silahla havaya ateş etme eylemi yönünden haksız tahrik hükümleri uygulanamaz.

Erol, Recep'in bıçaklı saldırısına (Ömer'in başına vurarak) kendisi sebep olmuş olsa da, meşru müdafaa hükümlerinden yararlanır. Erol, Recep'e karşı eyleminden dolayı meşru müdafaada –mazur görülebilecek- korku, heyecan, panik ile sınırı aşmıştır (Gerçekte Erol'un savunması ölçülü değildir).

Olay 5. Manisa'nın Turgutlu İlçesinde, devriye gezen polis ekipleri, ihbar üzerine 35 DA 8402 plakalı otomobili durdurmak istemiştir. Polis ekiplerinin ikazına uymayan sürücü S, polisleri atlatmak için hızlanmış ve polis ekipleri ile S arasında kovalamaca başlamıştır. Yaşanan kovalamaca sırasında, polis memuru Ö, S'yi durdurmak için bir cadde ileride polis aracını yol ortasına dikey bir şekilde park edip yolu kapatarak, kendisi de aracın dışında (araç ile kaldırım arasında) silahını çekip beklemeye başlamıştır. Sürücü S ise, polis aracı ile yolun kapatılmış olmasına rağmen, yavaşlamayarak aracını polis memuru Ö'nün üzerine sürmüş ve ona çarptıktan sonra kaldırıma çıkıp tekrar yola dönmüş ve olay yerinden uzaklaşmıştır. Olay neticesinde polis memuru Ö hayatını kaybetmiştir. Buna göre, sürücü S'nin Ö'nün ölümü nedeniyle ceza sorumluluğunu manevi unsur yönünden tartışınız (http://www.haber7.com/polisiye-vakalar/haber/1382292). (**5 P**)

Sürücü, polis memuru Ö'nün yol kenarında olduğunu ve yoldan çekilmediğini gördüğü halde Ö'nün üzerine doğru aracını sürmüştür. Sürücünün Ö'ye çarpması biçimindeki eylemde manevi unsur "doğrudan kast"tır. Kast, fail ile fiil arasında psikolojik bağ olduğu için, fail S'nin polis Ö'nün yoldan çekileceğini zannetmesi, kastını kaldırmaz.

Olay 6. M, bir arkadaşının tavsiyesi üzerine bayan S ile tanışmaya karar vermiş ve S'nin telefonunu arayarak arkadaşlık teklif etmiştir. S'nin sözlü olduğunu söyleyerek teklifi reddetmesine rağmen, M bunun gerçek olmadığını düşünerek telefon ve mesajla birkaç kez daha S'yi rahatsız etmiştir. Bu durumdan sıkılan S, durumu sözlüsü H'ye anlatmıştır. H ise, olaya sinirlenerek S'ye, M'yi buluşmaya davet etmesi konusunda ısrar etmiş ve S de M'yi buluşmaya davet etmiş ve kendisine bir fotoğrafını göndermesini istemiştir. S, cep telefonu ile gelen fotoğrafı (M'nin fotoğrafını) H'ye göndermiştir. H nişanlısından ayrılmayı dahi düşünmüş ve olayı kardeşi T'ye de anlatmıştır. H ve T birlikte buluşma yerine gitmeye karar vermiştir. Bu olaylardan 5 gün sonra (buluşma tarihinde) M, S'nin kendisine bildirdiği buluşma yerine gitmiş ve fakat S buluşma saatinden az önce M'yi arayarak buluşma yerini değiştirmiş ve bir börekçi dükkanına çağırmıştır. H işyerinden izin alamadığı için buluşma yerine gidememiş; T ise buluşma yerine giderek dükkan dışında beklemeye başlamıştır. M dükkanın önüne geldiğinde T, "*kime bakıyorsun lan sen*" demiş; M ise, "*sana ne*" diye karşılık verince, silahını çıkararak üç el ateş etmiş ve M'yi öldürmüştür. (Yar. CGK, E. 2014/1-158) Buna göre:

1. Fail T yönünden haksız tahrik hükümleri uygulanabilir mi? (**5 P**)

T'ye yönelik haksız bir eylem bulunmadığından, T haksız tahrik hükümlerinden faydalanamaz. Haksız eylem S ve sözlüsü H'ye yönelik olarak yapılmıştır.

2. S'nin, öldürme suçu yönünden cezalandırılıp cezalandırılamayacağını tartışınız. (**5 P**)

S yönünden, T ve H'nin kasten öldürme mi yoksa kastan yaralama suçunu mu işleyeceğini bilmemektedir. Ancak S, haksız ve hukuka aykırı bir fiil gerçekleştirdiğinin (resim isteme, buluşmaya çağırma vs.) farkındadır. Bu nedenle TCK m. 40 hükmündeki bağlılılık kuralı uyarınca, kasten öldürme suçuna yardım etmiştir (Yardım etme bakımından her durumda asıl fail ile anlaşma şart değildir).

3. H'nin ceza sorumluluğunun bulunup bulunmadığını –iştirak hükümleri yönünden- tartışınız. (**5 P**)

Olayda H'nin T'yi suça yönelttiği (azmettirdiği) yönünnde bir delil bulunmamaktadır. Olay bir bütün olarak incelendiğinde, faillerin (H ve T) kastının öldürmek olduğu şüpheden uzak bir biçimde anlaşılamamaktadır. Bu nedenle, H ve T'nin kasten yaralama konusunda anlaştığı ve fakat T'nin tek başına olay yerinde olması ve M'nin de karşılık vermesi üzerine kastının öldürmeye dönüşmesi ve hayati bölgelere yönelik üç el ateş etmesiyle T, kasten öldürme suçundan sorumludur. H ise, en azından teşebbüs aşamasına varmış bir eylemi bulunmadığından müşterek fail olarak cezalandırılmaz.

Olay 7. …Lisesi 1. Sınıf öğrencisi olan Tarık, kendisiyle aynı sınıfta bulunan Ayça ile tanışmış ve bir yıl süreyle (bir eğitim öğretim yılı) arkadaşlık yapmıştır. **30 Mayıs 2015 tarihinde** Tarık, Ayça ile cinsel ilişkiye girmiş ve olaydan sonra Ayça'nın ailesinin şikayetiyle başlatılan soruşturma kapsamında Ayça'nın **30.05.2000 doğumlu olduğu** ortaya çıkmıştır. Buna göre, TCK m. 102,103 ve 104 hükümlerini değerlendirerek, Tarık'ın hata hükümlerinden yararlanıp yararlanamayacağını ve ceza sorumluluğunun hangi suç tipinden olduğunu açıklayınız. (**Karar fotokopisi, s. 29**) (**5 P**)

Ayça, eylem tarihinde 15 yıl 0 ay 0 günlüktür (yani 15 yaşını tamamlamıştır). Tarık, Ayça ile aynı sınıfta olduğundan ve 1 yıl süreyle de arkadaşlık yaptığından, Ayça'nın yaşı konusunda esaslı bir hataya düşmesi söz konusu değildir. Bu nedenle TCK m. 30/1 hükmünün olaya uygulanabilmesi mümkün değildir: Tarık, Reşit olmayanla cinsel ilişki suçundan (TCK m. 104) sorumludur.

Olay 8. "*Sıkıntı Apartmanı*"nda oturan 22 yaşındaki Özge ile, 65 yaşındaki komşusu Tomris arasında bina kuralları konusunda tartışma olmuştur. Bu tartışmadan 1 gün sonra Özge, elinde eldiven olduğu halde ihtiyar kadının kapısını çalmış ve bir bahane ile Tomris'in evinin içine girdikten sonra, gövdesine dört bıçak darbesi vurmuş ve Tomris'in bıçak üzerine düştüğü süsü verebilmek için bıçağın ucunu eğerek bıçağı yere atmıştır. Yere düşen Tomris'in yanına eğilerek "*Tomris teyze ödün mü*?" dedikten sonra, mağdure Tomris'in "*ölmedim*" demesi üzerine bu kez de,"*Beni yine polise şikayet edecek misin, gürültü yüzünden*" diye sormuş, mağdurenin "*Yok*" demesi üzerine kapayı kapatıp evden çıkmıştır. Eve dönen Özge, elinde ve yüzünde kan lekesi olduğunu gören ev arkadaşları Hande ile Aysun'a, "*Tomris teyzeye bir şeyler oldu, gidin bakın*" demiştir. Olay neticesinde Tomris, hayatını kaybetmiştir. Buna göre; Özge'nin gönüllü vazgeçme ve haksız tahrik hükümlerinden yararlanıp yararlanamayacağını tartışınız. (Karar fotokopisi s. 45 vd.) (**10 P**)

Özge'nin eldevin ile Tomris'in evine gitmesi ve evine girdikten sonra gövdesine dört bıçak darbesi vurması, ölüp ölmediğini kontrol ettikten sonra, ölmediğini anlayınca, hayati bölgesinden yaralandığını anlamasına rağmen, yalnız bırakarak evden ayrılması ve sonrasında neticenin meydana gelmesini engellemek için hiçbir ciddi çaba göstermemesi, davranışlarının gönüllü vazgeçme niteliğinde olmadığını göstermektedir. Özge, kasten öldürmeye teşebbüsten sorumludur.

Olay 9. 2015 Milletvekili Genel Seçimlerinde tekrar aday olan ….Partisi **milletvekili** M, A ve B ile anlaşarak, karşı partinin güçlü adayı Z'nin öldürülmesini istemiştir. A ve B ise, Z'yi öldürmek üzere plan yapmış ve Z'nin seçim çalışmaları için bulunduğu "Mübarek Köyü"nde bulunduğu bir sırada Z'yi öldürmek amacıyla onu takip etmeye başlamıştır. Z'nin seçim çalışmasını bitirip köyden ayrıldığı anda (köy çıkışında) A bir araç ile Z'nin aracının önünü kesmiş; B ise, arkadaki araçtan inerek silahla Z'nin aracına yaklaşıp silahını doğrultup Z'ye bir el ateş etmiştir. Z'nin "*öldürme, çantamda 50.000 TL var, onu al git, senin olsun*" demesi üzerine, silahını indirerek parayı alarak A ile birlikte olay yerinden uzaklaşmış ve 112'yi arayarak Z'nin bulunduğu yeri tarif etmiştir. B, olay yerinden uzaklaştıktan sonra durumu A'ya anlatmış ve paranın yarısını A'ya vermiştir. Z ise, zamanında yapılan ameliyat neticesinde sağlığına kavuşmuştur. Buna göre:

1. A'nın ceza sorumluluğunu tartışınız. (**5 P**)

A, öldürme konusunda B ile anlaşmış ve aracı ile Z'nin aracının önünü kesmek suretiyle ortak hakimiyet kurmuştur. Bu nedenle A, kasten öldürmeye teşebbüsten sorumludur. Gönüllü vazgeçme şahsi bir neden olduğu için B'nin gönüllü vazgeçmesi (112 yi arayıp ölüme engel olması) A bakımından sonuç doğurmaz. B, eklenen kast ile gasp (yağma) suçunu işlediği için A, anlaşma dışındaki bu suçtan sorumlu tutulamaz.

2. B'nin ceza sorumluluğunu tartışınız. (**5 P**)

B, öldürmeye dönük eylemi gerçekleştirdikten sonra, eklenen kast ile Z'nin parasını almış ve bu şekilde gasp (yağma) suçunu işlemiştir. Yine B, bir el ateş ettikten snora 112 yi arayarak Z'ye zamanında müdahale edilmesini sağladığı için, gönüllü vazgeçme hükümlerinden faydalanır ve sadece silahla yaralama suçundan (vazgeçme anına kadar olan eylemden) sorumludur.

3. M'nin ceza sorumluluğunu **ve yargılanıp yargılanamayacağını** tartışınız. (**5 P)**

M'nin, A ve B ile anlaşması öldürme suçuna ilişkin olup M, hiçbir suç fikri olmayan A ve B'yi kasten öldürme suçuna azmettirmiştir. Kasten öldürmeye teşebbüs suçundan sorumludur. Ancak anlaşma yağma suçunu kapsamadığı için M bu suçtan dolayı sorumlu değildir. Gönüllü vazgeçme hükümleri şahsi olduğu için M gönüllü vazgeçmeden faydalanamaz.

Olay 10. Fail A, evinin balkonundan yarı çıplak vaziyette dışarıya çıkmış ve sokaktan geçmekte olan mağdure B'ye yönelik olarak, cinsel organını göstermek suretiyle "*içeri gel..*" demiştir. Olaydan sonra mağdure B, **şikâyetçi olmamıştır**. Buna göre, fail A'nın eylemini (cinsel taciz –TCK m. 105 ve hayâsızca hareketler-TCK m. 225 suçlarını dikkate alarak) içtima hükümleri kapsamında değerlendirerek, **failin hangi suçtan dolayı sorumlu olduğunu ve hangi suç/suçlardan dolayı cezalandırılabileceğini** açıklayınız. (Yar. 14. CD., E. 2012/15767) (**5 P**)

Failin aleni bir şekilde cinsel organını göstermesi, hem hayasızca hareketler hem de cinsel taciz suçunu oluşturduğundan tek bir eylemle iki farklı suç işlenmiştir. Fikri içtima (farklı nev'iden fikri içtima) nedeniyle sadece en ağır suçtan sorumludur. Ancak şikayet yokluğu nedeniyle ağır suçtan dolayı ceza verilemediği için, hafif suçtan (hayasızca hareketler) cezalandırılabilir. Çünkü fikri içtimada suçlar, bağımsızdır ve ayrı ayrı varlıklarını korur.

Olay 11. Tatil için Kayseri'den-Antalya'ya seyahat etmekte olan A, aracın radyosundan uygun bir kanal aradığı sırada, kontrolden çıkan araç karşı seride geçmiş ve B'nin kullandığı araç ile çarpışmıştır. Olay neticesinde, A'nın aracında bulunan, A'nın **kızı T** ve karşı araçta (B'nin aracında) bulunan Z hayatını kaybetmiştir. Buna göre, A'nın ceza sorumluluğunu manevi unsur ve kişisel cezasızlık nedeni açısından değerlendiriniz. **(5 P)**

TCK m. 22/6 için, oluşan neticenin münhasıran ailevi ve kişisel bir mağduriyete neden olması gerekir. Somut olaydan ise, A'nın kızı ve karşı araçta bulunan Z'nin hayatını kaybettiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle TCK m. 22/6 hükmü bu olayda uygulanamaz.

Olması gereken hukuk açısından, A, sadece B'yi taksirle öldürme suçundan (TCK m. 85/1) sorumlu tutulmalıdır.

Olay 12: A, kendisini aldatan eşi B'yi öldürmek amacıyla arkadaşları T ve H ile anlaşmıştır. Anlaşmaya göre; T ve H bir gece evi basacak ve gasp (yağma) süsü vermek suretiyle B'yi öldürecek ve anlaşmanın ortaya çıkmaması için de A'yı da bacağından bıçakla yaralayacaktır. Anlaşmanın üzerinden 10 gün geçtikten sonra, bir gece vakti T ve H, A ve B'nin birlikte yaşağıda eve girmiş ve önce kolundaki bilezikleri alarak B'yi kalbinden bıçaklayarak öldürmüş daha sonra da, A'yı bacağından bıçakla yaralayarak olay yerinden uzaklaşmışlardır. Bacağından yaralanan A, kan korkusu nedeniyle bayılmış ve zamanında tıbbi yardım çağıramadığından kan kaybından hayatını kaybetmiştir. Buna göre:

1. Olayda tasarlama hükümleri uygulanabilir mi? (**5 P**)

Olayda, suç kararının verildiği zaman açıktır. Ayrıca, suç kararı ile işlenen suç arasında 10 günlük süre vardır. Bu nedenle suç, failin ruhi dinginliğe ulaşmasına rağmen, devam eden kastla (tasarlayarak) işlenmiştir. Tasarlama hükümleri uygulanır.

2. T ve H'nin B'ye karşı eylemi (öldürme) yönünden, cezayı ağırlaştıran –şahsi- nitelikli hal uygulanabilir mi? (**5 P**)

A, eşini öldürmeye azmettirdiği için, kasten nitelikli öldürme suçundan sorumludur. Mağdurun A'nın eşi olmasından kaynaklanan –şahsi nitelikli hal- azmettirilen T ve H tarafından biliniyor ise, failler "nitelikli öldürme" suçundan; bilinmiyor ise, basit öldürme suçundan sorumlu olurlar.

3. T ve H'nin **A'ya karşı eylemi yönünden** ceza sorumluluğunu (suç tipi ve manevi unsur yönünden) tartışınız? (**5 P)**

T ve H, yaralama kastıyla eylemi gerçekleştirmiş ve fakat A ölmüştür. T ve H'nin bıçakla yaralama eylemleri nedeniyle ölüm neticesinin meydana gelebileceği öngörülebilir bir neticedir. Bu nedenle, TCK m. 87/4 hükümleri somut olayda uygulanabilir.

Eylem beden dokunulmazlığına yönelik bir eylem olduğu için A'nın rızasının bulunması eylemi hukuka uygun hale getirmez.

Olay 13. Terör Örgütü MLP üyesi Aydan, kimlik kontrolü sırasında "hakkında tutuklama kararı bulunduğu"ndan polis memurları Hande ve Ceren tarafından yakalanmıştır. Sağlık kontrolünden geçirildikten sonra Melikgazi Polis Merkezi'ne götürülen Aydan, nezarethaneye girişte üzerinde yapılacak aramaya karşı direnmiş ve kendisini aratmamıştır. Kendisini aramak isteyen polis memurları Hande ve Ceren'e "*devletin paralı o….ları*" ifadesini kullanarak, tekmeyle her iki polis memurunu vurmuştur. Hande, sandalyede oturan Aydan'ın kemerini ve ayakkabılarını çıkarmak için (nezarathanede kendisine zarar vermesini engellemek için) eğildiği sırada Aydan, Hande'nin boğazını ısırarak, karnına tekme vurmuştur. Yerden kalkan Hande ise, elleri kelepçeli olan Aydan'ı saçından çekerek yere düşürmüş ve odadan çıkarıp koridor boyunca hakaret ederek, yerde sürüklemiştir. Buna göre:

1. Aydan'ın, Hande ve Ceren'e yönelik hakaret ve karşı koyma (tekme) eylemini, içtima hükümleri yönünden değerlendiriniz. (**5 P**)

Aydan, zaman ve mekan birliği içerisinde hukuken "tek" kabul edilen eylemle, iki farklı mağdura (Hande, Ceren) karşı görevini yaptırmamak için direnme suçunu işlemiştir. Bu nedenle, TCK m. 43/2 (aynı nev'iden fikri içtima) hükümlerine göre cezalandırılır.

2. Hande'nin işkence suçundan yargılandığını varsayar isek, bu suç yönünden haksız tahrik hükümlerinin uygulanabilmesi mümkün müdür? (**5 P**)

Aydan'ın tekme atması ve hakaret etmesi ve mağdure Hande'nin boğazını ısırması sonucu mağdureler ande ve Aydan da oluşan hiddet sonucunda, Aydan'a karşı işkence suçunun işlenmesi halinde haksız tahrik hükümleriin uygulanabilmesi mümkündür. Bu şekilde işlenen bir işkence suçunda haksız tahrik hükümleri uygulanabilir. Bu olay yönünden, şüpheliye işkence yapılması "şüpheli" sıfatından değil; kendi yaptığı haksız eylemlerden duyulan kızgınlıkla meydana gelmiştir.

Olay 14. A, bir alacağına karşılık olarak B'den iki adet 15.000 TL tutarında (toplam 30.000 TL) çek almıştır (Çek resmi belge sayılmaktadır). Daha sonra A, bu çeklerin tutarlarını 25.000 TL yapmak ve vadelerini de değiştirmek suretiyle, C'yi aldatarak C'den, 50.000 TL tutarında bir araç satın almıştır (Yar. CGK, E. 2010/11-98). Buna göre,

1. A'nın resmi belgede sahtecilik eylemi yönünden zincirleme suç hükümleri uygulanabilir mi? (**5P**)

A, iki çek üzerinde aynı zaman diliminde (zamansal birliktelik) sahtecilik yaptığından, eylemi tek bir belgede sahtecilik suçunu oluşturur. Ancak A'ya verilecek ceza bakımından, iki tane çek üzerinde sahtecilik yapılması TCK m. 61 bakımından dikkate alınır.

2. A, **dolandırıcılık suçu ile birlikte** resmi belgede sahtecilik suçundan da cezalandırılabilir mi? (**5 P**)

TCK m. 212 hükmüne göre; resmi belgede sahetcilik suçu her durumda ayrıca cezalandırılacaktır. A, hem dolandırıcılık hem de resmi belgede sahtecilik suçlarından dolayı sorumludur.